„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком, недељом, на целом табаку, а уторником на по табака

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у сребру)
на годину 35 дин. на пола године 17½ дин
на четврт године 9 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, за жиг плаћа се по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 52. У Новом Саду у недељу 3. (15.) априла 1883. ГОДИНА XVIII.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Почетком овога месеца настаје нова претплата за оне наше поштоване претплатнике, који су се на једну четврт године претплатили.

Позивајући их, да понове претплату, имамо напоменути, да је Нови Сад од скора дошао жељезницом у свезу са многим нашим крајевима, те ће наш свет наш лист а у њему и новости много пре и много брже добивати, него до сада.

Без готове претплате не може се лист никоме слати, па за то умољавамо поштоване претплатнике, да претплату за времена, и то најбоље путем поштанских упутница, послати изволе, како би се лист без прекидања отправљати могао. Наруџбине без новаца не могу се уважити.

Претплата, огласи, као и наплате за то, нека се изволе упутити на администрацију „Заставе“, а само дописи и остало, што се тиче уређивања листа, нека се изволи слати уредништву „Заставе“.

„Застава“ излази четир пута на недељу.

Претплата стаје за Аустро-угарску монархију, српске државе и покрајине:

на целу годину	14 ф. —	или 35	дин.
на по године	7 „	„ 17½	„
на четврт године	3 ф. 50	или 9	дин.
на месец дана	1 „ 20	„ 3	„

За остале земље и то: за Немачку годишње 18 ф., за Швајцарску, Румунију, Русију, Италију и Бугарску 20 ф., а за Француску и Америку 24 ф., или сразмерно на четврт године.

У Новом Саду 1. (13.) априла 1883.

Администрација „Заставе.“

ТЕЛЕГРАМИ „ЗАСТАВИ.“

Нови Врбас, 1. априла. Староврбашка црквена скупштина закључила у седници 31. марта представку саборском одбору ради што скоријег сазива сабора.

Госпић, 1. априла. Црквене општине: госпићка, дивоселска, вребачка, радучка, почитељска, могорићка, островичка и кулска закључиле: умолити саборски одбор за што скорији сазив српског народно-црквеног сабора.

ЦРКВЕНА КРИЗА У СРБИЈИ, — ИЗБОР И ПОСВЕЋЕЊЕ МИТРОПОЛИТА.

II.

Одношај цркве према држави био је од најкада предметом јавне расправе, дипломатских преговора и државничких саветовања.

Повода овим разматрањима и расправама давали су свагда конкретни одношаји, а управо тежња цркве или државе, да једна на штету друге своју власт утврди и рашири. У томе баш и лежи узрок свима заплетима и чвор свима спорним питањима у погледу одношаја цркве према држави.

За то, што у овим питањима играју велику ролу практички, или боље да кажемо себични интереси, за то је ово питање практички врло тешко и решити. Теоретички пак врло је лако определити одношај цркве према држави, — нужно је само да се појмови цркве од државе тачно разликују, и да се цел једне и друге установе јасно уочи, па је питање одмах решено.

Држава је по начелима данашње државне и друштвене науке и по искуству практичног живота данас још најбоља друштвена форма, у којој човек себе најбоље физички, умно и морално усавршити може. Данашњој, тако названој правној држави није друго цел ни задатак него да слободу индивидуума, слободу личности обезбеди и, ако је могуће, по својим силама и по својој снази прилике створи и пружи, да те личности, ти саставни делови државне моћи, своје способности у границама државе развијати могу. Тим дакле, што је правној држави цел, да слободу својих индивидуалности штити и чува, — тиме та слобода постаје основним начелом опстанка државног. И као што држави спада у дужност да сигурност својих грађана према страним навалама, па напослетку и сигурност сваког појединог члана свога противу насиља другога му сучлана у заштиту и обрану своју узима, — исто тако дужна је и она сама, као представник највише моћи, као она, која сву силу у својим рукама имаде, ту слободу својих грађана и од своје стране респектовати. Не респектује ли држава ову слободу, онда она поткопава само начело, на коме она почива. Изневаравајући тако своју цел, ради које је установљена, постаје наједанпут излишном установом, и тиме даје својим грађанима у руке право и оружје, да противу њеног опстанка у свако доба устати могу.

Кад дакле правна држава нема никакве друге дужности, него да гарантује само слободу и слободан развитак својих грађана и да ствара услове, како ће се овај развитак најлакше постићи моћи, остављајући у овоме отворено поље такмичења самим грађанима, онда је њена дужност, да и сва она средства и све оне установе, које грађани њени за постигнуће свога развитка, својих виших културних цели за нужне сматрају, такођер у заштиту и у обрану узме.

Човек, да постигне као човек своје више цели, мора да се ради што бољег постижења тих цели удружује. И ова удружења, ако имају своје опредељене цели, сматрају се у правној држави као посебне индивидуалности, које исто тако права на заштиту државну имају, као и физичка индивидуа.

И црква није ништа друго, него једно велико удружење за постигнуће виших идеалних цели, за раширење и утврђење моралности и религиозности. Као таква представља она у држави засебну индивидуалност, коју држава као и сваку другу од нападаја туђег штитити, а од своје стране респектовати мора, а то ће толико рећи, да држава сваки стран, незаконити, неоправдани уплив од цркве уклањати, па се чак и сама од упливисања на живот и развитак цркве уздржавати мора. Она мора цркву пустити, да ова сама својим животом живи.

Исто тако као што држава мора не само допустити слободу удружења уопште, него мора и то допустити, да се поједина друштва, која своје разне посебне цели имају, сама уређују и управљају, разуме се наравно са знањем и под надзором државе, и као што држава не сме на правац живота појединог грађанина упливисати, као што му не сме опредељивати начин његовог живота, као што му не сме уређивати његове фамилијарне одношаје (овде не подразумевамо брачно и фамилијарно право и право насљедства, којима су поменути одношаји за све подједнако регулисани, него мислимо, да се не може никако у круг личне слободе и индивидуалног располагања појединих својих грађана мешати, као н. пр. оће ли или неће дотични фамилију основати, како ће свој фамилијарни живот удесити, децу васпитавати и т. д., и т. д.), — исто тако не сме ни у живот цркве упливисати. Улога, коју држава према делању својих грађана и њихових удружења има, не може бити друга него надзорна, контролна, дакле чисто негативна. Право ингеренције може само онда имати места, ако би која индивидуалност у своме слободном делању са ма које стране спречена била, те би се држави за помоћ утакла, или ако би се поједини грађанин или која корпорација у очевидну опреку са државним законима, дакле са државом самом ставила.

У колико ово начело као такво уопште важи, у толико већој мери мора се оно применити на цркву, и уопште на религиозно друштво, које је и од саме државе много старије, и које у самој природи човечијој свога дубоког корена имаде. Нарочито пак хришћанска црква, која се тако рећи по целоме свету раширила, и која је себи свој особени, њојзи једино својствени живот развила, створила је за себе и особено право, на чијим је основима она тај свој живот положила. То црквом створено право дужна је држава респектовати, разуме се, у колико се ово не би са основним законима државним сударало.

Има до душе држава, где је држава цркву себи потчинила, као што је н. пр. данас у Француској. Но ово потчињење налази свога узрока у томе, што је црква и сувише светске власти себи присвајала, дакле свакојако задирала у круг права саме државе, и што је ово особито према централистички удешеној организацији римске цркве, која своје средиште и своју главу ван државних граница имаде, за опстанак саме државе врло опасно било.

Имаде пак и таквих примера, где поглавица државе, нарочито онде, где је народ скроз илити бар огромном већином једне исте вере, има у цркви права располагања. Но то је обично у апсолутистичким државама, где је круна, владалац извор целокупне државне власти, те он ту власт у име земље, у име народа врши; или у неким католичким државама, где је црква сама драговољно своје право располагања на владаоце пренела, или је такво што путем конкордата уговорила, дакле и опет сама допустила. У уставним државама пак, које почивају на демократском начелу, овоме места нема, већ и зато што се то самом државном основном начелу, начелу демократије, које у себи садржи начело потпуне аутономије, одлучно противи.

Већ дакле по овде изложеним, општим начелима не би имала држава у Србији права да уређује унутрашње црквене одношаје, не обзирући се на то да ова ингеренција државна, која је као таква већ сама по себи незаконита, нема ни са формалне стране вида законитости за себе, нити се обзирући на то, што оваква мера није ни мудра ни целисходна, о чему ћемо свему у идућем чланку говорити.

Пред изборе у Горњој Крајини.

V.

На збору и договору огледа се најјача снага душе људске. Снага је та почетак и темељ свакога људскога дјела, што га свјетска повјесница забиљежи. Снагом том тако располаже душа људска, да и нема човјека међу живијем људима, који би кадар што био учинити, а да се прије чина тога не би с киме поразговорио и посавјетовао. Па кад би сам човјек на свијету живио и не би имао људске околине око себе, он би поникао сам у своју душу и запитао би сам себе, је ли добро, да учини ово или оно. То дивно својство душе људске одликује душу србинову. А ма је ли икада и почео што Србин у свом и у даљем животу без збора и договора? То узвишено својство душе србинове и захтијеваше на огњишту и на дому породичан круг шири и већи, какав се у неколико још и до данас одржа. Породица та, коју ми патријархалном зовемо, бјеше чувана и очувана само на темељу тога дивнога својства душе србинове, на темељу збора и договора. Најмањи посао неће повући Србина на прво, док се не посавјетује са укућанима својијем, сам са собом. Веће дјело, на чији свршетак чека не кућа једна, село једно, него више кућа, више

ЛИСТАК.

ИСКРЕНА РИЈЕЧ СВИЈЕМ СРПКИЊАМА

у сврху приређивања изложбе српскијех народнијех женскијех рукотворина у Новом Саду.

Сваки прави и искрени родољуб признаје, да мисао изложбе треба развијати, њу треба остварити у сваком округу, јер изложбе су моћна средства за поспјешан развитак материјалнијех одношаја; нема више вароши од икакве само важности, која не би била већ изложбу такву приредила, нема више народа на пољу цивилизације напредујућег, који неби са пажњом мотрио развијање међународнијех изложаба. Излишно би било заиста, кад би се трудио да докажем, да су у опште изложбе корисне.

Али није довољно, да се увјеримо о хасни каквога поузећа, — сваки, који се за посао маши, ваља такођер да буде на чисто с тиме: „кулики ће деохасна нађ припасти“. Изложбе у данашњем времену добиле су толики значај, да би се свакому произвођачу у зло уписати могло, који би их занемарио, или шта више презрео — игноровао. Уз то прихватила је још прошле године врла српска женска новосадска задруга ту племениту и лијепу мисао, те ставила се овоме родољубивоме послу на чело, да у споразумљењу с осталијем женскијим задругама српскијем и Српкињама из свијех нашијех крајева приреди изложб у свеукупнога њанога ручнога рада у Новом Саду, — ће би се опет и то у мјесецу Августу о. г. састали разни — страни народи овога свијета, те ће бити оне приликом ове народне свечаности производе вриједнијех ученица из свијех српскијех крајева и градова Сријема, Бачке, Баната, Славоније, Хрватске, Крајине, Далмације, Боке, Босне, Херцеговине, Црне Горе и Србије на видјело изнети и узајмно показати могле, колико је од њих свака у цивилизацији напредовала, а стијем пружиле и јасну преглед ну слику цјелокупне српске женске радиности.

Неће бити згорег ако овђе понајприје проговоримо о непосредној хасни, коју у опште изложбе било с духовног и умног, било с привредног гледишта донесе, јер што за светске изложбе важи, понајвише важи — премда у много мањој мјери, — и за овакове врсте изложбе појединијех народа.

Народна привреда и штатистика две су знаности, па стога ни једна влада у данашње вријеме њихова начела и пошљедице не може затајити. У најважнијем државнијем пословима, у обртном и трговачком законодавству, трговачкој и обртничкој политици, у питањима што се тичу државне привреде и т. д., државници не могу бити, а да се не посавјетују с начелима и пошљедицама реченијех наука. Но имаде ли од изложбе друге пријатније и савршеније згоде, ће се у исто доба и упоредо могу разгледати и проучавати најврснији проналасци и производи једног народа у онијем појединијем гранама умјетничке дјелатности женскијех вриједнијех ручица?

Изложбе представљају нам прглед укупне народне цивилисације означујући тачно онај ступањ, што га је сваки народ на школи напредка доспео. Изложбе су у деветнајестом стољећу узрок свеопштој сеоби народа, изложбе су господарствене светковине, при којима присуствују и судјелују заступници народа, те сви ови народи доказују, да је човјечији ум увјек и свећер у жестокој борби са природнима силама, које тек најлакше савлађује, али трајно покрива. Од несигурног замишљаја, који се тек пробија мозгом високоумнога научника, колики ли је пут до успјешна рада, до истинита плода!

Земљоделство, обртност, трговина и промет црпи велику добит из изложаба. Производна снага расте и умножава се у свијем гранама, пошто се једна све то више служи другом. А покрај тога опет ни један народ не може се отети увјерењу, да снага и моћ оне велевласти, коју живцем власти називамо, неодаљиво прониче кроз све људске одношаје, да уз „врлину“ и „честитост“ свега народа и сваки појединн ваља да буде ревнив, штедљиви постојан. Не само умни капитал укупнога човјечанства, а навластито појединe знанствене, у мјетничке и господарствене струке, воде своју хасну из изложаба, те подижу каматну мјеру своју, него се такођер умножава и осигурава „практичко знање“ свију, који присуствују на изложби било као изложници, било као посетиоци.

Могућност продаје животни је услов свакоме производу. Што више и што сигурније могу продавати, тијем ћу лакше и сталније моћи да производим. А којом ли се приликом може стећи толико купаца, као на изложби? Па ма и не нашао жељнијех купаца, ипак ће произвођач дознати, шта ли треба, шта ли се мили купцима! Но разумева се да изложник само изврсне производе сме посетиоцима да на оглед изнесе, изврсне било квалитетом, било квантитетом, било умјереном цијеном. Изложник, који ово не узима у рачун, боље ће учинити, ако мирно остане код куће.

О свакој новој изложби све већи број изложника бива, просторије за изложбу све се

села, цијела земља једна, — на то дјело не полази Србин прије него што не саслуша цијели сабор укућана и ближијех и даљијех сусједа својијех. Тијем својством душевнијем живљаше Србин, од како повјест за ње знаде, од како се он као народ у повјесничком животу народном затече. И таком душом поносаше се Србин све док задњи војник полажаше о круху своме на стражу и на кордунску линију цесареву. Али ето нека натуштена црна облачина почиње да застире и ту свијетлу страну дуже србинове. Браћа Хрвати не само да измучише вишим нег крстовијем мукама тјело, него пригњавише и душу, смутише неразговјетнијем политичкијем животом својијем дух, испише.....

Бесавјесни агитатори сложише се, да разрију и најсветију особину душе србинове, да раскидају најосјетљивију жицу у душевном животу србинову; да омаћивањем и варкањем ослабе, онемогуће јаднога крајишника за сваки збор и договор, па да га онда тако слаба, тако не приправљена, не измирена сама са собом поведу на биралишта своја. Старчевићијански логор ту развија најјачу снагу своју.

Не могу ни цртице повући, а да ми присташи те странке својијем поступцима у овом изборном покрету на мисао не дођу. Недостојна су то средства, а још недостојнија су дјела, што их они тим средствима постићи желе. И што је за дивно чудо, све то они чине на рачун егзистенције и народноснога живота српскога. Та дјела њихова помолиће се на сунце тек по свршенијем изборима, и нећу пропустити, да их се и онда не дотакнем.

И пошљедицом тога ненаданог смућивања ума и срца сељака крајишника настаде ово ненаравно стање душевнога мртвила кроз све скоро изборне котаре, ђе је Србин у већини и ђе би се великом снагом свога збора и договора чути дао. Честити синови српски, јунаци на бесједи српској, којом до сада истрајно бранаху барем на пољу општинскијех и епархијскијех скупштина и на црквеном сабору српском свето и крвљу прадједова заслужено право српско у цесаревини овој, — ти синови, ти умни јунаци српски у овај час, кад су скоро од највеће потребе народу и народном праву, муком замукоше, — у живом срцу српском ваљада од грозе пред несноснијем агитацијама старчевићијанскијем премријеше.

Јер да је на срећу ситуасија изборне политике по Крајини љепша и наравнија, чули би до сад ваљада барем на овоме пољу, на коме ишчекује света ствар заједнице свеколикога народа српскога све без разлике и старије и млађе воће неука народа окупљене и за одлучну борбу спремљене, дивном слогом сазване скупштине и зборове бирача српскијех.

Чули би, како старина прото лички Данило лијепом пастирском бесједом својом позиваше у српско коло на окуп и на диван сву околну младу и јуначку браћу своју. Јер ово је поље, на којем се од мила развија снажна радња српскога родољуба, ма полазио он у автономном црквеном животу нашем са становишта малосхимника фрушкогорскијех или са становишта странке народне. Ово је поље, на коме сви бранимо име, народност и слово српско. Сазнали би о живој и добро одмјереној дјелатности нашега младога проте, али старијега саборције српскога, честитога и још вавјек истрајна борца српскога Петра Мандића. Па ђе је онај жив дух, ђе је оно ватрено јуначко срце српско у многе млађе браће свјештеника у врх кршне Лике, ђе је одушевљење и дивна снага бранилачка Манојла Дошена, Моје Мајсторовића, брата Обрадовића, Тодора Трбојевића. Па ђе је свагда стишани и спремљени за диван и разговор српски поп Исо Калинић, па паметни и за српску ствар вавјек пожртвовани поп Никола Шкрбић и сва остала старија и млађа браћа свештеници српски, ти вјековни чувари свијести, имена и народности српске, ти дични јунаци и соколови српски?!

Све је то у часу занијемило. Све је то као мртвијем сном овладано. И само путник Србин могао би чешћим уздисајем оживљавати гробну тишину по парохијама подвелебитскијем, а у најнезгоднијем часу када им са свијех страна пријети највећа погибељ мирном и српском опстанку, коју погибељ не спрема нико други, него по језику браћа Хрвати-Старчевићанци.

Остављајући сада осредачког јунака, честитога вођу српскијех устаника на Црном Потоку, попа Дана Будисављевића, који без збора и споразума са икијем од својијех западе у тај несретан положај, да је писца овијех чланака а к томе особног пријатеља свога скоро не биранијем средствима истиснуо као кандидата из најјачег српског изборног котара удбинскога, те и нехотице дао маха агитацији свијех другијех — а највише агитацији старчевићијанаца — застаћемо у јуначком српском мјесту Кореници. Кореница је осјетила тешко то отворено неповјерење од стране владе, која након некијех истрага проузроченијех денунцијаторском дјелатношћу неколико католика Велико-Хрвата, обиђе то географски и народом својијем врло велико и важно мјесто и изабра за биралиште у свом октројисаном изборном реду Петрово Село, мјесто много мање и незнатније од Коренице. Већ та околност ненадна би доста јака, да упливисаше на неке врле кореничане, који до сад увјек бјеху међу првијем борцима за своју српску ствар, те они усљед тога упливања клонуше чисто за један час. А дична старина умировљени пријамник Тошо Радуловић, познати са расправнога сабора нашег од године 1879. који млађој браћи свагда на помоћи бјеше својијем зрелијем и српскајем свјетом и диваном, постаде баш с тога најмилија мета тијех нискијех велико-хрватскијех смутња и денунцијација, те оптужен и под криминал стављен са велеиздаје, једва се оте као са свим чист и недужан. Та пак најнеповољнија околност, у којој се баш у задњи час налажаше врли Србин наш, на кога Хрвати и не мотрише другачије него као на подстрекача и творца те чисте српске самосвјести кореничке, не би никако од добре сљеди за млађу браћу кореничане. Млади Срби и старац прото Кнежевић окупљени око своје читаонице српске, којој бјеше стари Радуловић највећи поборник, видјевши се на један пут са неприлика старца Радуловића као и са неприлике, која снађе Кореницу, тијем очитијем владинијем неповјерењем осамљени и нејачки за даљну акцију, застадоше баш у овом најважнијем часу у давнашњој борби за своју праведну српску ствар. И највећма ме забољело у души српској, када дознадох, да ни онај кандидат, кога они онијем српскијем одушевљењем у два маха бираху за свога посланика на сабор у Карловце, не може бити кандидатом њиховијем, јер они да нијесу у снази, да својијем кандидатом уз своју иницијативу продријети могу, просто с тога, јер је то кандидат српске самосталне странке. И у ту Кореницу, у ту најчистију и најјачу општину српске автономне цркве на ови крај, мораде честити и од свега народа на овом крају обљубљени Петар Шорак својијем српскијем духом и упливом акцију српскога збора и договора уносити. И након краткога споразума дође се осим некијех оглашенијех до те сретне идеје, да се за кандидата у петровоселском котару, измјешаном по половици са Хрватима, истакну многозаслужни старина, прото српски у приморју на сењској Ријеци Јован Шорак. Озбиљност и скромност, свагда жив и тријезан дух српски, као и мученичка прошлост проте Јована Шорка јамство нам је, да ће прото Јово, ако изабран буде, бити у редовима првијех бораца српскијех за своје историчко име, своју народност, автономну цркву и школу српску, а међу посланицима на сабору загребачком.

Без збора и договора изгубисмо за овај пут на сабору земаљском још двије прокушане снаге српске, два свештеника, који мимо својијех домаћијех задјевица са српскијех биралишта на црквени сабор карловачки развијаше сваки сву своју душевну дјелателност само у оквиру српске мисли, српске будућности. То су два јунака српска у оточком крају, поп Јово пл. Будисављевић и поп Илија Машић. Поп је Јово прави прототип српског народног пјевца. Његова свака бесједа одмјерена и разумна живи је дух „србљански.“ Његово јуначко и поносно држање улијева сваком Србину у душу радости и утјехе, а Несрбину достојно поштовање. Својијем српскијем великијем талентом а с малијем школама заслужио је до сада толико признања, да га је загребачко археолошко друштво изабрало за свога редовнога дописујућег члана.

У свијем пак моментима доста јасне забринутости и неразгаљености душе српске разведрава и разгаљује патријоту српскога сјајан моменат, који од Благовјести наступа правцем изборне политике у котару брлошком. Митрополита Станковића питомац, стари карловачки благодјејанац, стари и свагда дични свештеник српски, данас намјесник и хвалевриједни старина Никола Љуботина, преметну се у младићко доба и сигурнијем оружјем, чистијем српскијем срцем и смјером поведе коло браће своје, те унаточ свијем ровањима католичке великохрватске куће Марасове, прогласи из скупштине многобројнијех бирача сакупљенијех у парохији његовој Шкарама, за кандидата Србина Васу Пауковића. Српској пак разборитости, сјајном родољубљу пароха брлошкога Илије Рапајића, тога ревнога промицатеља свега што је српско, тога угледнога свештеника православнога, сваки се Србин поклонити морао у часу када он за љубав свете српске слоге и мисли своју кандидатуру у истом срезу напушта и своје гласове своме брату Србину уступа. А зеница свеколиког народа српскога, народна богословија карловачка даде нам баш у овом часу највеће борбе и дјелатности једнога свога ученика, ватренога Србина и са свијем добро спремљена радина на запуштеном пољу наше цркве и школе, већ у свој околици обљубљеног свећеника Милоша Лалића.

Завршићу вам овај чланак потпуном још надом у то, да ће и у Плашком наша српска ствар при избору добро заступљена бити, јер је у најближој близини изабранога народнога патријара Теофана преводилац пилеровог „Звона“, Ник. Косановић. —ρ—

Поглед на откуп „иберланда“.

* Из бившег в.-кикиндског дистрикта. Један и по век је већ минуо, како је поменути дистрикт успостављен. Исти је за то време преживео разне буре, неприлике, невоље и разна кушања. Било је времена, у којима су се разни великаши о пријатељство дистрикта отимали и разне му повластице давали. У истима временима је дистрикт имао своју засебну целокупну управу у својим рукама. Поред тога је потпуно уживао све изворе, којима је свој иметак множио. Тада је сам био потпун свој господар, те је слободно располагао својим благом и својом судбом. Речено је обично обећавано и давано дистрикту, ако су се високи кругови спремали, да од дистрикта траже велике жртве. Дистрикт је исте давао радо, али је вазда тражио нове повластице као и потврду старих. Кад су пак опасности предстојале, исти кругови су се обично старали, да дистриктска права одузму или ограниче. И саме писмене обвезе су са свим ништили, или их барем у своју корист тумачили. За исто се нису путеви бирали, и дистрикт је обично морао да подлегне. По томе је обично и он сам много допринесио, јер су представници истога били вазда несавесни и невеже. По томе су своју дужност рђаво и несавесно вршили и од милости речених кругова зависили. Исти кругови су то појмили, те су их као своја слепа оруђа на уштрб дистрикта употребљавали.

Од свију дистриктских питања било је вазда најосетљивије питање земаља, које су горњи кругови често у питање доводили. Питање истих земаља са повесницом самога дистрикта има и своју засебну. Кад се право уживања дистрикту није одрећи могло, отпочело се питање откупа. Исто је такођер избијало на површину кад су поједине владе у тесњац долазиле. Тада су излазиле са откупом „иберландских“ земаља и обећавале су најсјајније услове за исти. Таких прилика је било небројено, па и таких, у којима се то питање заиста могло сретно решити. Но исте су вазда *сујетили* с једне стране они, који су их и обећавали, а с друге стране дистриктске старешине. Први су трзали своју реч, како су опасности минуле и како су престале потребе дистриктских услуга. Други се нигда нису могли да узвисе изнад личних и других привремених користи. За цело време те дуге борбе не видимо ни једнога дара, карактера, ни родољуба. С тога одсудне тренутке и нису знали да употребе на корист опште ствари. По томе није чудо, што ово животно питање није решено у сретнијим околностима а под повољнијим условима. На против, по истима би давно било решено баш против народне користи, да не беше будне страже народа самога. Исти је у свакој такој прилици показао своју будну свест, те је своја права тражио, бранио и одбранио. Но обично је тада и сам падао у заблуду, те је своја права и своју судбу предавао старим управљачима или њиховим потомцима. Наведени једни и други тада су по старом управљали и дистрикт издавали онима, који су желели да га у кашици воде попију! По томе се види, да је народ своју дужност чинио и да је свему крива управа, која је бивала у рукама једних и истих породица. Ти су довели дотле, те је дистрикт и сада своја права и повластице изгубио. Ти су учинили још већу издају наспрам свога народа, те је откуп горњих земаља закључен на најубитачнији начин. Сам основ су изменули кад су утврдили куп а не откуп, чиме су државној власти потпуно право властитости признали. Исти уговор је и у појединим тачкама убитачан, јер је свота купа са пристојбама сувише велика. Обвезе за одржање оброка за четрдесет година теже су од свакога јарма, који је народу игда у сличним приликама наметут. Све речено није вас изненадило, јер су то спровађали људи, који су вазда дистрикт сматрали за златну патку, коју чупати ваља. Али с тугом бележимо, да је сам народ овом приликом себе изневерио. У васколикрм последњем рушењу дистрикта не видимо, да је по примеру својих старих, законитим средствима своја права бранио. Потомци див-јунака се подадоше шаци људи, који су јадан олош само већ поменутих својих предака. Без знака од живота, као мирни и несвесни јагњци, даше оно, што им дедови у аманет оставише! Но све речено већ припада повесници, и ми јој остављамо, да о свему свој праведан суд изрече.

Према реченоме и ми би могли ово разматрање завршити и суд најправедвијег судије чекати. Но пре тога још чинимо последњи апел на успаване дистрикћане, да ма како тешке отплатне оброке тачно отплаћују. По горњим обвезама ће им уплаћено пропасти и земља се продати, ако оброк пропусте. Творци свега исто жељно чекају, а последица ће бити, да ће гробови наших дедова и отаца отићи у туђе руке. С тога своје издатке ваља да

велелепније приређују. Све то не би могуће било, кад не би главни део хасне управо изложницима у део падао.

Задаћа дакле овој изложби била би понајприје да покаже, каквом се дјелатношћу занимају вриједне ручице нашијех Српкиња по ранијех српскијех крајеви и мјеста, колико су те ручице вјеште у тима појединим гранама дјелатности, а подједно да се овом изложбом довна, шта би и у којој врсти женског ручног рада ваљало још усавршити и боље развити. Изложба такова била би поглавито важна за изучавање наше народне умјетности, а при томе и хасновита, што би отворила нашијем Српкињама за производе вриједнијех руку њинијех свјетску пијацу, а тијем повећала материјално благостање народа српскога. Жали боже не видјесмо све до данас, да је когођ од нашијех великана српске женске рукотворине, — у којима се заиста огледа једна грана српскога народнога духа, српске умјетничке тежње, — прикупио у оном обиму, да би се и ова страна особина народа српскога могла проучити како ваља,[1]) даке изложба ова била би богата ризница за проучавање ове наше народне особине. Кад би се на изложби овој испитала вештина у изради разноврснијех творина, богаство орнаментике, не двојимо, да би се тако постигло премлого оригиналнијех мотива, који би се дали умјетнички и савршеније применити. Оваква изложба шта више пружила би нова полета српској домаћој дјелатности, а хасна од овуд не би се могла ни догледати.

Међу полаженицима сила ће их бити јамачно, који ће на изложбу долазити из дугог времена, или што је сада така „мода“. Али свакако ће сваки полаженик, посматрајући разволике предмете, ма и неотице пошто гођ научити; на изложби добивени утисак. ма и површан био, опет ће му остати жив у памети, те га у нечему постакнути на озбиљну науку, на што већу издржљивост у раду.

Но ко се је за изложбу умно спремио, тај ће се њом богато користити. Сваки научењак, разгледајући разне предмете приказане женске наше рукотворине и састајући се са стручнијем људима, научиће на изложби за кратко вријеме којечега, што на млогијем училиштима, из млогијех листова, у млогијем седницама научнијех друштава и академија није могао научити. По томе изложбе износе с једне стране огромну слику душевнога напретка, а са друге стране подстичу на неуморну радњу, на успјешно настојавање у свим гранама људске дјелатности.

Колико има људи, који ради изложбе како тако науче језик владајући на мјесту изложбе! Колико има народа, који су са производима својијем унаточ слободној конкуренцији уживали „народни монопол“, јер се у другијех народа није знало за могућност још бољега и укуснијега произвађања или за сигурност продавања. Ово је „истина“ од велике економне важности! Дух нашег доба открио је многу погрешку, доскочио многој потреби, те у изложбама створио међународна збориштa једним „concile“, другима опет „rendezvous“, с тога ваља и ми Срби да имамо за узорити примјер друге изображене народе, ваља да нам је много стало за тијем, да ми сами узмемо у своје руке путе и начине, којима ће производи наше домаће радње продирати у туђ свијет. Труд нашијех женскијех руку ваља да донесе хасну нама, нашијем Српкињама, а не онијема, који ће бити посредници између нашијех вриједнијех женскиња и странијех наруџбина.

Жарку жељу моју стављам на срце свакој нашој Српкињи, па била она од китњастога Сријема, равне Бачке или плодног Баната, племените земље Славоније или кршне Боке, Босне поносне, земље Херцегове, јуначке Црне Горе, или српске краљевине, а то је жеља и цијелога народа српскога, да живо прегне око свога ручнога рада, да се тако узможе приредити и у вријеме установљено отворити жељна изложба производа вриједнијех српскијех женскијех ручица. Дакле, пуномиљне Српкиње, радите озбиљно и мудро, радите безпрекидно и самосвјесно на овоме племенитом предузећу, па ће Бог помоћи, да опет изведемо у свијет богату, моћну и напредну нашу отаџбину, која ће сва своја чеда матерњом љубављу обгрлити, која ће умети да закрили све Србе, који претога мораше на своме земљишту бити странци, при тешкоме раду бити сиромашни, при великим жртвама бити неслободни. Слогом и радом претвориће се наша неслобода у слободу, наше сиромаштво у богатство, наша политичка поцјепаност у политичко јединство. Ступимо сви под заставу слоге и рада, подовијем знаком створићемо наше велике прошлости достојну будућност!

У Вуковару-Сријему на 40 мученика 1883.

Милан П. Јовановић.

---

[1]) Једини вуковарац Никола Арсеновић започео је на тој грани наше културе радити, но и та његова радња већијем дјелом обсиже мушке рукотворине. Примједба писца.

све демо на најмању меру, да одбацимо наките и друге непотребне ствари. И последњи новчић ваља да утрошимо на одржање поседнутих земаља и баштина, па шат и та бура сретно преко главе пређе. Тако исто ваља сложно потражити рачуна о однесеноме благу дистриктскоме, којим сада други управљају. У противном случају овај ће српски крај скоро опустети и прави родољуб ће морати горко заплакати на последњим развалинама бившег в.-кикиндског дистрикта!

Нови Сад, 31. марта.

— Општине, које су молиле, да се сазове српски народно-црквени сабор:

1. Сомбор, 2. Вел. Бечкерек, 3. Петрово Село, 4. Сентомаш, 5. Чуруг, 6. Панчево, 7. Бела Црква, 8. Сентандрија, 9. Моле, 10. Сента, 11. Меленци, 12. Суботица, 13. Тител, 14. Нови Сад, 15. Перлез, 16. Вуковар, 17. Кулпин, 18. Плашки, 19. Ст. Паланка, 20. Арад, 21. Ст. Шове, 22. Пожежена, 23. Молдава, 24. Врачев Гај, 25. Соколовац, 26. Паланка, 27. Црвена Црква, 28. Кусић, 29. Лесковица, 30. Црепаја, 31. Баранда, 32. Гор. Карловац, 33. Вршац (збор), 34. Митровица, 35. Ст. Бечеј, 36. Ст. Футог, 37. Дубрава, 38. Поникве, 39. Огулин, 40. Турија, 41. Костајница, 42. Петриња, 43. Садиловац, 44. Тамишвар, град, 45. Делиблато, 46. Шандор, 47. Жабаљ, 48. Ковин, 49. Петрово Село (у Горњој Крајини), 50. Чента, 51. Госпођинци, 52. Башахид, 53. Ковиљ, 54. Гомирје, 55. Сириг, 56. Иванда, 57. Чаково, 58. Вел. Кикинда (грађани), 59. Слуњ, 60. Дивош, 61. Водотеч, 62. Брестовац, 63. Меминска, 64. Ада, 65. Дубовац, (66. Ново Село), 67. Мочила, 68. Лежимир, 69. Сењ, 70. Старчево, 71. Фаркаждин, 72. Хомољица, 73. Мали Градац, 74. Баја, 75. Уљма, 76. Горњи Будачки, 77. Доњи Будачки, 78. Рума, 79. Шиклуш, 80. Пешта, 81. Ириг, 82. Скрад, 83. Томашевци, 84. Сланкамен, 85. Топуско, 86. Дубица, 87. Ст. Врбас, 88. Госпић, 89. Дивосело, 90. Вребац, 91. Радуча, 92. Почитељ, 93. Могорић, 94. Островица, 95. Кула.

— Из Уљме нам јављају, да се вест, која нам је брзојавно из Карлсдорфа саопштена, и коју смо ми у 48. бр. нашег листа донели, не тиче Карлсдорфа, него Уљме, јер ова је општина молила за сазив сабора. У брзојаву пак, који нам је из Карлсдорфа, где је најближа телеграфска штација, послан, није то назначено било. По томе ми данас исправљамо пређашњу погрешну вест.

Изборно кретање у Крајини.

Изборни календар.

Удбински котар: 7. (19.) априла у 10 сах. пре по дне. Биралиште у општинском згању на Удбини. Изборни председник: котарски предстојник Густав Калина. Удбински (5.) изборни котар чине политичке општине: Удбина, Подлапача, Бунић и Брувно.

До сад су расписани већ сви избори у Крајини, и они ће се обавити:

7. (19.) априла: у Перушићу, на Удбини, у Оточцу, Вељуну, Двору, Глини, Петрињи, Новој Градишци, Броду, Винковцима, Моровићу, Земуну и Карловцима;

8. (20.) априла: у Госпићу, Ловинцу, Петровом Селу, Брлогу, Огулину, Маји, Сињи, Бошњацима, Митровици, Старом Пазуву и Новској.

9. (21.) априла: у Карлобигу, Србу, Брињу, Плашком, Слуњу, Шварчи, Вргину Мосту, Костајници, Ориовцу, Врпољу и Карловчићу.

Политички преглед.

На **угарском сабору** траје још специјална дебата о зак. предлогу за средње школе. Живљу дебату изазвао је у седници од 31. марта Хелфи, који је по ново напао био на закључке линачког мира. При крају седнице интерпеловао је Тургањија министра Тису, зашто се не подноси законски предлог о одкупу регалија, на што је Тиса у одговору свом у изглед ставио, да ће тај зак. предлог кућа на скоро поднети.

Парламентарни одбор аустријског доњег дома, који је у ствари Каминсковој изаслан, испитао је у седници својој од 30. марта железничког подузимача Шварца о односима његовим према Каминском. Испит је трајао до 10 сахата у вече.

Из Београда јављају, да је министарски савет, у коме је сам краљ председавао, закључио да ће за случај, ако би владике против сазваног сабора протест уложиле, а исто тако и онда, ако се позиву, да у синод дођу, не би одазвале, ово њихово држање тако схватити, као да су оставку дали, те да ће према томе без оклевања учинити нужне кораке за нов избор владика.

Други брзојав пак саопштава, да је сабор за избор владика већ за 31. о. м. сазван био, и да је архимандрит Нестор за владику изабран. Посвећење заказано је за недељу. При истоме ће суделовати тамишварски владика Бранковић, кога у Бе граду очекују.

Краљ Милан одликовао је цара и краља Фрању Јосифа, даровав му велики крст новог установљеног реда белога орла. Ради предаје ово одличија примиће цар и краљ српског посланика дра Кристића ових дана у особеној аудијенцији.

„Еђетиртишу" брзојављају из Београда под 30. о. м. да је атентаторка **Илка Марковића** у болници изданула. Као повод смрти њене навађају се ране, које је себи у намери самоубијства (?) задала. Ако се и ова вест обистини, онда би радовнали били, како ће се ово „самоубијство" оправдати. Хоће ли и у овом случају морати послужити „немар и нехатљивост" оних власти и органа, којима је чување апсеника поверено.

Из Букурешта јављају мађарским новинама, да је кнез (или кнежевић?) Карађорђевић ових дана стигао из Бугарске онамо, путујући у Русију. Извештач вели даље, да је Карађорђевић и у Румунији, а и по Бугарској необичним овацијама дочекиван, и да је једном приликом изјавио, да ће страна сила (која?) сродну Србију на прави пут повратити и да ће цео Балкан на скоро бити славенски. Ми ову вест са највећом резервом саопштавамо, имајући и сувише повода, да се у истинитост њену посумњамо.

У француском министарству неможе међу појединим члановима његовим никако до жељеног споразума да дође. Још се Галифетова афера ни заборавила није, а већ се друга једна нашла на дневном реду. Питање, ко ће бити наименован за председника касацијоном суду, као да ће у министарству новим неспоразумом да уроди. Фери је рад да постави и на то место једног гамбетисту, дочим су остали министри тог мнења, да би за председника касацијоном суду ваљало именовати особу, која је за то важно место стручњачки оспособљена, па припадала иста по својим политичким начелима ма којој партији. Сумње нема, да је ово мнење министара подпуно оправдано. Судија нема и не сме имати с политиком посла, ако хоће своме позиву да одговори, који му пре свега непристраност налаже. При наименовању судија не може дакле бити меродавно, каква политична начела један или други компетенат исповеда. Али баш за то не може се замерити Ферију, што је исти вољан ово високо место да попуни гамбетистом, предпостављајући, да му кандидат и нужне стручњачке способности има.

У талијанском сенату говорио је Манчини о пријатељским односима између Италије, Немачке и Аустро-Угарске. Том приликом је нагласио, да су узалудни сви покушаји, који смерају да пронађу, у каквом је облику закључен споразум између ове три силе. Манчини мисли, да ће се сви радовнали кругови морати задовољити са убеђењем, да овај споразум у истини постоји, и да је међусобним правима и дужностима ујемчен. Влада талијанска, вели даље Манчини, неће се од овог споразума удаљити дати ничим, и то тим мање, што јој исти не може сметати, да према Енглеској и Француској најбоље одношаје подржава. Споразум овај нема непријатељског значаја према Француској, и с тога се Манчини нада, да ће му за руком поћи, да уклони све оне немиле непријатности, које су поводом вести о овом сугласу између Италије и Француске настале. Манчини је дакле пун добре наде. Одкуд ову своју наду црпи, то ће он најбоље знати. Али да је из расположења, које у Француској влада, црпети не може, о томе довољна доказа даје она жестина, с којом се у свима француским листовима без изнимке о овој тројној алијансији говори, и која бива све то јача, чим се више Манчини труди, да Француску о безопасности тројне алијансије увери. Према томе је по готову извесно, да се Манчини само титра са речима, кад о тој својој нади говори, и да ће много више, него ова његова нада, бити оправдана бојазан оних талијанских политичара, који већ сада зебу по Талијанску од оне алијансије, на коју ће савез средњоевропских сила европске северне и западне силе нагонити.

Дневне новости.

(Превисоки дар.) Њег. ц. и кр. апост. Величанство даровало је од својих приватних средстава 300 фор. на оправку српске православне цркве у Хајитићу у Троједној Краљевини.

(Лица.) Бан Пејачевић отпутовао је 30. марта ноћу из Загреба у Будапешту. — Кнежевић Петар Карађорђевић, путујући у Москву на крунисање руском цару, пропутовао је 30. марта кроз Букурешт.

(Дружина срп. нар. позоришта.) Из Вршца нам пишу под 1. априлом ово: Дружина срп. нар. позоришта, давши овде равно 40 представа и суделовавши онома две у давању села, које је приредило овдашње срп. пев. друштво у корист преноса Бранкових костију — отпутовала је јучер за јутра у Белу Цркву. Дружина је испраћена од овд. њених пријатеља до колодвора, а од неких чак до Беле Цркве.

(† Ђорђе Грујић.) Јуче ујутру преминуо је у Староме Футогу тамошњи парох Ђорђе Грујић. Покојник је био један од интелигентнијих свештеника. Познат је био са своје дружевности и веселости. Он је био и заступник на нашем сабору г. 1874. и 1875. Претурио је већ давно 70-ту годину живота. Нека му је лака земља!

(Из Шурјана близу Модоша) пишу нам, па се туже, како их неки зликовци из суседног романског села Подђира ноћу поткрадају и односе им разно благо, као кокошке, гуске, овце, свиње и др. Тако су Пери Суботићу, сиротом, али честитом и ваљаном човеку, отерали после Божића ноћу из свињца две супрасне крмаче, које је кукавац зарад приплода за скупе новце купио и хранио. И тамошњем учитељу српском отераше непознати крадљивци један пут четворо маторих свиња, други пут осморо прасаца. Осим тога догађају се у Шурјану чешће и друге крађе, а највише, вели дописник, страдају они, којима башче у излаз ударају. И све се то тако често догађа, а никад и никако да се уђе зликовцима у траг. У очи уторника пак, 28. марта о. г., догоди се опет због крађе веома несретан случај. Дођоше на име петоро подђирана шурјанском становнику и садашњем поткнезу Младену Милићу, од кога су пре без успехаа покушали, да отерају храњено свинче, те му из свињца отераше крмачу. Кад су крадљивци већ одмакли били са својим пленом, Милић осети крађу, те са два стражара дај брже у потеру за крадљивци, и стигне их иза села. Ту се изроди читав бој међу потером и зликовцима, који су били наоружани батинама, ножевима, пиштољима и пушкама. Од стажара један одмах умакне, а Младен, снажан и одважан човек, јурне слепо ножем и батином на зликовце, те двојицу обори на месту мртве, једног тешко рани, а остала двојица умакну читава. Милић је пак лако рањен сачмом у врх чела, но рана му се позлеђује, тако да може бити опасна. Цело га село жали, јер је ваљан и поштен човек, те се сељани заверавају, да ће га и морално и материјално потпомагати, а и друге суседне општине обећавају помоћ. Шурјански бележник, Павле Арновљевић, одмах је цео горњи случај пријавио надлежној политичкој власти. „Ово мирно и поштено српско село — пише у допису — забринуло се због тих неприлика и поплашило, и многи од нас многе ноћи не преспава, јер се крађе врло често догађају, и што је год украдено, ништа се није нашло". То су за иста жалосни знаци јавне сигурности, па за то је очекивати од надлежних власти, да ће оне како у интересу дотичних грађана, тако и за љубав репутацији државе гледати, да се том злу стане на пут. Идемо, да видимо.

(Нова жупанија — сегединска.) Ради оснивања и заокружења нове жупаније са седиштем у Сегедину била је у уторак у министарству унутрашњих послова у Будапешти конференција под председништвом министра-председника Тисе. Осим великих и поджупана заинтересованих жупанија Бачподрошке, чанадске, чонградске и торонталске били су на конференцији и кр. поверенік за Сегедин, Људевит Тиса, и министарски саветник Новак из министарства унутрашњих послова. По што су на министров позив изразили присутни своје назоре о оснивању нове жупаније, би конференција, која је трајала два сахата, закључена.

(Скупштина поджупаније крижевачке) сазвана је на дан 18. (30.) априла у 10 сах. пре по дне у жупанијску дворану у Крижевци.

(Поробили благајницу котарског суда). Ноћу од 26. на 27. март учињена је похара с провалом у котарском суду у Слуњу. До сад још непознати зликовци продреше кроз прозоре до одаје, у којој беше судска благајница, извукоше доста тешку благајницу кроз прозор, однеше је у оближњи врт слуњског жупника, баш уз саму воду Слуњчицу, и ту је обише. У благајници беше, осим разних писама, и 800 фор. готовог новца, но зликовци, јамачно у брзини, не понеше више, него само 300 фор. Кад човек узме на ум, да здање, у ком је котарски суд, лежи у средини места, а општинска кућа стоји преко пута, па се и пак тако што могло догодити, онда може мислити, каква је онда јавна сигурност.

(О новом државном тајнику у министарству комуникација у Будапешти, Гаври Барошу,) доносе мађарски листови ове животописне црте: Гавра Барош од Белуша родио се 25. маја (6. јуна) 1848. године у Пружини у тренчинској „столици" — жупанији. (По том, а и по имену „Барош" види се, да је нови државни тајник баш прави, правцати — Мађар. —У.) Отац му Антун беше врховни судац у истој жупанији. Гавра Барош довршио је свеучилишне науке у Будапешти год. 1860., а 1871. год. постане ту одветником. Те године беше и новинар и уређиваше један политички лист. Године 1875. буде изабран у Илави за заступника у земаљски сабор, и од ото доба он је непрестано члан сабора. Као народни заступник био је члан сваког адреског одбора, члан и председник наставног одбора, известилац економског одбора, члан и превођа делегација и војеног одбора, известилац сједињена четири одбора и пет пута изабрани бележник саборски. За садашњу редавцију законског предлога о средњим школама стекао је нарочито много — заслуга. Говори мађарски, енглески, немачки, француски и — словачки.

(Из службеног листа за Аустро-угарску војску.) Досадашњи начеоник одељења у заједничком војеноме министарству, фмл. Влашић, постављен је на место фцм. Рингелехајма, који је ступио у мир, за заповедника 10. војеном кору у Брну, а ђм. бар. Светенеј и ђм. Милер за начеонике одељењима у истоме министарству.

(Бар. Николић,) грађански доглавник земаљског поглавице босанског, путује по западној Босни, те је 25. марта (6. апр.) стигао у Травник, где је службено дочекан. Травничко градско заступништво именовало га је почасним грађанином. Сутра дан кренуо је бар. Николић даље у Јајце и Барцар-Вакуф, а одатле ће у Бању Луку.

(Привремено повереништво за уређење вакуфских послова у Босни и Херцеговини.) Као што „Сар. Лист" јавља, именовало је Њег. Вел. одлуком од 3. (15.) марта о. г. сарајевскога градоначеоника, Мустафу бега Фадил-Пашића, председником привременом повереништву за уређење вакуфских послова у Босни и Херцеговини. Даље је ц. и кр. заједничко министатство именовало члановима вакуфске комисије, и то: Мустафу ефендију Сарића рачунарским ревизором (Евкаф Мухасебеџи) и Ибрахим-бега Багашића рачунарским надзорником (Евкаф Муфетиши), даље почасног владиног саветника Мехмеда бега Капетановића-Љубушака, члана меџлиси-улема Нуредина ефендију Хафисовића, имама Мехмеда ефендију Јахића и правозаступника Јусуфа бега Филиповића. Земаљска влада одредиће од своје стране још два члана у ту комусију, но имена њихова објавиће се доцније.

Политичке вести.

— Шпанга, на кога се сумњало, да је умешан у убијство ђ. Мајлата, ухваћен је у Пожуну.

— Са Цетиња јављају старој „Преси", да је црногорски министар унутрашњих послова издао налог на све црногорске капетанате, по коме се интерновани инсургенти без особене дозволе својих надлежних власти из места пребивања никуда удаљити не смеју.

— По вестима из Бугарске кренуће се кнез Александар 4. о. м. на пут у Атину, одакле ће се упутити у Москву, да учествује у крунисању царевом. Руска флота у Средиземном мору добила је налог, да кнезу Александру у атинском пристаништу Пирају уобичајеним начином салутира.

— Из Букурешта јављају, да је Кампињано примио портфељ новоустројеног министарства за пољоделство.

— Из Цариграда брзојављају, да велесиле нису могле да се сложе у наименовању миридитског кнеза Биб-Доде за гувернера ливанског. Енглеска је овом наименовању била противна, усљед чега се Порта обазире, да нађе новог кандидата.

— У Брисељу је јуче отворена конференција за организацију интернацијоналне измене званичних докумената и знанствених публикација. У конференцији су заступљене, осим велесила, Португалија, Румунија, Швајцарска, Србија, и од американских држава: Бразилија и североамериканска република.

Народна привреда.

(Земљорадња. — Индустрија и занатлијство. — Трговина. — Финансија. — Саобраћајна средства.)

ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈОНСКЕ РАДЊЕ Стевана Костовића у Будим-Пешти

од 31. марта (12. априла).

Жито из Потисја	— — — — 80 82 ф.	10.40 ф.	10.65
„ „ „	— — — — 77 „ 79 „	10.05 „	10.40
„ банатско	— — — — 76 „ 81 „	9.45 „	10.50
„ „	— — — — — „ — „	—.— „	—.—
„ „	— — — — — „ — „	—.— „	—.—
„ бачко	— — — — 79 „ 80 „	10.10 „	10.45
„ „	— — — — 76 „ 78 „	9.40 „	10.25
„ влашко	— — — — 76 „ 78 „	8.40 „	9.—
„ „ по каквоћи	— — 74 „ 75 „	8.20 „	8.40
„ српско	— — — — 76 „ 77 „	9.25 „	—.—
„ „	— — — — — — „	—.— „	—.—
Уванц-жито за март-април 1883.	— — ф.	9·78 „	9·80
„ за сент.-октобар	— — — „	10.07 „	10.10
Раж мађарска	— — — — — — „	7.10 „	7.30
„ влашка	— — — — — — — „	6.60 „	7.—
Јечам за храну	— — — — — — — „	7.25 „	7·50
„ за пиваре	— — — — — — — „	7.50 „	7·80
„ влашки	— — — — — — — „	6.80 „	7.50
Зоб трг. роба	— — — — — — — „	6.30 „	6.45
„ фина роба	— — — — — — — „	6.60 „	6.90
Уванц-зоб за март-април 1883.	— — „	6.42 „	6.45
„ за сент.-октобар	— — — „	6.55 „	6.60
Проја мађарска	— — — — — — — „	—.— „	—.—
„ влашка	— — — — — — — „	6.50 „	6.65
„ влашка за пролеће	— — — — „	6.30 „	6·40
Кукуруз, готова роба, банатски	— — „	6.60 „	—.—
„ „ „ влашки	— — — „	6.60 „	—.—
„ за јули-август банатски	— — „	—.— „	—.—
„ за септ.-август банатски	— — „	—.— „	—.—
Кукуруз за септ.-октобар банатски	— — „	—.— „	—.—
„ за мај јуни 1883.	— — — — „	6.49 „	6.51
„ за јан. фебр. март, банатски нови	„	—.— „	—.—
„ за јан. фебр. март, влашки нов	„	—.— „	—.—
Репица готова роба Kohl	— — — — — „	—.— „	—.—
„ банатска	— — — — — — „	13.75 „	14.75
„ за август-септембар Kohl	— — „	14.¼ „	—.—
„ за јули-август банатска	— — „	—.— „	—.—
Горушчица по каквоћи	— — — — „	6.50 „	7.60
Мувар „ „	— — — — — „	13.— „	13.25
Ланено семе по каквоћи	— — — — „	11.— „	12.50
Кудељно семе „	— — — — — „	9.50 „	10.50
Бикеч по каквоћи	— — — — — „	7.— „	7.50
Пасуљ бели нови	— — — — — — „	9.— „	10.—
„ „ стари	— — — — — — „	7.— „	8.—
„ жути нови	— — — — — — „	10.— „	11.—
Погачице од репице	— — — — — — „	5.50 „	6.—
Погачице од горушице по каквоћи	— — „	5.— „	5.25
Паприка трг. роба	— — — — — — „	17.— „	18.—
„ фина роба	— — — — — — „	45.— „	48.—
„	— — — — — — — „	—.— „	—.—

Мед оцеђен — — — — — — — —	„ 37.—	„ 39.—
„ **воћчан** — — — — — — — —	„ 36.—	„ 37.—
„ **за октобар-новембар оцеђен** — —	„ —.—	„ —.—
Восак ружичасти — — — — — — —	„ 134.—	„ 137.—
„ **славонски** — — — — — — —	„ 136.—	„ 140.—
Шљиве српске гот. роба нова у бурадма	„ 14.—	„ 14.50
„ „ „ „ у џакови — —	„ 14.—	„ 14.25
„ „ уванц роба за нов. у бурадма	„ —.—	„ —.—
„ „ „ „ у џакови — —	„ 11.50	„ 11.75
„ босанске гот. роба нова у бурадма	„ 14.—	„ 15.50
„ „ „ „ у џакови —	„ 14.—	„ 15.50
„ „ уванц роба за нов. у бур.	„ —.—	„ —.—
„ „ „ „ у џакови —	„ 12.—	„ —.—
Пекмез, готова роба, славонски — —	„ 20.—	„ —.—
„ за септембар-октобар славонски	„ —.—	„ —.—
„ „ „ банатски	„ 17.—	„ 20.—
Свињска маст варошка — — — —	„ 76.50	„ 77.50
„ „ сеоска роба — — — —	„ —.—	„ —.—
Сланина сољена варошка — — — —	„ 67.—	„ 68.—
„ „ сеоска роба — — — —	„ 64.—	„ 65.—
Шпикарке прима мађарске — — — —	„ 16.—	„ 17.—
„ прима 1881 славонске — —	„ 16.—	„ 16.50
„ секунда „ „ — —	„ 10.—	„ 13.—
„ прима српске 1881. — —	„ 13.50	„ 16.—
„ прима босанске 1881. — —	„ 14.25	„ 15.50
Овчије коже српске по 56 кила — —	„ 40.—	„ 42.—
„ „ босан. и хрв. по 56 кила	„ 40.—	„ 42.—
„ „ македонске по 56 кила	„ —.—	„ —.—
Јагњеће за табаке 102 ком.	„ 90.—	„ 105.—
„ **пове** за ћурчије по 102 комада	„ 100.—	„ 115.—
Козије хрватске за 50 кила — — —	„ 60.—	„ 65.—
„ мађарске и ердељске за 50 кила	„ 65.—	„ 67.—
„ српске — — — — — — —	60.—	„ 65.—

све без ногу и рогова са 2% шконто.

Храна. Ове недоље отпочео је рад са шеницом са чврстим правцем, али је на брзо исти олабавио, и то услед опће кише, која је од неколико дана почела непрестано падати, као и због повољних извештаја о стању усева; на ту лабавост имао је малог уплива и уступајући правац код страних пијаца. Уз над цена од 15 нов. показује се понуда све журнијом, а куповна воља је на против ослабила. Готов кукуруз остаје при своме чврстом правцу и партије, које амо приспеју, узимају се нагло по непромењеним ценама, но могуће је, да ће и цене кукуруза бити јефтиније, чим постану довози истог јачим. Јечам је непромењено чврст у цени. Цена зоби је ослабила.

Продукти. Због неколико иноземских налога учврстила се је термин-радња са шљивама и то тако, да је скочила цена српске робе за октобар, новембар од ф. 11.75; босанске пак бележе непромењено ф. 12. Готова роба узима се у малим поштама по ф. 14.50. Од свију варива само је пасуљ мало боље тражен и налази приличну прођу за северну Немачку. Бикеј је јако нуђен, и то с тога, што је већ време за сејање, те тако цене истог уступају.

Курс бечке берзе 2. (14.) априла.

Ц. кр. дукати — — — — — — — — — —	5.63
Наполеони — — — — — — — — — —	9.48
Немачке марке — — — — — — — — —	58.50
Лондон — — — — — — — — — — —	119.60

Изјава.

На захтевање певачке дружине у Даљу, којим жели, да се изјави, да допис у овоме листу, у коме је беседа у Даљу описана, није потекао из крила певачке дружине, — дајемо радо овоме захтевању места, и изјављујемо, да је допис потекао из пера једнога посматрача и госта на поменутој беседи.

Уредништво.

Колика је вода у Дунаву под Новим Садом.

Петак	1. априла	4 мет. 01 центимет.
Субота	2. „	4 „ 06 „

Одговори уредништва.

С. А. у Будапешти. — Ми нећемо у нашем листу да ускраћујемо места никаквоме стварном расправљању. Али претрес личних одношија, који поред тога још не би нико разумео осим оних, којих се тиче, не можемо пуштати у лист, јер нам то не допушта обзир, који према читалачкој публици морамо имати. Онога рукописа немамо ниште, јер рукописе не чувамо.

СРПСКА ЗАДРУГА
ЗА МЕЂУСОБНО ПОМАГАЊЕ И ШТЕДЊУ
у Новом Саду.

Промет са готовином у 1-ој четврти г. 1883.

Примање.

	ф.	н.
Пренешена готовина од 31. децембра 1882. —	7,427	72
Улози на књижице — — — — — — — —	87,048	64
Уплате на честице III. кола — — — — —	11,285	50
Враћена главница по разним зајмовима — —	161,296	18
Враћена главница по разним предујмовима —	19,404	—
Камате по разним зајмовима — — — — —	7,430	35
Камате по разним предујмовима — — — —	711	16
Менице вересионе дружине — — — — —	21,740	—
Конта центр. штедионе у Будимпешти — — —	10,000	—
Конта кредитне банке у Будимпешти — — —	45,000	—
Камате од горњих завода — — — — —	661	30
Писарине — — — — — — — — — —	486	22
Најамнина по купљ. непокрети. — — — —	109	—
Јамчевина вересијоне дружине — — — —	151	50
Конта разних доходака — — — — — —	629	89
	ф. 378432	46

Издавање.

	ф.	н.
Враћена главница улагачима — — — — —	66,676	78
Камате на то — — — — — — — — —	140	23
Конта разних зајмова — — — — — — —	185,826	61
Конта менида вер. дружине — — — — —	23,662	47
Конта разних предујмова — — — — — —	9,363	—
Конта чиновн. и послуж. плате — — — —	1,005	96
Конта управине тантијеме — — — — — —	2,702	06
Конта ред. чест. II. кола — — — — — —	32,136	—
Конта делимка II. кола — — — — — — —	3,675	50
Конта рез. удела II. кола — — — — — —	2,708	25
Конта ред. честица III. кола — — — — —	624	—
Конта делимка III. кола — — — — — — —	7,270	—
Конта централне штед. у Б. Пешти — — —	20,000	—
Конта купљених непокретности— — — —	1,211	—
Конта пореза — — — — — — — — —	400	80
Конта разних издатака — — — — — — —	1,392	10
Преостала готовина за 1. април п. р. — — —	1,4637	70
	ф. 378,432	46

За управу: Стеван Јевтић с. р. — За књиговодство: Доса Поповић с. р.

ОГЛАС.

Јављам поштованој публици како у Новом Саду, тако исто и у околини, да сам своју новоотворену кројачку радњу сместио **у кући гђе Обреновићке у лебарској улици.** Уздам се, да ћу сваку моју муштерију што се кројачке работе тиче знати потпуно задовољити, а тако исто да ћу свакој наруџбини са стране знати потпуно одговорити.

Препоручујући се поштованој публици, остајем с поштовањем

Глиша Сремац,
1—3 мушког одела кројач у Н. Саду.

ОГЛАС. 1—3

Властелинска управа даје на знање, да ће се властелинске гостионице и крчме у Илоку, Иригу и Сусеку, за тим вашарска права у Бачкој и Илоку од 1. новембра 1883. г. почевши на три, евентуално по погодби и на више година у закуп дати.

Илочка гостионица у горњој вароши и она у Иригу изнајмиће ће се путем писмених понуда, те ће нудилац имати своју са жаобином од 150 фор. провиђену понуду најдуже до конца априла тек. год. властелинској управи у Илоку поднети.

За остала права точења и сајмишна одржаће се дражба дне 7. маја у Илоку у 9 сахата у јутру.

Дотични закупни увети могу се код властелинских управа у Илоку и Иригу увидети.

У Илоку, 10. априла 1883.

Управа властелинства кнеза Одескалхиа.

МЕШОВИТА ТРГОВИНА
ЈОВАНА ЦРЊАНСКОГ
у Иланци

потребује једног од млађи помоћника, који одма и ступити може. 1—1

СЕМЕЊЕ

најбоље врсте баштенско пољско и од цвећа
може се добити
У ТРГОВИНИ СПЕЦЕРАЈА И ДЕЛИКАТЕСА
Д. КОДЕ
У НОВОМЕ САДУ. 94—100

ДР. ТОМА ФРАНК
ПРАКТИЧКИ ЛЕКАР

има част п. т. болешљивој публици јавити, да станује у **Карловцих** на главном друму у Бугарсковој кући.

Ординира од ½11—½12 сахата пре подне а од 3—4 сахата по подне. 3—3

ВАЖНО ЗА ГОСПОЂЕ!
У ФРИЗЕРСКИМ САЛОНИМА У Н. САДУ БР. 858
НА ПИЈАЦИ У ОБРАДОВОЈ КУЋИ

фризира моја жена поштоване госпође по најновијим журналима лепо и елегантно.

Израђујем такођер сваковрсне курјуке, увојке (локне), шињоне, улоге, шајтлове и друге послове од косе брзо, јефтино и лепо. Извршујем сваку наруџбину најтачније. — Уједно јављам поштованој господи и женскоме свету да се у моме салону за фризирање, бријање и шишање налази увек на стоваришту готове косе, мириса, тоалет-сапуна, бојадила за косу, помада у врло разноликим иностраним и земаљским као и мојим сопственим производима.

Исто тако држим увек готових на стоваришту пуфлица олпутера, белила и руменила, зубних четкица, зубне пасте, чешљева за фризирање, златна и сребрна прашка, средстава од којих коса расте и многе друге ствари ове врсте.

Риста Рус,
2—4 фризер за господу и госпође.

КО ГОД ПАТИ ОД ЗУБОБОЉЕ
дајем му
500 ДУКАТА

ако и после употребе Коте-ове водице за зубе, (Kothe's Zahnwasser) и опет осети бола у зубима ил непријатан задах уста.

А ко жели чисте, лепе и здраве зубе имати, нека употребљује Коте-ов прашак за зубе, као и четке за зубе најбољег производа, 1 ком. стаје 30—50 нов. Прашак за зубе 1 кут. 30 нов а водица за зубе 1 флаша 35 новч.

Све ово може се добити у Новом Саду у трговини Браће М. Поповића.

С поштовањем
Jok. Georg Kothe,
2—3 Hof-Lieferent.

†

Уцвељеним и тужн м срцем јављамо свима сродницима и пријатељима прежалостну вест: да нам се нигда непрежаљени отац, односно свекар, тест, деда, и стриц

ГЕОРГИЈЕ ГРУЈИЋ,

парох ст. футошки и председник консисторије бачке дана 2. априла 1883. год. у 3 сахата после поноћи у својој 72 години живота после тешког боловања у вечност преселио. Тело милог нам покојника опојаће се 3 априла у 3 сахата п. п. по нашем православном обреду у овдашњој великој цркви, а за тим ће се на доњем гробљу предати матери земљи.

Вечан му спомен!

У Ст. Футогу 2. априла 1883.

Ожалошћена родбина: Драгиња Кириловић рођ. Грујић уд. кћи са децом: Ђурицом, Јоцом, Наталијом и Дивном. Љубица Грујић рођ. Васиљевић, снаха, са децом: Лепосавом Бастић рођ. Грујић, Милицом и Катицом Грујић. Паја Кириловић, Исидор Бастић, ветови. Јован Грујић, синовац. Евица Грујић, синовица. са децом: Маријом удовом Ивановић, рођ. Грујић, Лазаром Грујић, и Јулком Грујић, унучадма.

ОБЈАВА ЗА ЗУБОБОЛНЕ.

Слободан сам мојим поштованим клијентима као и осталој п. т. публици до знања ставити, да ћу 15. априла по рим. кал. у Нови Сад у гостионицу „царице Јелисавете“ приспети.

С поштовањем
Др. В. Дик,
зубни лекар.

ОГЛАСИ.

Распис дражбе.

Ова српска црквена општина закључила је, да предузме неке оправке на своја три здања, који посао по прорачуну износи 679 фор. а. вр.

Дражба ради тога држаће се у четвртак 7. (19.) Априла т. г. у 9 сати пре подне на коју се позивају они, који би вољни били да се истога посла приме.

У Госпођинци 30. марта 1883.

2—2 **Црквени одбор.**

Изјава.

Јављам свакоме ко о томе води каква год рачуна, да са листом „Српско Коло“ не стојим више ни у каквој свези.

Стеван Поповић Вацки.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

СРПСКА КЊИЖАРА БРАЋЕ М. ПОПОВИЋА У НОВОМ САДУ.
КОД СВЕТОГ САВЕ.

НАЈВЕЋЕ И НАЈУГЛЕДНИЈЕ ИЗДАЊЕ КЊИЖАРСКО У СРБА.

Довршена је сасвим и подпуна изишла је и увезана је у богато израђене **ДИВОТ-КОРИЦЕ**

ПЕВАНИЈА
ЦЕЛОКУПНА ДЕЛА КЊИЖЕВНА ЗМАЈ-ЈОВАНА ЈОВАНОВИЋА

у двојаком издању по 80 табака највећег кварт-формата. Овим **монументалним делом** песничким и **најмонументалнијим** до сад у Српству **издањем** књижарским хтедосмо прилике дати поштованом читалачком свету у нас, да у целини има умотворине песника над песницима Змај-Јована Јовановића, да се Певанијом овом забави и подичи пред светом напредним.

Монументално дело ово само се собом својски препоручује сваком Србину и Српкињи, који уме, хоће и треба да цени и набави свој **ремек-производ песнички**, којему пара нема у књижевности српској. Неће нам се замерити, мислимо, што и опет **апелујемо** овим на сваког Србина и Српкињу а нарочито нашу родољубиву интелигенцију и подузетну омладину, да се родољубиво подухвати ширења Певаније Змај-Јованове што даље и шире по Српству на све етране. Завор је, и многи нам пријатељи Змајеви примећују, и право имају — зазор је за сваку српску кућу а особито имућнију кућу и породицу — у којој досад нема, или бар одјако небуде ове ремек-књиге, дике и поноса песништва српског.

Великан песник највећма је цењен и поштован, кад му се дела што већма у народу набављају, шире и читају — и тим народ ужива их и оплемењује се.

Цена је Певанији Змај-Јована Јовановића:

I.

ИЗДАЊУ ЗА НАРОД у десет свезака — — — — — — — — — — ф. 4.—
увезаном у **дивот-корице** богато израђене златним шарама украшене ф. 2.— свега ф. 6.—

II.

ДИВОТ-ИЗДАЊУ у десет свезака — — — — — — — — — — ф. 6.50
увезаном у дивот-корице израђене и златним шарама украшене — ф. 2.— свега ф. 8.50
Ово исто са **златним обрезом** (Goldschnitt) — — — — — ф. 9.—
Ко је пак Певанију у свескама набавио и жели још и корице имати
Цена је самим корицама — — — — ф. 1.50

Сретно дакле, целокупна Певанија Змај-песникова, пошла по Српству на све стране, од богатих двора — до најсиромашније куће и колебе српске.

У Новом Саду, пред Ускрс 1883.

Српски књижари и књигоиздавци
БРАЋА М. ПОПОВИЋИ.

Понављамо и овом приликом: ко год купи Певанију потпуну — било једног или другог издања — **добија као премију за 25% књига** наших издања — а по властитом своме избору по каталогу.

НАЈНОВИЈА ИЗДАЊА КАО УСКРШЊИ ДАРОВИ
ШТАМПАРИЈЕ А. ПАЈЕВИЋА У НОВОМ САДУ

сад су баш угледала света, и нека су што топлије препоручена српској читалачкој публици.

ПРИПОВЕТКЕ ИЗ ИСТОРИЈЕ СВЕГА СВЕТА

за школу и народ написао **Х. Херцог,**
превео **Владимир Красић.**
I. ДЕО: СТАРИ ВЕК.
(Ово је дело наградила „Матица Српска.“)

Књига броји 259 страна са 170 најодабранијих прича, а укоричена је у тврде корице. Цена јој је 80 но ч. или 1 динар 75 пара.

СТАРИ И НОВИ МАЈСТОРИ
РОМАН ИЗ ЗАНАТЛИЈСКОГ ЖИВОТА
од **Јаше Игњатовића.**
(Ово је дело наградила „Матица Српска“ са 300 фор.)
Цена 1 фор. или 2 динара 20 пара.

Књига је штампана на лепој, јакој, глаткој хартији. Има 279 страна 8-не.

ЖЕНИДБЕ
У ЈУНАЧКИМ СРПСКИМ НАРОДНИМ ПЕСМАМА
прибрао и пропратио
СТЕВАН В. ПОПОВИЋ.

У књизи је 25 најкраснијих песама, које заузимају 338 страна и предговор као књижевна оцена ове дивне ките одабраног мирисавог цвећа наше народне поезије.

Цена је књизи само 60 новч. или 1 динар 35 пара.

САВЕТИ МОЈОЈ КЋЕРИ
од **Ј. Н. БУЉА**
превод с француског
СВЕСКА ПРВА.

Књига је штампана читким писменима на лепој углађеној хартији, 224 стране 8-не, а у њојзи је десет врло лепих приповедака, које су кров и кров чедне и поучне.

Цена је књизи 60 новч. или 1 динар 35 пара.

Ко поручи већи број ових књига, добија, према избору и количини наручбине 20—35%, рабат.

Овом приликом јављамо, да ће за кратко време изићи у нашем издању и следеће књиге:

1. Друга свеска „Савети мојој кћери“, величина и цена исто као прва свеска. — 2. „Јагода“, дивот-издање, са 68 врло лепих слика разних врста јагода, од проф. дра Ђорђа Радића. Цена 60 нов. — 3. Минералогија, од К. Петерса, са 46 слика у тексту, тврдо укоричена. (Ово је 10-та свеска почетница природних науки.) Цена 80 новчића. (Још се могу добити и првих девет свезака истих почетница.)

За поједине књиге, кад нам се новац унапред пошље, плаћамо поштарину и шаљемо их у крстопилету. Наруџбине обављамо уредно и брзо. Ценовник књига, које се могу добити на књижарском стоваришту нашем, шаљемо на захтевање бесплатно. Примамо узгред наручбине и на трће књиге.

!!! ПРОЛЕТЊИ ТЕЛЕГРАМ !!!
БЕЛОГА ЛАВА У НОВОМ САДУ.

Потписани препоручује у богатом избору по најновијој направи шешире (цилиндре), фине, меке и круте шешире (**Filz-Hüte**) за одрасле и децу, ћелепуше, поповске шешире, као и по најновијем начину зготовљене флорентинске сламње шешире за одрасле и децу, уз то још и солидно израђену обућу од телеће коже и иберластина, као и остале фине ципеле за госпе, за господу и децу, а тако исто и кошуље од финог белог платна (**Creton u. Oxford-Hemden**). Даље препоручује потписани елегантне навратнике (краватле), запонце (Manchetten), огрлице, сапињаче на чакширама (Hosenträger), чарапе, господске штапиће, кишобране како од обичне материје тако и од свиле, огртаче од каучука, који се носе на кити, доколенице (Kamaschen), путничке сандуке и осталу галантеријску робу, а све најјефтинијом ценом.

2—10 **МОРИЦ ЛЕДЕРЕР,**
код „белог лава“ у Новом Саду.

Одговорни уредник Миша Димитријевић.

Српска штампарија дра Светозара Милетића.

„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком, недељом, на целом табаку, а уторницом на по табака

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у сребру)
на годину 35 дин. на пола године 17½ дин
на четврт године 9 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, за жиг плаћа се по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 53. У Новом Саду у уторак 5. (17.) априла 1883. ГОДИНА XVIII.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Почетком овога месеца настаје нова претплата за оне наше поштоване претплатнике, који су се на једну четврт године претплатили.

Позивајући их на поновно „претплат-

Политички преглед.

Угарски сабор доспео је у специјалној расправи, која је на дневном реду, до §. 72. Живље дебате је било при §-у 49. који овлашћује владу, да конфесијоналне средње школе затворити може, ако би се у њима од стране професора или ђака

сле крунисања пољском народу даровати, у томе састојати, што ће се варошима њихова автономија повратити и порота завести.

ДОПИСИ.

Р Т Х З Н (С ло у Тамишвару.) еж приредила је 19. ијама „Фабрикехофа“ којим је била и повоу корист српског пе. На селу је суделоо и дилетантско друшкве су важности пе увикалан живот, онда споди приређивачима ела, кога је чист приње певачког друштва. лношћу споменути и елоцрквано певачко еловало; оно је имало те је тиме стекло себи не можемо довољно

етовар Димитриме је нагласио велику народни живот. Гоублика је своје допаи изравила. На другом Даница“ коју је отва, на гласовиру је Били смо изненађени Растићева ју је доста ицију отпевала је на „валцер-аријету.“ Осог. др. М. Павловић. за нас најважнија пипрве наше и, као што драматичне опе. *** О самом овом ћих бројева овога лимо само да јавимо о дрквановског певачког вивали, са свим су потаћи, како у музикалогледу, и ми им овде о се одликовао са своожају сигурним гла белоцрквановског пеказивао Милоша Обирестић декламовао а тако фино нијанси вао опште допадање. м са текстом и музиере „Милош Обилић.“ а опште задовољство г певачког друштва, ивару. ено, услед чега ће за натан бити, да се ис-

—

ВОСТИ.

х костију.) Из Зитво у Загребу одст пренашања костију г гробља у Карловце анком. У ту сврху се и спрема, само да и сјајније испадне. рху, да што више узпренос костију бранс се обратимо на поих већих мјеста, нпр. ње итд., те да их за коју ево и ми од ше можемо, да се за за бесједу, што ћемо да ће се ти честити не буде писмено обра е истина тешке, али ће и одзив са свију диста настала хора, да и, те да му побра Змај не узмора кликнути опет: „Србадијо, не било ти просто“!

— Први прилог из унутрашњости Србије за пренос костију Бранка Радичевића стигао је београдском одбору 31. пр. мес. од гђе Персиде, супруге дра Станишевског, лечника у Јагодини. Послала је 6 динара. Слава јој!

(Бранково веће.) Београдски листови доносе оглас тамошњег одбора за пренос бранкових костију, којим се оглашује забава за пренос бранкових костију. У огласу стоји:

Коло домаћих песнива приређује 9. априла 1883. године у корист преноса костију Бранка Радичевића у народном позоришту Бранково веће са овим програмом: 1. Бранкова жеља од З. Ј. Јовановића, декламује уз пратњу хармонијума г. М. Цветић, редитељ народног позоришта. 2. Путу крај, од Бранка Радичевића, композиција Јосифа Маринковића, пева збор београд. певачког друштва. 3. Одзив на Бранкову тугованку „Кад млидијах умрети“, од Драгомира Брзака, декламује Ђ. Рајковић, редитељ нар. позоришта. 4. Народни збор, од С. В. Каћанског, композиција Јосифа Маринковића, пева збор певач. друштва „Корнелије“. 5. „Гусле моје“ пева *** уз брујање кора. 6. Вабило, од Јенка, пева друштво „Даворје“. 8. Бранково коло, композиција Јосифа Маринковића, певају у збору чланови београдског певачког друштва, са члановима певачког друштва „Корнелије“. 8. Представа: „Трње и лаворика или Незнано уметничко дело“. Драма у два чина. По Лафону од Фридриха. Превео П. Ј. Мостић. Редитељ Цветић. Добровољни прилози примају се са благодарношћу и обзнаниће се доцније преко новина. Почетак тачно у 7½ часова у вече.

(† Сава Павишевић, архимандрит.) Дознајемо, да је прекјуче у Сегедину после дужег боловања преминуо архимандрит Сава Павишевић, бивши настојатељ манастира Крушедола. Покојник је био човек од дара и науке. Радио је и на пољу наше књижевности. У забавном часопису „Седмици“ изишле су многе његове песме под песничким именом „Предраг“. Превео је Шилерову песму о „звону“. Преводио је и Гетеовог „Фауста“, од ког су превода неки одломци и саопштени били. Да ли га је пак целог превео, није нам познато. Штета, што је покојник у последње време свој дар и свој положај пренебрегао. Нека му је лака земља и спомен међу књижевницима!

(На корист Српском Новинарском Друштву) држао је председник истог друштва и уредник „Срп. Независности,“ др. Лаза Костић, 31. марта у грађанској касини у Београду јавно предавање „О карактерима српских жена у народним песмама.“

Политичке вести.

— Из Прага брзојављају, да је тамошња полиција наишла на тајни социјалистички збор, и да је том приликом осим разних списа нађено још и оружја и цебане. Уапшено је пет особа.

— Из Предора јављају, да је варошко веће тамошње босанског адлатуса Федора Николића за почасног грађанина изабрало.

— Старој „Преси“ брзојављају, да се је митрополит Михајло тек услед савета, што је од руског посланика у Београду, Персијанија, добио, решио, да Србију напусти и у Русију до бољих времена одпутује.

— Преговори око пруског црквеног питања као да неће уродити пожеланим плодом. По најновијим вестима није Бизмарк вољан да укине мајске законе, него би се највише приволео на нека дискрецијона повлашћења према католичком свештенству, но курија неће тим никако да се задовољи.

— У вароши Корку у Ирској открила је полиција једну тајну убилачку лигу, која је прошле године многа политичка аграрска убијства почивила Апсење чланова њених још траје.

— У Дублину је порота Јосифа Бредија прогласила кривим у убијству Бурковом, услед чега је Бреди на смрт осуђен.

Народна просвета.

(Школа.— Књижевност.— Уметност.— Позориште.)

Земун, 21. марта. (Забава у корист преноса костију Бранка Радичевића.) Како је стигао позив академ. друштва „Зоре“ да задруге певачке приређују у корист преноса бранкових костију забаве, таки је председништво наше задруге сазвало скупштину у којој је једногласно решено, да се дана 20. марта о. г. одржи село са позоришном представом у ту циљ. И збиља ми имадосмо јуче забаву, какву до данас још није певачка задруга приредила, забаву скопчану са дилетантском представом. Нека је част земунцима, који се одазваше позиву пев. задруге у тако обилатој мери, јер дворана је била дупком пуна. Док се посвршују рачуни, објавиће задруга тачно сав рачун, а за сад у напред смемо тврдити, да ће бити две ста фор. чисте добити, што ће у циљ преноса бранкових костију Земун дати. Евала земунцима! А и како не би, кад се они могу понајвише да поносе Бранком, јер је тај геније српски овде у Земуну провео прво доба своје младости, учећи се шест година у основним школама; још има доста садругова његових, који га се живо сећају.

Забава је испала на опште задовољство. Пролог

НОВОСТИ НАШЕ НАКЛАДЕ.

ф. н.

ГРЕНГОАР. Позоришна игра у једном чину. Написао Банвиљ. Превео Ј. Ђорђевић 16
ДЕЛА ДОСИТЕЈА ОБРАДОВИЋА. V. књига: Етика или морална филозофија. — Проповеди и беседе 32
КАКО ЋЕШ СА ЖЕНОМ СРЕЋАН БИТИ и како ћеш љубав и поштовање њезино задобити и сачувати. Поклон младожењама. По Книге-у превео и прерадио Л. П. 10
КАКО ЋЕШ С МУЖЕМ СРЕЋНА БИТИ и како ћеш љубав и поштовање његово задобити и сачувати. Поклон невестама и младим женама. По Книге-у превео и прерадио Л. П. 10

ф. н.

НАР. БИБЛИОТЕКА Браће Јовановића:
Свеска 54. *Уљана.* Приповетка Ј. И. Крашевскога. Превод с пољскога. II. (Свршетак) 16
Свеска 55. *Дела Доситејева.* V. књига. Етика или морална филозофија. — Проповеди и беседе. I 16
Свеска 56. *Гренгоар.* Позоришна игра у једном чину. Написао Банвиљ. Превео Ј. Ђорђевић 16
Свеска 57. *Дела Доситејева.* V. књига: Етика или морална филозофија. II (Свршетак) 16
УЉАНА. Прип. Ј. И. Крашевскога. Превод с пољскога. 32
ХРОМИ ДАВА. Лесажов роман. Превод с француског 1.—

НАША НАКЛАДА.

Књиге за младеж.

ф. н.

БАСНЕ у слици и речи. Превео и прерадио Лука Поповић свештеник. Са сликама 24
БОЖИЋ. Дар доброј деци 10
БОГАТ и сиромах. Приповетка од Ф. Хофмана. Удесио за нашу младеж В. Ј. Јанковић 24
ДЕЛА славних људи. За српску младеж у кратко написао Јован Шарић свештеник. Друго поправљено издање с више слика 30
ДЕТЕ на Алпима или „Како сејао тако жео.“ Приповетка за младеж од Ф. Хофмана. Превод В. Ј. Јанковића. Друго издање 40
ДЕЧКО на острву Хелголанду. Приповетка за младеж од Ф. Хофмана. Превео В. Ј. Јанковић ђакон . . . 35
ЗАО ДРУГ. Приповетка од „Матице српске“ награђена. Написао П. Деспотовић 20
ЖИВОТ Димитрија Обрадовића који је у калуђерству прозван Доситије. За српску омладину извео Петар Деспотовић. Са сликом 45
ИЗАБРАНЕ приче. Дарак доброј деци. Владимир Красић 20
ЈАГЊЕШЦЕ. Приповетка за децу и дечије пријатеље од Криштова Шмида. Превео Стев. Ковачевић. Друго издање 30
КОМЕ БОГ помаже нико му ништа не може. Приповетка за младеж од Ф. Хофмана. Превео В. Ј. Јанковић 35
КОТАРЧИЦА цвећа. Приповетка за старо и младо. Од Хр. Шмида посрбио Димитрије Јосић. Друго поправљено издање 40
НА МЛАЂИМА свет остаје. За родитеље и младеж написао В. Ј. Јанковић 20
ПОЛАЖАЈНИКОВ ДАР. Књижица за вредне ученике. Са сликама. Приредио Мита Нешковић 24
СВ. САВА први срп. архиепископ, светитељ и просветитељ народни. Написао Л. П. Са сликом 15
СВАКО је своје среће ковач. Приповетка за младеж од Фр. Хофмана. Посрбио Тихомир Остојић 40
СТО ПРИЧА за децу за морално образовање њихово 30
ЧЕСТИТКЕ о имендану, новој години и крсном имену за школску и другу децу српску, израдио П. Д. Друго поправљено издање 20
ШТО ЈЕ дикла навикла. Приповетка Фрање Хофмана. Превео Младен Симоновић 35

Књиге за младеж с бојадисаним сликама.

ЗВЕРНИЦА. Поука и забава за децу. С илустрованим корицама и бојадисаним сликама 30
ДЕЧИЈА забава у слици и речи с бојадисаним сликама Тврдо укоричено 24
ДЕЧИЈЕ доба. С великим бојадисаним сликама . . . 30
ДЕЧИЈИ ВРТ. С илустрованим тврдим корицама и бојадисаним сликама 24
КИТА ЦВЕЋА за добру децу. С илустрованим корицама и бојадисаним сликама 10
КРАЉЕВИЋ МАРКО по народном певању и причању. За српску младеж написано. С красно бојадисаним сликама од Фр. Коларжа, у четвртини 40
ПРИЧА о мачку у чизмама. С илустрованим корицама и бојадисаним сликама 30
ПРИЧА о непељузи. (По народној приповетци.) С илустрованим корицама и бојадисаним сликама . . . 30
ПРИЧА о црвенкапи. С илустрованим корицама и бојадисаним сликама 30
РОБИНЗОН Крусе. Кратак животопис с великим красно бојадисаним сликама. За одраслију децу 70
ШАРЕНИ свет за малу децу. С бојадисаним сликама . 10
ШТА ДЕЦА воле. С великим бојадисаним сликама . . 30

ЗАБАВА.

Приповетке, романи и позоришна дела.

АПОТЕКАРКА. Приповетка грофа Сологуба, с руског 16
АСАН. Приповетка из бугарске повеснице. Написао Т. Т. Јеж. Превод с пољскога. 32
АТАЛА. Роман од Шатобријана с француског превео Д. Јеврић 50
БАРЈАКТАР БОЈАНА. Приповетка из херцеговачког устанка 1875. од Панте Поповића 10
БОЛЕСНИЦИ. Девојачки дневник. С немачког од П. Хајза 32
ВЕРЕНИЦА Црногорка. Новела од Мих. Полита-Десанчића. Друго издање 20
ВЕСЕЉАК. Велики забавник за весела друштва 50
ГВОЗДЕНА ОБРАЗИНА. Приповетка за народ 20
ДЕВОЈАЧКИ СВЕТ. Књига за одрасле девојке. Од Матице српске са 20 дуката награђена. Од Мите Петровића 1·—
ДОН КИХОТЕ од Манче. Приповетка Мигела Сервантеса Саведре. С француског. Са сликама 90
ЕМИЛИЈА ГАЛОТА. Трагедија у пет чинова. Написао Г. Ј. Лесинг. Превод с немачког 16
ЖЕНА — да вас бог сачува. Приповетка Ђене Павловића 20
ЖЕНСКИ ЗАБАВНИК. Приповетке од Бранка Рајића . 40
ЈАДВИГА. Историјски драмат из XIV. столећа у 5 чинова. Написала Гаврила К. Пузинина. Превод с пољског 16
КАРМЕНА. Приповетка Проспера Меримеја, с француског 16
МАГЕЛОНА. Трагедија у 4 чина. Написао Колар. Са чешког. За српску позорницу удесио А Хаџић. . 16
МАРТА ПОСАДНИЦА или покорење Новогорода. Историјска приповест Карамзина. Превод с руског. 16
НАДЕЖДА. Приповетка из руског народног живота. Превео Л. П. 20
НЕВОЉНИЦА. Приповетка Ивана Тургењева. Превод с руског. — Приповетка како се свадио Иван Ивановић са Иваном Никифоровићем. Од Николе В. Гогоља. Превод с руског 16
НИЗ СРПСКИХ ПРИПОВЈЕДАКА Вука вит. Врчевића, већином како се у народу по Боки, Црној Гори и Херцеговини судило . . . . . 1·—
ОТКРИВЕЊЕ ЗЕМЉЕ. Написао Јулије Верн. Превод с француског. С више слика. У две свеске. Обе свеске стају . . . . . 2·—
ПЛЕМСТВО и поданици или породица Барди. Догађај из 1848. Од М. Јокаја. Превео В. Ј. Јанковић . . 30
ПОКОНДИРЕНА ТИКВА. Весело позориште у три дејства. Од Јов. С. Поповића 16
ПРИПОВЕТКЕ Алфонса Додета. Превод с француског 16
ПРИПОВЕТКЕ М. П. Шапчанина. I. књига . . . . . 1·—

76. Горњи Будачки, 77. Доњи Будачки, 78. Рума, 79. Шиклуш, 80. Пешта, 81. Ириг, 82. Скрад, 83. Томашевци, 84. Сланкамен, 85. Топуско, 86. Дубица, 87. Ст. Врбас, 88. Госпић, 89. Дивосело, 90. Вребац, 91. Радуча, 92. Почитељ, 93. Могорић, 94. Островица, 95. Кула, 96. Јазак, 97. Срп. Итебеј.

— Црквена скупштина у Јаску закључила је 31. марта, да пошље представку саборском одбору ради сазива сабора. Уједно нам се председник тамошње црквене општине, Божа Нешковић жали на доставу оданде, да је као он „страшивица“, саопштену у 43. бр. нашег листа, велећи да он „као народњак, Србин и родољуб“ није се никад „страшио, глас свој народа ради дати,“ што ми овде са задовољством бележимо.

очекује се, да ће исти бити збачени са својих звања, и да ће у првој седници, која буде, нови епископи за Шабац и Неготин изабрани бити, које ће уз припомоћ темишварског владике, који је у прошлу суботу у Београд стигао, посвећени бити. Тиме ће формалан атак на православну цркву у Србији довршен бити и ред ће доћи на посљедице.

Митрополит Михајло решио се је, као што исти лист јавља, да за неко време напусти Србију. Околина његова мисли, да ће пре свега у Кијев, а одавде у Москву и Петроград путовати.

При крунисању руског цара учествоваће у свечаности сви римокатолички бискупи пољски, у знак, да је католичко свештенство подпуно одано цару руском. Још се по руској Пољској разносе гласови, да ће се прва концесија, која ће се по-

Мед одређен	„ 87.—	„ 89.—
„ вонгчан	„ 86.—	„ 87.—
„ за октобар-новембар одређен	„ —.—	„ —.—
Восак рожнавски	„ 134.—	„ 137.—
„ славонски	„ 136.—	„ 140.—
Шљиве српске гот. роба нова у бурадма	„ 14.—	„ 14.50
„ „ „ „ у џакови	„ 14.—	„ 14.25
„ „ узанц роба за нов. у бурадма	„ —.—	„ —.—
„ „ „ „ у џакови	„ 11.50	„ 11.75
„ босанске гот. роба нова у бурадма	„ 14.—	„ 15.50
„ „ „ „ у џакови	„ 14.—	„ 15.50
„ „ узанц роба за нов. у бур.	„ —.—	„ —.—
„ „ „ „ у џакови	„ 12.—	„ —.—
Пекмез, готова роба, славонски	„ 20.—	„ —.—
„ за септембар-октобар славонски	„ —.—	„ —.—
„ „ „ „ банатски	„ 17.—	„ 20.—
Свињска маст варошка	„ 76.50	„ 77.50
„ „ сеоска роба	„ —.—	„ —.—
Сланина сољена варошка	„ 67.—	„ 68.—
„ „ сеоска роба	„ 64.—	„ 65.—
Шпирке прима мађарске	„ 16.—	„ 17.—
„ прима 1881 славонске	„ 16.—	„ 16.50
„ секунда „ „	„ 10.—	„ 13.—
„ прима српске 1881.	„ 13.50	„ 16.—
„ прима босанске 1881.	„ 14.25	„ 15.50
Овчије коже српске по 56 кила	„ 40.—	„ 42.—
„ „ босан. и хрв. по 56 кила	„ 40.—	„ 42.—
„ „ македонске по 56 кила	„ —.—	„ —.—
Јагњеће за табаке 102 ком.	„ 90.—	„ 105.—
„ нове за ћурчије по 102 комада	„ 100.—	„ 115.—
Козије хрватске за 50 кила	„ 60.—	„ 65.—
„ мађарске и ердељске за 50 кила	„ 65.—	„ 67.—
„ српске	„ 60.—	„ 65.—

све без ногу и рогова са 2% шконто.

Храна. Ове недоље отпочео је рад са пшеницом са чврстим правцем, али је на брзо исти олабавио, и то услед опће кише, која је од неколико дана почела непрестано падати, као и због повољних извештаја о стању усева; на ту лабавост имао је малог уплива и уступајући правац код страних пијаца. Уз над цена од 15 нов. показује се понуда све журнијом, а куповна воља је на против ослабила. Готов кукуруз остаје при своме чврстом правцу и партије, које амо приспеју, узимају се нагло по непромењеним ценама, но могуће је, да ће и цене кукуруза бити јефтиније, чим постану довози истог јачим. Јечам је непромењено чврст у цени. Цена зоби је ослабила.

Продукти. Због неколико иноземских налога учврстила се је термин-радња са шљивама и то тако, да је скочила цена српске робе за октобар, новембар од ф. 11.75; босанске пак бележе непромењено ф. 12. Готова роба узима се у малим поштама по ф. 14.50. Од свињу варива само је пасуљ мало боље тражен и налази приличну пројђу за северну Немачку. Бикеј је јако нуђен, и то с тога, што је већ време за сејање, те тако цене истог уступају.

Курс бечке берзе 2. (14.) априла.

Ц. кр. дукати	5.68
Наполеони	9.48
Немачке марке	58.50
Лондон	119.60

Изјава.

На захтевање певачке дружине у Дању, којим жели, да се изјави, да допис у овоме листу, у коме је беседа у Дању описана, није потекао из крила певачке дружине, — дајемо радо овоме захтевању места, и изјављујемо, да је допис потекао из
и госта на поменутој

Колика је вода у Ду

Петак	1. а
Субота	2.

Одговори

С. А. у Будапеш
шем листу да уск
стварном расправљ
односија, који поред
мео осим оних, којих
штати у лист, јер нам
према читалачкој публ
рукописа немамо више

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

СРПСКА КЊИЖАРА БРАЋЕ М. ПОПОВИЋА У
КОД СВЕТОГ САВЕ.

НАЈВЕЋЕ И НАЈУГЛЕДНИЈЕ ИЗДАЊЕ КЊИЖАРСК

Довршена је сасвим и подпуна изишла је и увезана је у богато из

ПЕВАНИЈА

ЦЕЛОКУПНА ДЕЛА КЊИЖЕВНА ЗМАЈ-ЈОВАНА Ј

у двојаком издању по 80 табака највећег кварт-формата. Овим монуме и најмонументалнијим до сад у Српству издањем књижарским хтедосмо читалачком свету у нас, да у целини има умотворине песника над ј вановића, да се Певанијом овом забави и подичи пред светом напредн

Монументално дело ово само се собом својски препоручује св који уме, хоће и треба да цени и набави овај ремек-производ песни књижевности српској. Неће нам се замерити, мислимо, што и опе ког Србина и Српкињу а нарочито нашу родољубиву интелигенцију и се родољубиво подухвати ширења Певаније Змај-Јованове што даље и етране. Завор је, и многи нам пријатељи Змајеви примећују, и право и српску кућу а особито имућнију кућу и породицу — у којој досад не ове ремек-књиге, дике и поноса песништва српског.

Великан песник највећма је цењен и поштован, кад му се д набављају, шире и читају — и тим народ ужива их и оплемењује се.

Цена је Певанији Змај-Јована Јованов

I.

ИЗДАЊУ ЗА НАРОД у десет свезака — — — — — — — —
увезаном у дивот-корице богато израђене златним шарама украш

II.

ДИВОТ-ИЗДАЊУ у десет свезака — — — — — — — —
увезаном у дивот-корице израђене и златним шарама украшене
Ово исто са **златним обрезом** (Goldschnitt) — — — —
Ко је пак Певанију у свескама набавио и жели још и корице има
Цена је самим корицама — — —

Сретно дакле, целокупна Певанија Змај-песникова, пошла по С богатих двора — до најсиромашније куће и колебе српске.

У Новом Саду, пред Ускрс 1883. Српски књиж

БРАЋА М

Понављамо и овом приликом: ко год купи Певанију потпуну - издања — добија као премију за 25% књига наших издања избору по каталогу.

НАЈНОВИЈА ИЗДАЊА КАО УСКРШЊИ
ШТАМПАРИЈЕ А. ПАЈЕВИЋА У НОВОМ

сад су баш угледала света, и нека су што топлије препоручена српс

ПРИПОВЕТКЕ ИЗ ИСТОРИЈЕ СВЕГА СВЕТА

за школу и народ написао **Х. Херцог**, превео **Владимир Красић**.

I. ДЕО: СТАРИ ВЕК.

(Ово је дело наградила „Матица Српска.“)

Књига броји 259 страна са 170 најодабранијих прича, а укоричена је у тврде корице. Цена јој је 80 но ч. или 1 динар 75 пара.

СТАРИ И НО

РОМАН ИЗ ЗАНА

од Јаше И

(Ово је дело наградила „М

Цена 1 фор. или

Књига је штампана
хартији. Има 279 страна 8-не.

ЖИВИЦАЊ

У ЈУНАЧКИМ СРПСКИМ НАРОДНИМ ПЕСМАМА

прибрао и пропратио

СТЕВАН В. ПОПОВИЋ.

У књизи је 25 најкраснијих песама, које заузимају 338 страна и предговор као књижевна оцена ове дивне ките одабраног мирисавог цвећа наше народне поезије.

Цена је књизи само 60 новч. или 1 динар 35 пара.

САВЕТИ МОЈОЈ КЋЕРИ

од Ј. Н. БУЉА

превод с француског

СВЕСКА ПРВА.

Књига је штампана читким писменима на лепој углађеној хартији, 224 стране 8-не, а у њојзи је десет врло лепих приповедака, које су кров и кров чедне и поучне.

Цена је књизи 60 новч. или 1 динар 35 пара.

Ко поручи већи број ових књига, добија, према избору и количини наручбине 20—35% рабат.

Овом приликом јављамо, да ће за кратко време изћи у нашем издању и следеће књиге:
1. Друга свеска „Савети мојој кћери“, величина и цена исто као прва свеска. — 2. „Јагода“, дивот-издање, са 68 врло лепих слика разних врста јагода, од проф. дра Ђорђа Радића. Цена 60 нов. — 3. Минералогија, од К. Петерса, са 46 слика у тексту, тврдо укоричена. (Ово је 10-та свеска почетница природних наука.) Цена 30 новчића. (Још се могу добити и прва девет свезака истих почетница.)

За поједине књиге, кад нам се новац унапред пошље, плаћамо поштарину и шаљемо их у крстоплету. Наруџбине обављамо уредно и брзо. Ценовник књига, које се могу добити на књижарском стоваришту нашем, шаљемо на захтевање бесплатно. Примамо узгред наручбине и на трће књиге.

СРПСКА ЗАДРУГА
ЗА МЕЂУСОБНО ПОМАГАЊЕ И ШТЕДЊУ
у Новом Саду.

Промет са готовином у 1-ој четврти г. 1883.

Примање.	ф.	н.
Пренешена готовина од 31. декембра 1882.	7,427	72
Улози на књижице	87,048	64
Уплате на честице III. кола	11,285	50
Враћена главница по разним зајмовима	161,296	18
Враћена главница по разним предујмовима	19,404	—
Камате по разним зајмовима	7,430	35
Камате по разним предујмовима	711	16
Менице вересионе дружине	21,740	—
Конта центр. штедионе у Будимпешти	10,000	—
Конта кредитне банке у Будимпешти	45,000	—
Камате од горњих завода	661	80
Писарине	486	22
Најамнина по купљ. непокретн.	109	—
Јамчевина вересијоне дружине	151	50
Конта разних доходака	629	89
	ф. 378432	46

Издавање.	ф.	н.
Враћена главница улагачима	66,676	78
Камате на то	140	23

ОГЛАС.

Јављам поштованој публици како у Новом Саду, тако исто и у околини, да сам своју новоотворену кројачку радњу сместио **у кући гђе Обреновићке у лебарској улици**. Уздам се, да ћу сваку моју муштерију што се кројачке работе тиче знати потпуно задовољити, а тако исто да ћу свакој наруџбини са стране знати потпуно одговорити.

Препоручујући се поштованој публици, остајем с поштовањем

Глиша Сремац,
мушког одела кројач у Н. Саду.

1—3

ОГЛАС.

1—3

Властелинска управа даје на знање, да ће се властелинске гостионице и крчме у Илоку, Иригу и Сусеку, за тим вашарска права у Бапској и Илоку од 1. новембра 1883 г. [illegible]

ф. н.

— — II. књига: Разне . . . . . 1·—
ПРИПОВИЈЕСТИ Стјепана Митрова Љубише. С литерар. студијом о важности ових и ликом писчевим 1.20
ПРОГНАНИ Краљеви. Роман Алфонса Додета. Превод с француског . . . . . 1·—
ПУТ око света за осамдесет дана. Путописни роман Јулија Верна. Превод с француског, са сликама . 1·—
ПУТОВАЊЕ по Србији Ђорђа Магарашевића у 1827. години 16
РАЗБИБРИГА. Књига за оне који пате од невоље, зубобоље, костобоље, главобоље, и све боље и горе и оне који желе да се развеселе. Збирка 365 одабраних анекдота, шала и доскочица. Покупио К. К. 50
РИБАРКА, приповетка. Превео Ј. Суботић 60
РОМАН сиромашна младића. Написао Октав Феље. Превод с француског 80
СВЕТИСЛАВ и МИЛЕВА Јов. Ст. Поповића. Жалосно позорје у 4 дејства 16
СКУПЉЕНЕ приповетке Вл. Ђорђевића I. 50
— — II. књига: Кочина крајина. Роман . . . . . 1·—
— — III. „ Разне . . . . . 1.—
— — IV. „ Разне . . . . . 1·—
СКУПЉЕНИ СПИСИ Михаила Витковића 16
СМРТ СТЕФАНА ДЕЧАНСКОГ. Жалосно позорје у 5 дејства Јована Ст. Поповића 16
СПОМЕН Милице. Приповест Михаила Витковића . . . 16
СТРАШНИ СТРЕЛАЦ. Приповетка Северина Гошчињског. — ДВЕ МЕНИЦЕ. Припов. Вл. Лозињскога. 16
ТВРДИЦА или Кир Јања. Шаљиво позориште од Јов. Ст. Поповића 16
ТРИ ГЛАВНЕ НАРОДНЕ СВЕЧАНОСТИ, Божић, Крсно име и Свадба. Сабрао по Боки-Которској, Црној-Гори и Ерцеговини и описао Вук С. Врчевић Ришњанин. Са сликом писчевом 1·—
УКРОЋЕНА ГОРОПАД. Шаљива игра у четир чина од В. Шекспира. Превео М. Костић 16
ЦИГАНИН. Позоришна игра у три чина. Написао Е. Сиглигетија. Посрбио Јустин Милан Шимић . . 16
ЧЕТИРИ КЋЕРИ. Породична слика Софије Подлипске. Превод с чешкога 32
ФАЈИНА. Приповетка И. Богучарова. — Приповетка А. Пушкина. Превод с руског 16
ФЕРИЗАДИНА песма. Приповетка Алиберте Ејнода. Превод с француског 16
У СЛОБОДНИМ часовима. Неколико приповедака из светске књижевности. Превели Ђ. С. Симић и † Јелена Ђ. Симића . . . . . 1.—
УСПОМЕНЕ из пољ. револуције од Гајгера 20
ХУСАРИ НА ПОЛИЦИ. Приповетка Ерјавца. Са словеначког 16
ЦИГАНСКИ КНЕЗ. Приповетка за народ. По немачком 20

НАР. БИБЛИОТЕКА *Браће Јовановића*:

Свеска 1. *Даворје* Ј. Ст. Поповића I. 16
Свеска 2. *Хусари на Полици.* Приповетка Ерјавца. Са словеначког 16
Свеска 3. *Даворје*, Ј. Ст. Поповића II. (Свршетак) . 16
Свеска 4. *Болесници.* Девојачки дневник. С немачког од П. Хајза. I. 16
Свеска 5. *Лажни цар Шћепан* мали. Историјско збитије XVIII. вијека. Сачинио Петар Петровић Његуш. I 16
Свеска 6. *Апотекарка.* Приповетка грофа Сологуба с руског 16
Свеска 7. *Лажни цар Шћепан* мали. Од Петра Петровића Његуша. II. (Свршетак) . . . 16
Свеска 8. *Болесници.* Девојачки дневник. Од П. Хајза. II. (Свршетак) 16
Свеска 9. *Дела Доситеја Обрадовића.* I. књига: Живот и прикључења. I. 16
Свеска 10. *Магелона.* Трагедија у четири чина. Од Колара. С чешког превео А. Ш. За српску позорницу удесио А. Хаџић 16
Свеска 11. *Дела Доситеја Обрадовића.* I. књига: Живот и прикључења. II. 16
Свеска 12. *Краљ Лир.* Трагедија у пет чинова. Од Шекспира. С енглеског. За српску позорницу удесио. А Хаџић. I. 16
Свеска 13. *Дела Доситеја Обрадовића.* I. књига: Живот и прикључења. III. (Свршетак) . 16
Свеска 14. *Страшни стрелац.* Приповетка Северина Гошчињскога — *Две менице.* Приповетка Владислава Лозинскога. Обе с пољског 16
Свеска 15. *Кир Јања или Тврдица.* Шаљиво позориште од Јована С. Поповића 16
Свеска 16. *Краљ Лир.* Трагедија у 5 чинова од Шекспира II. (свршетак) 16
Свеска 17. *Спомен Милице.* Приповест Михаила Витковића 16
Свеска 18. *Марта посадница* или *Покорење Новогорода.* Историјска приповест Карамзина. Превод с руског 16
Свеска 19. *Дела Доситејева.* Друга књига: Буквице Доситеја Обрадовића. I. 16
Свеска 20. *Владалац* од Николе Макијавела. Превод с талијанскога I. 16
Свеска 21. *Дела Доситејева.* Друга књига: Буквице Доситеја Обрадовића II. (Свршетак.) . 16
Свеска 22. *Јадвига.* Историјски драмат из XIV. столећа у пет чинова. Написала Гаврила К. Пузинина. Превод с пољскога 16
Свеска 23. *Светислав и Милева* Јов. С. Поповића. Жалосно позорје у четири дејства . . 16
Свеска 24. *Владалац* од Николе Макијавела. Превод с талијанскога. II. (свршетак.) 16
Свеска 25. *Горски вијенац.* Историјско збитије при почетку XVIII. вијека. Сачинио Петар Петровић Његуш. I. 16
Свеска. 26. *Четири кћери.* Породична слика Софије Подлипске. Превод с чешког I. 16
Свеска 27. *Горски вијенац.* Историјско збитије при почетку XVIII. вијека. Сачинио Петар Петровић Његуш. II. (Свршетак) . . . 16
Свеска 28. *Приповетке* Алфонса Додета. Превод с француског 16
Свеска 29. *Дела Доситејева.* Трећа књига: Савети здравог разума I. 16
Свеска 30. *Четири кћери.* Породична слика Софије Подлипске. Превод с чешкога II. (Свршетак) 16
Свеска 31. *Дела Доситејева.* Трећа књига: Савети здравог разума. II. (Свршетак) 16
Свеска 32. *Циганин.* Позоришна игра у три чина Написао Е. Сиглигети. Посрбио Јустин Милан Шимић 16
Свеска 33. *Покондирена тиква.* Весело позориште у три дејства. Од Јов. Ст. Поповића . . . 16
Свеска 34. *Асан.* Приповетка из бугарске повеснице. Написао Т. Т. Јеж. Превод с пољскога. I. 16
Свеска 35. *Путовање по Србији* Ђорђа Магарашевића у 1827. години 16
Свеска 36. *Укроћена горопад.* Шаљива игра у 4 чина од В. Шекспира, превео М. Костић. За српску позорницу удесио А. Хаџић . . 16
Свеска 37. *Дела Доситејева.* Четврта књига: *Басне* Доситеја Обрадовића I. 16
Свеска 38. *Асан.* Приповетка из бугарске повеснице написао Т. Т. Јеж. Превод с пољскога II. (Свршетак) 16
Свеска 39. *Дела Доситејева.* Четврта књига: *Басне* Доситеја Обрадовића. II. 16
Свеска 40. Омиров *Бој жаба са мишеви* и Продромак *Бој мишева с мачком* 16
Свеска 41. *Дела Доситејева.* IV. књига: *Басне*, III. . 16
Свеска 42. *Фајина.* Приповетка И. Богучарова и *Госпођица као сељанка.* Приповетка А. Пушкина. Превод с руског 16
Свеска 43. *Дела Доситејева.* IV. књига: *Басне*, IV. (Свршетак.) 16

Јављам свакоме ко о томе води каква год рачуна, да са листом „Српско Коло“ не стојим више ни у каквој свези.

Стеван Поповић Вацки.

С поштовањем
Jok. Georg Kothe,
Hof-Lieferent.

2—3

!!! ПРОЛЕТЊИ ТЕЛЕГРАМ !!!
БЕЛОГА ЛАВА У НОВОМ САДУ.

Потписани препоручује у богатом избору по најновијој направи шешире (цилиндре), фине, меке и круте шешире (**Filz-Hüte**) за одрасле и децу, ћелепуше, поповске шешире, као и по најновијем начину зготовљене флорентинске сламње шешире за одрасле и децу, уз то још и солидно израђену обућу од телеће коже и иберластина, као и остале фине ципеле за госпе, за господу и децу, а тако исто и кошуље од финог белог платна (**Creton u. Oxford-Hemden**). Даље препоручује потписани елегантне навратнике (краватле), запонце (Manchetten), огрлице, сапињаче на чакширама (Hosenträger), чарапе, господске штапиће, кишобране како од обичне материје тако и од свиле, огртаче од каучука, који се носе на киши, доколенице (Kamaschen), путничке торбе, путничке сандуке и осталу галантеријску робу, а све најјефтинијом ценом.

2—10

МОРИЦ ЛЕДЕРЕР,
код „белог лава“ у Новом Саду.

Одговорни уредник Мина Димитријевић.

Српска штампарија дра Светозара Милетића.

„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком, недељом, на целом табаку, а уторком на по табака

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у сребру)
на годину 35 дин. на пола године 17½ дин
на четврт године 9 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, за жиг плаћа се по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 53. У Новом Саду у уторак 5. (17.) априла 1883. ГОДИНА XVIII.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Почетком овога месеца настаје нова претплата за оне наше поштоване претплатнике, који су се на једну четврт године претплатили.

Позивајући их, да поново претплате

Политички преглед.

Угарски сабор доспео је у специјалној расправи, која је на дневном реду, до §. 72. Живље дебате је било при §-у 49. који овлашћује владу, да конфесијоналне средње школе затворити може, ако би се у њима од стране професора или ђака

сле крунисања пољском народу даровати, у томе састојати, што ће се варошима њихова автономија повратити и порота завести.

ДОПИСИ.

Р Т У Ж [illegible] (С[illegible]ло у Тамишвару.) [illegible]еж приредила је 19. [illegible]ијама „Фабрикехофа“ [illegible]којим је била и пово- [illegible] у корист српског пе- [illegible]. На селу је суделовало и дилетантско друш- [illegible]ке су важности пе- [illegible]викалан живот, онда [illegible]споди приређивачима [illegible]ела, кога је чист при- [illegible]ње певачког друштва. [illegible]лношћу споменути и [illegible]елоцрквано певачко [illegible]еловало; оно је имало [illegible], те је тиме стекло себи [illegible] не можемо довољно

[illegible]етовар Димитри- [illegible]ме је нагласио велику [illegible] народни живот. Го- [illegible]ублика је своје допа- [illegible] изравила. На другом [illegible]„Даница“ коју је от- [illegible]ва, на гласовиру је [illegible] Били смо изненађени [illegible] Растићева ју је доста [illegible]ицију отпевала је на [illegible]„валцер-аријету.“ Осо- [illegible]г. др. М. Павловић. [illegible]ва нас најважнија пи- [illegible]прве наше и, као што [illegible] драматичне опе- [illegible]***. О самом овом [illegible]ћих бројева овога ли- [illegible]емо само да јавимо о [illegible]дрквано певачког [illegible]вивали, са свим су пот- [illegible]ађи, како у музикал- [illegible]огледу, и ми им овде [illegible]о се одликовао са сво- [illegible]ожају сигурним гла- [illegible] белоцрквано пе- [illegible]казивао Милоша Оби- [illegible]рестић декламовао [illegible]а тако фино нијанси- [illegible]зао опште допадање. [illegible]м са текстом и муви- [illegible]ере „Милош Обилић.“ [illegible]за опште задовољство [illegible]г певачког друштва, [illegible]ивару.

[illegible]ено, услед чега ће за [illegible]знатан бити, да се ис-

—

[illegible]ВОСТИ.

[illegible]х костију.) Из За- [illegible]

[illegible]итво у Загребу од- [illegible]ст пренашања костију [illegible]г гробља у Карловце [illegible]анком. У ту сврху се [illegible] и спрема, само да [illegible] и сјајније испадне. [illegible]рху, да што више уз- [illegible] пренос костију бран- [illegible] се обратимо на по- [illegible]их већих мјеста, нпр. [illegible]ње итд., те да их [illegible] за коју [illegible]ево и ми од [illegible]ше можемо, да се за- [illegible] за бесједу, што ћемо [illegible] да ће се ти честити [illegible]пе буде писмено обра- [illegible]е истина тешке, али [illegible]ће и одзив са свију [illegible]диста настала хвра, да [illegible]и, те да му побра Змај не узмора кликнути опет: „Србадијо, не било ти просто“!

— Први прилог из унутрашњости Србије за пренос костију Бранка Радичевића стигао је београдском одбору 31. пр. мес. од гђе Персиде, супруге дра Станишевског, лечника у Јагодини. Послала је 6 динара. Слава јој!

(Бранково веће.) Београдски листови доносе оглас тамошњег одбора за пренос бранкових костију, којим се оглашује забава за пренос бранкових костију. У огласу стоји:

Коло домаћих песнива приређује 9. априла 1883. године у корист преноса костију Бранка Радичевића у народном позоришту Бранково веће са овим програмом: 1. Бранкова жеља од З. Ј. Јовановића, декламује уз пратњу хармонијума г. М. Цветић, редитељ народног позоришта. 2. Путу крај, од Бранка Радичевића, композиција Јосифа Маринковића, пева збор београд. певачког друштва. 3. Одзив на Бранкову тугованку „Кад млидијах умрети“, од Драгомира Брзака, декламује Ђ. Рајковић, редитељ нар. позоришта. 4. Народни збор, од С. В. Кађанског, композиција Јосифа Маринковића, пева збор певач. друштва „Корнелије“. 5. „Гусле моје“ пева *** уз брујање кора. 6. Вабило, од Јенка, пева друштво „Даворје“. 8. Бранково коло, композиција Јосифа Маринковића, певају у збору чланови београдског певачког друштва, са члановима певачког друштва „Корнелије“. 8. Представа: „Трње и лаворика или Незнано уметничко дело“. Драма у два чина. По Лафону од Фридриха. Превео П. Ј. Мостић. Редитељ Цветић. Добровољни прилози примају се са благодарношћу и обзнаниће се доцније преко новина. Почетак тачно у 7½ часова у вече.

(† Сава Павишевић, архимандрит.) Дознајемо, да је прекјуче у Сегедину после дужег боловања преминуо архимандрит Сава Павишевић, бивши настојатељ манастира Крушедола. Покојник је био човек од дара и науке. Радио је и на пољу наше књижевности. У забавном часопису „Седмици“ изишле су многе његове песме под песничким именом „Предраг“. Превео је Шилерову песму о „звону“. Преводио је и Гетеовог „Фауста“, од ког су превода неки одломци и саопштени били. Да ли га је пак целог превео, није нам познато. Штета, што је покојник у последње време свој дар и свој положај пренебрегао. Нека му је лака земља и спомен међу књижевницима!

(На корист Српском Новинарском Друштву) држао је председник истог друштва и уредник „Срп. Независности,“ др. Лаза Костић, 31. марта у грађанској касини у Београду јавно предавање „О карактерима српских жена у народним песмама.“

Политичке вести.

— Из Прага брзојављају, да је тамошња полиција нашла на тајни социјалистички збор, и да је том приликом осим разних списа нађено још и оружја и џебане. Уапшено је пет особа.

— Из Предора јављају, да је варошко веће тамошње босанског адлатуса Федора Николића за почасног грађанина изабрало.

— Старој „Преси“ брзојављају, да се је митрополит Михајло тек услед савета, што је од руског посланика у Београду, Персијанија, добио, решио, да Србију напусти и у Русију до бољих времена одпутује.

— Преговори око пруског црквеног питања као да неће уродити пожеланим плодом. По најновијим вестима није Бизмарк вољан да укине мајске законе, него би се највише приволео на нека дискрецијона повлашћења према католичком свештенству, но курија неће тим никако да се задовољи.

— У вароши Корку у Ирској открила је полиција једну тајну убилачку лигу, која је прошле године многа политичка аграрска убијства почивила Апсење чланова њених још траје.

— У Дублину је порота Јосифа Бредија прогласила кривим у убијству Бурковом, услед чега је Бреди на смрт осуђен.

Народна просвета.

(Школа.— Књижевност.— Уметност.— Позориште.)

—

Земун, 21. марта. (Забава у корист преноса костију Бранка Радичевића.) Како је стигао позив академ. друштва „Зоре“ да задруге певачке приређују у корист преноса бранкових костију забаве, таки је председништво наше задруге сазвало скупштину у којој је једногласно решено, да се дана 20. марта о. г. одржи село са позоришном представом у ту циљ. И збиља ми имадосмо јуче забаву, какву до данас још није певачка задруга приредила, забаву скопчану са дилетантском представом. Нека је част земунцима, који се одазваше позиву пев. задруге у тако обилатој мери, јер дворана је била дупком пуна. Док се посвршују рачуни, објавиће задруга тачно сав рачун, а за сад у напред смемо тврдити, да ће бити две ста фор. чисте добити, што ће у циљ преноса бранкових костију Земун дати. Евала земунцима! А и како не би, кад се они могу понајвише да поносе Бранком, јер је тај геније српски овде у Земуну провео прво доба своје младости, учећи се шест година у основним школама; још има доста садругова његових, који га се живо сећају.

Забава је испала на опште задовољство. Пролог

Прилог „Застави.“

Април 1883.

МЕСЕЧНИ СПИСАК

КЊИЖАРЕ БРАЋЕ ЈОВАНОВИЋА У ПАНЧЕВУ.

СРПСКЕ И СЛОВЕНСКЕ МУЗИКАЛИЈЕ

А. ЗА ПЕВАЊЕ.

ABT. Plesalna. Zbor, sva četiri glasa 48
BENDL K. Sbirka čtverozpěvu pro smišené hlasy . . . 80
— — Dva dvojzpěvi pro dva mužske hlasy s pruvodem piana 42
BISERNICA. Sbirka popievaka za četiri mužka grla. 94 pesama u 4 sveske . . . . . 2·—
БОРЈАНОВИЋ Ј. К. Нотална ђачка појанка 1. део: Литурђија Ј. Златоустога, литурђија о великим празницима, посту и појање о укопу 45
GERBČEV. Pesen koroških Slovanov. Zbor. Sva četiri glasa 48
ЈЕНКО: На мору. БЕНДЛ: На планине. Сва четири гласа 48
— — Na grobih. — Jamica. — Miserere. — Pesem na grobu. Четири мушка збора. Сва 4 гласа 48
— — Samopevi s glasovirom: Kam? — Zdravljica — K slovesu — Strunam — Mornar 80
— — Op. 4. Српске, хрватске и словенске песме, за мушки збор 2·—
— — Op. 5. Српске, хрватске и словенске песме, за мушки збор 1·—
— — Српска химна. Збор уз гласовир 60
„KOLO“ hrv. pjev. društvo. Milovan. Sbirka hrvatskih napjeva. I. 50
KREJČIHO Jos. 9. Dva sbory mužkyh hlasu . . . . . 1·—
ЛЖИЧАР Сл. Приморски напеви. За 4 мушка гласа, уз гласовир . . . . . 1·50
LIST F. Slava s. Ćirilu i Metodu. Slovenskijem apostolima. Pjesma i napjev 60
ЛИТУРГИЈА св. Јована Златоустога. Компоновао Корнелије Станковић а за 4 мушка гласа приредио *Мита Топаловић* . . . . . 4·—
МИЛОВУК, Школа нотног певања 50
MLATIČI, Rožica i Večerna. Tri slovenska zbora. Sva četiri glasa 48
NEDVED. A. Ponočni pozdrav. Zbor sa samopevom. Sva četiri glasa sa solom 60
PREISLER V. Sbirka českyh písní pro jeden hlas s pruvodem piana 40
PROCHÁZKA L. Teče voda. Narodna pesma za 4 muška glasa 70
— — Многаја Љета, руско, а) велико, б) мало. — Многољетствије српско од Корнела Станковића. За 4 мушка гласа 70
PRUCHA A. Povžbuzeni k zpěvu. Pro mužske hlasy . . 80
STADLER. Vira, Naděje, Laska, pro sopran, alt, tenor a bas 36
СТАНКОВИЋ Корн. Православно црквено поје у српског народа. I. и III. књига. Свака по . . . . 7·—
ТОПАЛОВИЋ Мита. Песме у два гласа за ученике народних школа 30
VEIT W. H. Dar na rozloučenou. Pro čtvero hlasu mužkyh 90
FÖRSTER: Samo, — Plahe deklice. Два мушка збора. Сва четири гласа 48
— —: Na boj. RIHARJEV: Večernja IPAVEC: Zapuščena. Три мушка збора. Сва четири гласа . . . 48
VOGL F. A. Cigani. Zbor. Sva četiri glasa 48
ХАВЛАС Гвидо. Певачка школа за тенор и бас за потребу певачких друштва I. тенор 15 п. бас 15 н. обоје 30
— — Падајте браћо. Мушки збор 50
— — Сад је време. Мушки збор 50
— — Момче и девојка, и Коло 50
— — Црној гори 50
HORAK V. E. Patero čtverospěvu 80
ХОРЕЛШЕК В. Гусле. Збирка српских песама за 4 мушка гласа . . . . . 3·—
ČESKE pouvodni zbory. За 4 мушка гласа 30

* *

НОВА СПРАВА за давање акорда. У солидној металној кутијици. Овом се справом врло лако а сигурно акорди дају . . . . . 4·—

Б. ЗА ГЛАСОВИР.

ALBUM national Russe. 194 руских мелодија за свирање на гласовиру и за самопев . . . . . 1·20
АЛБУМ српских песама. 100 српских народних песама за гласовир. Удесио Славољуб Лжичар . . . . 1·50
ALBUM hrvatskih napjeva. 100 narodnih napjeva za glasovir udesio Slavoljub Lžičar . . . . . 1·50
ATANASIJEVIĆ Slavka. Op. 2. Chansonette slave „Ustaj, ustaj, mili rode, duboki san tvoj stresi“ variée pour le Piano . . . . . 1·20
— — Op. 6. Reflets du Printemps. Polka-Caprice . . . 1·20
BEYER Ferd. Op. 24. Устај Србине, устај на оружје . . 40
BENDEL Fr. Op. 129. Serbischer Marsch für das Pianoforte 95
WAWRA Ph. Op. 24. Nikolajewitsch Marsch. Für Piano 60
VESELI Jos. Dalmatinska koračnica za vojničku glasbu i za glasovir 50
— — Dubrovačka koračnica za glasovir 50
— — S bogom Dubrovčani! Koračnica za vojničku glasbu i glasovir 50
WINTER A. Junačka kadrila из словенских напева . . 54
DVORAK ANTON, Op. 45. Drei slavische Rhapsodien (за велики оркестар) приређено за гласовир са 4 руке. № 1. D—dur; № 2 G—moll; № 3 As—dur, свако по . . . . . 2·70
— — Op. 46. Slavische Tänze. Originalausgabe. За гласовир са 4 руке. Две свеске, свака 3·—
— — То исто за гласовир са 2 руке, свака свеска 2·30
DYDYNSKI LADISL. von. Op. 9. Wojewodjanka Polka (über serbische Motive) für Piano 60
ERKEL A. Бранковић. Опера од Фр. Еркла. За гласовир у 2 руке 2·—
ЈЕНКО Д. Op. 1. Славеном Напреј заставе Славе! Словенска песма. Транскрипција за гласовир 80

Динар рачунамо у **46** новчића а **1** златник у ф. **9·40**

76. Горњи Будачки, 77. Доњи Будачки, 78. Рума, 79. Шиклуш, 80. Пешта, 81. Ириг, 82. Скрад, 83. Томашевци, 84. Сланкамен, 85. Топуско, 86. Дубица, 87. Ст. Врбас, 88. Госпић, 89. Дивосело, 90. Вребац, 91. Радуча, 92. Почитељ, 93. Могорић, 94. Островица, 95. Кула, 96. Јазак, 97. Срп. Итебеј.

— Црквена скупштина у Јаску закључила је 31. марта, да пошље представку саборском одбору ради сазива сабора. Уједно нам се председник тамошње црквене општине, Божа Нешковић жали на доставу оданде, да је као он „страшивица“, саопштену у 43. бр. нашег листа, велећи да он „као народњак, Србин и родољуб“ није се никад „страшио, глас свој народа ради дати,“ што ми овде са задовољством бележимо.

очекује се, да ће исти бити збачени са својих звања, и да ће у првој седници, која буде, нови епископи за Шабац и Неготин изабрани бити, које ће уз припомоћ темишварског владике, који је у прошлу суботу у Београд стигао, посвећени бити. Тиме ће формалан атак на православну цркву у Србији довршен бити и ред ће доћи на посљедице.

Митрополит Михајло решио се је, као што исти лист јавља, да за неко време напусти Србију. Околина његова мисли, да ће пре свега у Кијев, а одавде у Москву и Петроград путовати.

При крунисању руског цара учествоваће у свечаности сви римокатолички бискупи пољски, у знак, да је католичко свештенство подпуно одано цару руском. Још се по руској Пољској разносе гласови, да ће се прва концесија, која ће се по-

Мед оцеђен — — — — — — — —	„ 37.—	„ 39.—
„ вошчан — — — — — — — —	„ 36.—	„ 37.—
„ за октобар-новембар оцеђен — —	„ —.—	„ —.—
Восак рожнавски — — — — — — —	„ 134.—	„ 137.—
„ славонски — — — — — — —	„ 136.—	„ 140.—
Шљиве српске гот. роба нова у бурадма	„ 14.—	„ 14.50
„ „ „ „ у џакови — —	„ 14.—	„ 14.25
„ „ узанц роба за нов. у бурадма	„ —.—	„ —.—
„ „ „ „ у џакови — —	„ 11.50	„ 11.75
„ босанске гот. роба нова у бурадма	„ 14.—	„ 15.50
„ „ „ „ у џакови —	„ 14.—	„ 15.50
„ „ узанц роба за нов. у бур.	„ —.—	„ —.—
„ „ „ „ у џакови —	„ 12.—	„ —.—
Пекмез, готова роба, славонски — —	„ 20.—	„ —.—
„ за септембар-октобар славонски	„ —.—	„ —.—
„ „ „ „ банатски	„ 17.—	„ 20.—
Свињска маст варошка — — — —	„ 76.50	„ 77.50
„ „ сеоска роба — — — —	„ —.—	„ —.—
Сланина сољена варошка — — — —	„ 67.—	„ 68.—
„ „ сеоска роба — — — —	„ 64.—	„ 65.—
Шпикарке прима мађарске — — — —	„ 16.—	„ 17.—
„ прима 1881 славонске — —	„ 16.—	„ 16.50
„ секунда „ „ — —	„ 10.—	„ 13.—
„ прима српске 1881. — —	„ 13.50	„ 16.—
„ прима босанске 1881. — —	„ 14.25	„ 15.50
Овчије коже српске по 56 кила — —	„ 40.—	„ 42.—
„ „ босан. и хрв. по 56 кила	„ 40.—	„ 42.—
„ „ македонске по 56 кила	„ —.—	„ —.—
Јагњеће за табаке 102 ком.	„ 90.—	„ 105.—
„ пено за ћурчије по 102 комада	„ 100.—	„ 115.—
Козије хрватске за 50 кила — — —	„ 60.—	„ 65.—
„ мађарске и ердељске за 50 кила	„ 65.—	„ 67.—
„ српске — — — — — — — —	60.—	„ 65.—

све без ногу и рогова са 2% шконто.

Храна. Ове недоље отпочео је рад са пшеницом са чврстим правцем, али је на брзо истк олабавио, и то услед опће кише, која је од неколико дана почела непрестано падати, као и због повољних извештаја о стању усева; на ту лабавост имао је малог уплива и уступајући правац код страних пијаца. Уз над цена од 15 нов. показује се понуда све журнијом, а куповна воља је на против ослабила. Готов кукуруз остаје при своме чврстом правцу и партије, које амо приспеју, узимају се нагло по непромењеним ценама, но могуће је, да ће и цене кукуруза бити јефтиније, чим постану довози истог јачим. Јечам је непромењено чврст у цени. Цена зоби је ослабила.

Продукти. Због неколико иноземских налога учврстила се је термин-радња са шљивама и то тако, да је скочила цена српске робе за октобар, новембар од ф. 11.75; босанске пак бележе непромењено ф. 12. Готова роба узима се у малим поштама по ф. 14.50. Од свињу варива само је пасуљ мало боље тражен и налази приличну продају за северну Немачку. Бикеј је јако нуђен, и то с тога, што је већ време за сејање, те тако цене истог уступају.

Курс бечке берзе 2. (14.) априла.

Ц. кр. дукати — — — — — — — — — —	5.68
Наполеони — — — — — — — — — —	9.48
Немачке марке — — — — — — — — —	58.50
Лондон — — — — — — — — — — —	119.60

Изјава.

На захтевање певачке дружине у Даљу, којим жели, да се изјави, да допис у овоме листу, у коме је беседа у Даљу описана, није потекао из крила певачке дружине, — дајемо радо овоме захтевању места, и изјављујемо, да је допис потекао из
и госта на поменуто

Колика је вода у Д

Петак	1.
Субота	2.

Одговори

С. А. у Будапеш
шем листу да уск
стварном расправљан
односија, који поред
мео осим оних, којих
штати у лист, јер нам
према читалачкој публ
рукописа немамо виш

СРПСКА ЗАДРУГА
ЗА МЕЂУСОБНО ПОМАГАЊЕ И ШТЕДЊУ
у Новом Саду.

Промет са готовином у 1-ој четврти г. 1883.

Примање.

	ф.	н.
Пренешена готовина од 31. декембра 1882. —	7,427	72
Улози на књижице — — — — — — —	87,048	64
Уплате на честице III. кола — — — — —	11,285	50
Враћена главница по разним зајмовима — —	161,296	18
Враћена главница по разним предујмовима —	19,404	—
Камате по разним зајмовима — — — — —	7,430	35
Камате по разним предујмовима — — — —	711	16
Менице вересионе дружине — — — — —	21,740	—
Конта центр. штедионе у Будимпешти — — —	10,000	—
Конта кредитне банке у Будимпешти — — —	45,000	—
Камате од горњих завода — — — — —	661	30
Писарине — — — — — — — — — —	486	22
Најамнина по купљ. непокретн. — — — —	109	—
Јамчевина вересијоне дружине — — — —	151	50
Конта разних доходака — — — — — —	629	89
	ф. 373432	46

Издавање.

	ф.	н.
Враћена главница улагачима — — — — —	66,676	78
Камате на то — — — — — — — — —	140	23

ОГЛАС.

Јављам поштованој публици како у Новом Саду, тако исто и у околини, да сам своју новоотворену кројачку радњу сместио **у кући гђе Обреновићке у лебарској улици.** Уздам се, да ћу сваку моју муштерију што се кројачке работе тиче знати потпуно задовољити, а тако исто да ћу свакој наруџбини са стране знати потпуно одговорити.

Препоручујући се поштованој публици, остајем с поштовањем

Глиша Сремац,
1—3 мушког одела кројач у Н. Саду.

ОГЛАС. 1—3

Властелинска управа даје на знање, да ће се властелинске гостионице и крчме у Илоку, Иригу и Сусеку, за тим вашарска права у Бачкој и

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

СРПСКА КЊИЖАРА БРАЋЕ М. ПОПОВИЋА У
КОД СВЕТОГ САВЕ.

НАЈВЕЋЕ И НАЈУГЛЕДНИЈЕ ИЗДАЊЕ КЊИЖАРСК

Довршена је сасвим и подпуна изишла је и увезана је у богато из

ПЕВАНИЈА

ЦЕЛОКУПНА ДЕЛА КЊИЖЕВНА ЗМАЈ-ЈОВАНА Ј

у двојаком издању по 80 табака највећег кварт формата. Овим монуме и најмонументалнијим до сад у Српству издањем књижарским хтедосмо читалачком свету у нас, да у целини има умотворине песника над вановића, да се Певанијом овом забави и подичи пред светом напредн

Монументално дело ово само се собом својски препоручује св који уме, хоће и треба да цени и набави свој ремек-производ песни књижевности српској. Неће нам се замерити, мислимо, што и опе ког Србина и Српкињу а нарочито нашу родољубиву интелигенцију и се родољубиво подухвати ширења Певаније Змај-Јованове што даље и етране. Завор је, и млоги нам пријатељи Змајеви примећују, и право и српску кућу а особито имућнију кућу и породицу — у којој досад не ове ремек-књиге, дике и поноса песништва српског.

Великан песник највећма је цењен и поштован, кад му се д набављају, шире и читају — и тим народ ужива их и оплемењује се.

Цена је Певанији Змај-Јована Јованое

I.

ИЗДАЊУ ЗА НАРОД у десет свезака — — — — — — — — — — увезаном у дивот-корице богато израђене златним шарама украш

II.

ДИВОТ-ИЗДАЊУ у десет свезака — — — — — — — — — — увезаном у дивот-корице израђене и златним шарама украшене

Ово исто са **златним обрезом** (Goldschnitt) — — — —

Ко је пак Певанију у свескама набавио и жели још и корице им

Цена је самим корицама — — —

Сретно дакле, целокупна Певанија Змај-песникова, пошла по С богатих двора — до најсиромашније куће и колебе српске.

У Новом Саду, пред Ускрс 1883. Српски књиж

БРАЋА М

Понављамо и овом приликом: ко год купи Певанију потпуну - издања — **добија као премију за 25% књига** наших издања избору по каталогу.

НАЈНОВИЈА ИЗДАЊА КАО УСКРШЊ
ШТАМПАРИЈЕ А. ПАЈЕВИЋА У НОВОМ

сад су баш угледала света, и нека су што топлије препоручена српс

ПРИПОВЕТКЕ ИЗ ИСТОРИЈЕ СВЕГА СВЕТА

за школу и народ написао **Х. Херцог,**
превео **Владимир Красић.**
I. ДЕО: СТАРИ ВЕК.
(Ово је дело наградила „Матица Српска.")

Књига броји 259 страна са 170 најодабранијих прича, а укоричена је у тврде корице. Цена јој је 80 но ч. или 1 динар 75 пара.

СТАРИ И НО

РОМАН ИЗ ЗАНА
од Јаше Т
(Ово је дело наградила „М
Цена 1 фор. или
Књига је штампана
хартији. Има

ЖЕЛИДАЊ
У ЈУНАЧКИМ СРПСКИМ НАРОДНИМ ПЕСМАМА

прибрао и пропратио
СТЕВАН В. ПОПОВИЋ.

У књизи је 25 најкраснијих песама, које заузимају 338 страна и предговор као књижевна оцена ове дивне ките одабраног мирисавог цвећа наше народне поезије.

Цена је књизи само 60 новч. или 1 динар 35 пара.

САВЕТИ МОЈОЈ КЋЕРИ
од Ј. Н. БУЉА

превод с француског
СВЕСКА ПРВА.

Књига је штампана читким писменима на лепој углађеној хартији, 224 стране 8-не, а у њојзи је десет врло лепих приповедака, које су кроз и кроз чедне и поучне.

Цена је књизи 60 новч. или 1 динар 35 пара.

Ко поручи већи број ових књига, добија, према избору и количини наручбине 20—35%, рабат.

Овом приликом јављамо, да ће за кратко време изићи у нашем издању и следеће књиге:

1. Друга свеска „Савети мојој кћери", величина и цена исто као прва свеска. — 2. „Јагода", дивот-издање, са 68 врло лепих слика разних врста јагода, од проф. дра Ђорђа Радића. Цена 60 нов. — 3. Минералогија, од К. Петерса, са 46 слика у тексту, тврдо укоричена. (Ово је 10-та свеска почетница природних наука.) Цена 80 новчића. (Још се могу добити и првих девет свезака истих почетница.)

За поједине књиге, кад нам се новац унапред пошље, плаћамо поштарину и шаљемо их у крстоплету. Наруџбине обављамо уредно и брзо. Ценовник књига, које се могу добити на књижарском стоваришту нашем, шаљемо на захтевање бесплатно. Примамо узгред наручбине и на трће књиге.

KALAUS A. Српски напјеви I. свеска ф. 1·32; II. св. 1·60
— — Op. 8. Belgrader Katharinen-Quadrille 70
KAFKA Joh. Op. 180. Beliebte serbische Volksmelodie (Јоште сија јарко сунце) für Pianoforte 1·05
KUHAČ Fr. S. Narodne popievke, Južno — slovjenske, većim ih delom po narodu sam sakupio, ukajdio, glasovirsku pratnju udesio, te izvorni im tekst pridodao — I. Knjiga u 4 sveske (Pesma 1—400) 6·—
— — II. Knjiga u 4 sveske (Pesme 401—800) 6.—
— — III. Knjiga u 4 sveske (Pesma 801—1200) 6·—
— — IV. Knjiga u 4 sveske (Pesma 1201—1600) 6.—
— — Op. 16. „Vilini glasovi." Tri pjesme za glasovir:
I. „Predivo je prele" od V. Lisinskoga 64
II. „Plač za dragom" od P. Livadića 64
III. „Crno oko" od J. Padovca 64
— — Op. 20. „Mismo braćo." Fant. concertante 1·32
— — Op. 22. Bosansko kolo 81
— — Jugoslovensko kolo 1·05
LOEWE. C. Sechs Serbenlieder, für eine Singstimme mit Begleitung des Pianoforte 1·30
LÖFLER K. Op. 98. La belle serbe. Fantaisie 1·20
МАРИНКОВИЋ J. Op. 3. Звучна даворија са напевом црногорске песме „Онам' онамо." Композиција за гласовир 1·—
МАРШАЛ Г. Смеса српских народних песама, за гласовир 1·—
МИЛОВУК М. Op. 5. Наталија-Кадрил 1·25
— — Op. 6. Успомена на Ниш. Валцер за гласовир 1·25
— — Op. 7. На брегу савском. Полка 1·—
ПАЧУ ДР. I. „Без тебе драга" за гласовир 80
— — Op. 6. Успомена на песму „Чуј Душане" за гласовир 1·—
— — „Праг је ово милог Српства" за гласовир 80
PERL J. Serben National-Quadrille 54
POOR G. Serbische Nationallieder für das Pianoforte 1·—
RAFF Joach. Capriccios über walachische und serbische Weisen Nr. 1, 2, свака свеска по 1·85
STÖHR ANT. Op. 19. Polonaise de Salon 60
— — Op. 20. Fantaisie brillante sur de chansons favorites des Slaves du Sud, pour le Piano 1·08
— — Op. 22. La Rose de Zagorie (Ruža zagorska). Impromtu pour le Piano 54
— — Op 23. Transcription élégante sur la chanson-nationale „Miruj, srce moje" 54
— — Op. 25. „Za tebe draga" chanson nationale 72
— — Op. 27. Rhapsodie croate (Hrvatska fantazija) 1·08
СТОЈАНОВИЋ Наум. Сремачко велико коло за гласовир 1·—
STRAUSS Johann. Op. 14. Serben-Quadrille 54
FAHRBACH Ph. Op. 151. Serben-Polka 42
FISCHER Jac. Op. 7. Sechs Volkslieder für eine Singstimme mit Begleitung des Pianoforte (Српска песма: Плач девојачки, 1 малоруска и 4 румунске) 1·20
FUNKE J. Op. 5. Chant Nationale de Serbes varié 54
HEISCHEL GEORG. Op. 32 Serbisches Liederspiel. Низ старосрпских народ. песама за 1 и више гласова с пратњом гласовира 1·80
HERZBERG A. Op. 98. Тройка. Air bohémien russe 54
ХЕРЦЕГОВАЧКИ марш. За гласовир. Слова од М. Д. Худба од Б. Ч. 75
ХЛАВАЧ. В. J. Op 14. О Видову дну (Што ћутиш Србине) 1·20
— — Op. 26. Бродар. 1·20
— — Обе уједно 1·80
— — Op. 27. Српске народне песме. За Гласовир ставио и српској младежи посветио 1·—
ZEISE Louis. Op. 25 Bosniakischer Tanz. Salon—Fantaisie für Piano 1·10
ЦЕ Јосиф. Песма Милетићу. Са варијацијама за гласовир 1·—
— — Смеса српских песама 1·—
CUGŠVERT Mir. Napred! Polka Mazurka za glasovir složio — 50
ЧИЖЕК ДР. Назависност Србије. Марш за гласовир 1·—
— — Ослобођење Славена на истоку. Марш за гласовир 1·—
— — Николин марш. Посвећен Њ. Св. Николи кнезу црногорском 1·—
— — Миленин кадрил. Посвећен Њ. Св. Милени кнегињи црногорској 1·—
— — Милан — марш за гласовир. Op. 105. 70
SEBOR CARL. Jovanović Marsch 72
SCHULZ Carl. Op. 76. Fürst Milan Marsch 40

Пружајући овим потпун списак оних музикалија, које се у Срба и Хрвата добити могу, надамо се, да ћемо тиме музикалној нашој публици, нарочито Српкињама, угодити, те да ће оне радо набавити све оно, што још немају, и тако на место стране музике, у потпуном смислу одомаћити српску и словенску музику. Старије српске музикалије, **које нису у овом списку наведене, НЕМА више нигде.**

Панчево, на Лазареву суботу 1883.

КЊИЖАРА БРАЋЕ ЈОВАНОВИЋА.

год рачуна, да са листом „Српско Коло" не стојим више ни у каквој свези.

Стеван Поповић Вацки.

2—3 **Jok. Georg Kothe,** Hof-Lieferent.

!!! ПРОЛЕТЊИ ТЕЛЕГРАМ !!!
БЕЛОГА ЛАВА У НОВОМ САДУ.

Потписани препоручује у богатом избору по најновијој направи шешире (цилиндре), фине, меке и круте шешире (**Filz-Hüte**) за одрасле и децу, ћелепуше, поповске шешире, као и по најновијем начину зготовљене флорентинске сламње шешире за одрасле и децу, уз то још и солидно израђену обућу од телеће коже и иберластина, као и остале фине ципеле за госпе, за господу и децу, а тако исто и кошуље од финог белог платна (**Cretön u. Oxford-Hemden**). Даље препоручује потписани елегантне навратнике (краватле), запонце (Manchetten), огрлице, сапињаче на чакширама (Hosenträger), чараше, господске штапиће, кишобране како од обичне материје тако и од свиле, огртаче од каучука, који се носе на киши, доколенице (Kamaschen), путничке сандуке и осталу галантеријску робу, а све најјефтинијом ценом.

2—10 **МОРИЦ ЛЕДЕРЕР,** код „белог лава" у Новом Саду.

Одговорни уредник Миша Димитријевић.

Српска штампарија дра Светозара Милетића.

„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком, недељом, на целом табаку, а уторком на по табака

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у оребру)
на годину 35 дин. на пола године 17½ дин на четврт године 9 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, за жиг плаћа се по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 53. У Новом Саду у уторак 5. (17.) априла 1883. ГОДИНА XVIII.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Почетком овога месеца настаје нова претплата за оне наше поштоване претплатнике, који су се на једну четврт године претплатили.

Позивајући их на поновно претплат[illegible]

	ф. н.
СЛИКЕ из историје угарске за 4. разред нар. школе	24
СЛИКЕ из светске повеснице за више девојачке школе и више разреде народних школа	40
СПОМОЋНА КЊИГА за разјашњавање црквеног појања од П. Ђ. Вукићевића	45
СРПСКА народна основна школа (Дидактика и методика). За све, који се школом баве од Петра Радуловића	60
УПУТСТВО за прву наставу мале деце у вери, за родитеље и учитеље од Н. Ђ. Вукићевића	20
УПУТСТВО к предавању познавања природе у народној школи. Саставио Симеон Коњевић. I. Природопис и природословље за III. разред народне школе	80
УПУТСТВО за предавање мађарског буквара. I. део од Какујаја, израдио Ј. Поповић управитељ	35
— — II. део	30
УРЕДБЕ за српске народне школе	30
ЧИТАНКА ПРВА од С. Чутурила, тврдо укоричена	12
ЧИТАНКА ДРУГА за II. разред основних школа. Од С. Чутурила, тврдо укоричена	24
ЧОВЕЧИЈЕ ТЕЛО и његова нега. С више слика. Написао проф. Мита Петровић. II. прерађено издање	60
УЧИЛА.	
ЗБИРКА геометријских тела, за наставу у науци о геометријским облицима. Кутија	4·20
ЈЕДАН ПУТ ЈЕДАН, таблице на тврдој хартији	3
МАПА ЕВРОПЕ од Ханткеа, српски приредила и издала књижара Браће Јовановића. Подлепљена платном стаје	6·—
МАПА Аустро-Угарске, Босне и Херцеговине, Србије и Црне Горе. На највећем формату. Српски приредила и издала књижара Браће Јовановића. Подлепљена платном стаје	8·—
ПИСМАРИЦА на тврдој артији, кутија	3·—
ПРАЈБЕРОВЕ велике природописне слике за зид, српско издање, препоручено од в. школског савета, 20 колорираних таблица; првих 5 таблица садржавају сисавце	7·25
других 5 таблица птице	7·25
трећих 5 таблица амфибије, рибе и т. д.	7·50
четвртих 5 таблица растиње	7·50
ШТИЦА по методу Вукићевићевом	2·—
ГЛОБУС 8“ српски	6·70
— — — с меридијаном	15·50
— — 6“ —	5·—
— — — с меридијаном	12·—

НОВОСТИ СТРАНЕ НАКЛАДЕ.

АНАЛИТИЧКИ и систематски преглед животиња у краљевини Србији. Израдио др. Л. Ђ. Докић. I. део: Кичмењаци	55
БРАНКО Радичевић, српски песник. Написао проф. Јован Живановић	20
ГЕОЛОШКО развиће животиње од А. Годри-а. Књига прва: Сисари. Превод с франц. С многим сликама	2·20
ДЕЛА Ђуре Јакшића. Књига V. Приповетке	90
(Књига I. и II. Песме, III. и IV. Приповетке, свака по 90 н.)	
EUCHOLOGIUM. Glagolski spomenik manastira Sinai Brda. Izdao dr. Lavoslav Geitler. Troškom jugoslav. akademije znanosti i umetnosti. (Sa snimkom)	1·60
ЖЕНИДБЕ у јуначким српским народним песмама. Прибрао и пропратио Ст. В. Поповић	60
ИЗ СРПСКОГ живота. Прип. Ст. В. Поповића. Књига прва	1·—
ЛИБЕРАЛИ и либерализам. (Прва реч) Написао Н. Јовановић Американац	30
LISTINE o odnašajih izmedju južnoga Slavenstva i mletačke republike. Knjiga VII. (Monumenta spect. XII)	2·75
ЛИСТИЋИ из књижевности од проф. Св. Николајевића I.	55
MONUMENTA spectantia historiam slavorum meridionalium. Knjiga XII (Види Listine)	
— — Knjiga XIII. Monumenta Ragusina. Tom. II.	3·30
NARODNE BASNE. Skupio ih po Boki, Crnojgori, Dalmaciji a najviše po Hercegovini Vuk vitez Vrčević (Nar. Biblioteka, knjiga XIII)	50
НАУКА православне хришћанске вере. Написао митрополит Михаило. Књига прва	1·10
НАША ЕКОНОМСКА политика. Два јавна предавања у грађанској касини дра. Мих. В. Вујића	55
ПЕМБЕ. Из епирско-арбанашког живота приповетка Превео с руског	30
ПЕРА СЕГЕДИНАЦ. Трагедија у 5 чинова. Из повести срп. народа написао Лаза Костић. (Наградила Матица српска својом највећом наградом)	1·—
ПРАЗДНИЧНО црквенско пјеније. Друго поправљено и допуњено издање (с трилама)	1·35
ПРОДУЖЕНИ ЗЛОЧИН од Ј. Авакумовића	50
RAD jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti. Knjiga LXIII	1·60
РЕЧНИК од три језика: С. Македонски, арбански и турски (сва три језика ћирилским словима штампана). Написао Ђорђе М. Пуљевски	1.10
РЕЧНИК трговинских артикла што се највише троше. По Бертхолду и другима израдио Божо Боди	55
РЕЧНИК француско—српски, израдио проф. Настас Петровић. Свеска друга: Н — Q.	1·65
СРБИ У УГАРСКОЈ, њихова повеснница, повластице, црква, политичко и друштвено стање. С француског превео и поправама допунио др. Стеван Павловић, I. део	2·—
СТАРИ и нови мајстори. Роман из занатлијског живота. Од Јаше Игњатовића (Ово је дело наградила „Матица Српска“)	1·—
STARINE. Izdaje jugoslovenska akademija znanosti i umjetnosti. Knjiga XIV.	1·65
STARI PISCI hrvatski. Knjiga XII. Djela Gjona Gjora Palmotića. Na sviet izdala jugosl. akad. znanosti i umjetnosti. Dio I.	3·30
ФИЗИОЛОГИЈА. Од М. Форстера. Превео др. Лаза Пачу. Са сликама	60
ЦРКВЕНСКО — Хијерархиско питање у Србији с канонске тачке гледишта. Намењено српском свештенству и пријатељима српске цркве	28
ШКОЉКЕ у Србији. Израдио др. Л. Ђ. Докић. Са 14 дрвореза	85

КОМИСИОНЕ КЊИГЕ.

БОЈ код Мората (Муртена). Роман из швајцарске прошлости. Превод с француског	1·—
БУКВАРСКА ЧИТАНКА. Написао Ак. Максимовић	—·25
ГЛАСНИК српског ученог друштва. Књига 1. до 50. (осим већ распачаних) по	1·—
— — II. одељење, књига 1. до 9. по	—·50
— — Књига 10. до 14. по	1·—
ГОВОР ЦВЕЋА по најновијем тумачењу. С немачког превео С.	—·10
ДЕСПОТ Ђурађ Бранковић господар Србима, Подунављу и зетском Приморју. Прва књига. Написао Чедомиљ Мијатовић ф. 2·50, II. књига	1·10
ДОСТОЈАНСТВА у правос цркви од Н. Милаша	1·25
ЗАБАВНИК. Издао Мита Живковић	60
ЛЕТОПИС Матице Српске. Књига 125, 126, 127 128 (за 1881), 129, 130, 131, 132 (за 1882), 133 (св. I. за год. 1883, годиш. излазе 4 свеске) свака	70
МАЛИ САНОВНИК или тумачење снова за забаву и увесељење	—·20
НАЈНОВИЈИ персијско — египатски сановник са рождаником, вечитим календарем и разним забавним стварима	—·60
ОСНОВА ЛЕПОТЕ с особитим обзиром на српске народне песме. Написао др. Лаза Костић. Наградила „Матица Српска“ са 300 фор.	1.20
ПУТОВАЊЕ по словенским земљама Турске у Евро-	

Политички преглед.

Угарски сабор доспео је у специјалној расправи, која је на дневном реду, до §. 72. Живље дебате је било при §-у 49. који овлашћује владу, да конфесијоналне средње школе затворити може, ако би се у њима од стране професора или ђака

[illegible]

76. Горњи Будачки, 77. Доњи Будачки, 78. Рума, 79. Шиклуш, 80. Пешта, 81. Ириг, 82. Скрад, 83. Томашевци, 84. Сланкамен, 85. Топуско, 86. Дубица, 87. Ст. Врбас, 88. Госпић, 89. Дивосело, 90. Вребац, 91. Радуча, 92. Почитељ, 93. Могорић, 94. Островица, 95. Кула, 96. Јазак, 97. Срп. Итебеј.

— Црквена скупштина у Јаску закључила је 31. марта, да пошље представку саборском одбору ради сазива сабора. Уједно нам се председник тамошње црквене општине, Божа Нешковић жали на доставу оданде, да је као он „страшивица“, саопштену у 43. бр. нашег листа, велећи да он „као народњак, Србин и родољуб“ није се никад „страшио, глас свој народа ради дати,“ што ми овде са задовољством бележимо.

[illegible] у свакој на 2000 динара глобе. Осим тога очекује се, да ће исти бити збачени са својих звања, и да ће у првој седници, која буде, нови епископи за Шабац и Неготин изабрани бити, које ће уз припомоћ темишварског владике, који је у прошлу суботу у Београд стигао, посвећени бити. Тиме ће формалан атак на православну цркву у Србији довршен бити и ред ће доћи на посљедице.

Митрополит Михајло решио се је, као што исти лист јавља, да за неко време напусти Србију. Околина његова мисли, да ће пре свега у Кијев, а одавде у Москву и Петроград путовати.

При крунисању руског цара учествоваће у свечаности сви римокатолички бискупи пољски, у знак, да је католичко свештенство подпуно одано цару руском. Још се по руској Пољској разносе гласови, да ће се прва концесија, која ће се после крунисања пољском народу даровати, у томе састојати, што ће се варошима њихова автономија повратити и порота завести.

ДОПИСИ.

[illegible] о у Тамишвару.) [illegible]еж приредила је 19. [illegible]ијама „Фабрикехофа“ којим је била и пово- [illegible] у корист српског пе- [illegible]. На селу је суделоо и дилетантско друш- [illegible]кве су важности пе- [illegible]зикалан живот, онда [illegible]споди приређивачима [illegible]ела, кога је чист при- [illegible]ње певачког друштва. [illegible]лношћу споменути и [illegible]елоцрквенско певачко [illegible]еловало; оно је имало [illegible], те је тиме стекло себи [illegible] не можемо довољно

[illegible]етовар Димитри- [illegible]ме је нагласио велику [illegible] народни живот. Го- [illegible]ублика је своје допа- [illegible] изразила. На другом [illegible]Даница“ коју је от- [illegible]ва, на гласовиру је [illegible] Били смо изненађени [illegible] Растићева ју је доста [illegible]ицију отпевала је на [illegible]„валцер-аријету.“ Осо- [illegible] г. др. М. Павловић. [illegible]за нас најважнија пи- [illegible]прве наше и, као што [illegible] драматичне опе- [illegible] ***. О самом овом [illegible]ћих бројева овога ли- [illegible]емо само да јавимо о [illegible]рквенског певачког [illegible]ивали, са свим су пот- [illegible]аћи, како у музикал- [illegible]огледу, и ми им овде [illegible]о се одликовао са сво- [illegible]ожају сигурним гла- [illegible] белоцрквенског пе- [illegible]казивао Милоша Оби- [illegible]рестић декламовао [illegible]а тако фино нианси- [illegible]вао опште допадање. [illegible]м са текстом и музи- [illegible]ере „Милош Обилић.“ [illegible]на опште задовољство [illegible]г певачког друштва, [illegible]ивару.

[illegible]ено, услед чега ће за [illegible]знатан бити, да се ис-

[illegible]

[illegible]ВОСТИ.

[illegible]х костију.) Из За- [illegible]

[illegible]птво у Загребу од- [illegible]ст пренашања костију [illegible]г гробља у Карловце [illegible]анком. У ту сврху се [illegible] и спрема, само да [illegible] и сјајније испадне. [illegible]рху, да што више уз- [illegible] пренос костију бран- [illegible] се обратимо на по- [illegible]их већих мјеста, нпр. [illegible]ње итд., те да их [illegible] за коју [illegible]ево и ми од [illegible]ше можемо, да се за- [illegible]за бесједу, што ћемо [illegible] да ће се ти честити [illegible]е буде писмено обра- [illegible]е истина тешке, али [illegible]ће и одзив са свију [illegible]диста настала хора, да [illegible]ри, те да му побра Змај не узмора кликнути опет: „Србадијо, не било ти просто“!

— Први прилог из унутрашњости Србије за пренос костију Бранка Радичевића стигао је београдском одбору 31. пр. мес. од гђе Персиде, супруге дра Станишевског, лечника у Јагодини. Послала је 6 динара. Слава јој!

(Бранково веће.) Београдски листови доносе оглас тамошњег одбора за пренос бранкових костију, којим се оглашује забава за пренос бранкових костију. У огласу стоји:

Коло домаћих песнika приређује 9. априла 1883. године у корист преноса костију Бранка Радичевића у народном позоришту Бранково веће са овим програмом: 1. Бранкова жеља од З. Ј. Јовановића, декламује уз пратњу хармонијума г. М. Цветић, редитељ народног позоришта. 2. Путу крај, од Бранка Радичевића, композиција Јосифа Маринковића, пева збор београд. певачког друштва. 3. Одзив на Бранкову тугованку „Кад млидијах умрети“, од Драгомира Брзака, декламује Ђ. Рајковић, редитељ нар. позоришта. 4. Народни збор, од С. В. Каћанског, композиција Јосифа Маринковића, пева збор певач. друштва „Корнелије“. 5. „Гусле моје“ пева „*** уз брујање кора. 6. Вабило, од Јенка, пева друштво „Даворје“. 8. Бранково коло, композиција Јосифа Маринковића, певају у збору чланови београдског певачког друштва, са члановима певачког друштва „Корнелије“. 8. Представа: „Трње и лаворика или Незнано уметничко дело“. Драма у два чина. По Лафону од Фридриха. Превео П. Ј. Мостић. Редитељ Цветић. Добровољни прилози примају се са благодарношћу и обзнаниће се доцније преко новина. Почетак тачно у 7½ часова у вече.

(† Сава Павишевић, архимандрит.) Дознајемо, да је прекјуче у Сегедину после дужег боловања преминуо архимандрит Сава Павишевић, бивши настојатељ манастира Крушедола. Покојник је био човек од дара и науке. Радио је и на пољу наше књижевности. У забавном часопису „Седмици“ изишле су многе његове песме под песничким именом „Предраг“. Превео је Шилерову песму о „звону“. Преводио је и Гетеовог „Фауста“, од ког су превода неки одломци и саопштени били. Да ли га је пак целог превео, није нам познато. Штета, што је покојник у последње време свој дар и свој положај пренебрегао. Нека му је лака земља и спомен међу књижевницима!

(На корист Српском Новинарском Друштву) држао је председник истог друштва и уредник „Срп. Независности,“ др. Лаза Костић, 31. марта у грађанској касини у Београду јавно предавање „О карактерима српских жена у народним песмама.“

Политичке вести.

— Из Прага брзојављају, да је тамошња полиција нашла на тајни социјалистички збор, и да је том приликом осим разних списа нађено још и оружја и цебане. Уапшено је пет особа.

— Из Предора јављају, да је варошко веће тамошње босанског адлатуса Федора Николића за почасног грађанина изабрало.

— Старој „Преси“ брзојављају, да се је митрополит Михајло тек услед савета, што је од руског посланика у Београду, Персијанија, добио, решио, да Србију напусти и у Русију до бољих времена одпутује.

— Преговори око пруског црквеног питања као да неће уродити пожеланим плодом. По најновијим вестима није Бизмарк вољан да укине мајске законе, него би се највише приволео на нека дискрецијона повлашћења према католичком свештенству, но курија неће тим никако да се задовољи.

— У вароши Корку у Ирској открила је полиција једну тајну убилачку лигу, која је прошле године многа политичка аграрска убијства почивила Апсење чланова њених још траје.

— У Дублину је порота Јосифа Бредија прогласила кривим у убијству Бурковом, услед чега је Бреди на смрт осуђен.

Народна просвета.

(Школа.— Књижевност.— Уметност.— Позориште.)

Земун, 21. марта. (Забава у корист преноса костију Бранка Радичевића.) Како је стигао позив академ. друштва „Зоре“ да задруге певачке приређују у корист преноса бранкових костију забаве, таки је председништво наше задруге сазвало скупштину у којој је једногласно решено, да се дана 20. марта о. г. одржи село са позоришном представом у ту циљ. И збиља ми имадосмо јуче забаву, какву до данас још није певачка задруга приредила, забаву скопчану са дилетантском представом. Нека је част земунцима, који се одазваше позиву пев. задруге у тако обилатој мери, јер дворана је била дупком пуна. Док се посвршују рачуни, објавиће задруга тачно сав рачун, а за сад у напред смемо тврдити, да ће бити две ста фор. чисте добити, што ће у циљ преноса бранкових костију Земун дати. Евала земунцима! А и како не би, кад се они могу понајвише да поносе Бранком, јер је тај геније српски овде у Земуну провео прво доба своје младости, учећи се шест година у основним школама; још има доста садругова његових, који га се живо сећају.

Забава је испала на опште задовољство. Пролог

Мед оцеђен — — — — — — —	„ 87.—	„ 89.—
„ **воћчан** — — — — — — —	„ 86.—	„ 87.—
„ **за октобар-новембар оцеђен** — —	„ —.—	„ —.—
Восак рожњавски — — — — — —	„ 134.—	„ 137.—
„ славонски — — — — — —	„ 136.—	„ 140.—
Шљиве српске гот. роба нова у бурадма	„ 14.—	„ 14.50
„ „ „ „ у џакови — —	„ 14.—	„ 14.25
„ „ уванц роба за нов. у бурадма	„ —.—	„ —.—
„ „ „ „ у џакови — —	„ 11.50	„ 11.75
„ босанске гот. роба нова у бурадма	„ 14.—	„ 15.50
„ „ „ „ у џакови —	„ 14.—	„ 15.50
„ „ уванц роба за нов. у бур.	„ —.—	„ —.—
„ „ „ „ у џакови —	„ 12.—	„ —.—
Пекмез, готова роба, славонски — —	„ 20.—	„ —.—
„ за септембар-октобар славонски	„ —.—	„ —.—
„ „ „ „ банатски	„ 17.—	„ 20.—
Свињска маст варошка — — — —	„ 76.50	„ 77.50
„ „ сеоска роба — — —	„ —.—	„ —.—
Сланина сољена варошка — — — —	„ 67.—	„ 68.—
„ „ сеоска роба — — —	„ 64.—	„ 65.—
Шпирке прима мађарске — — —	„ 16.—	„ 17.—
„ прима 1881 славонске — —	„ 16.—	„ 16.50
„ секунда „ „ — —	„ 10.—	„ 13.—
„ прима српске 1881. — —	„ 13.50	„ 16.—
„ прима босанске 1881. — —	„ 14.25	„ 15.50
Овчије коже српске по 56 кила — —	„ 40.—	„ 42.—
„ „ босан. и хрв. по 56 кила	„ 40.—	„ 42.—
„ „ македонске по 56 кила	„ —.—	„ —.—
Јагњеће за табаке 102 ком.	„ 90.—	„ 105.—
„ нове за ћурчије по 102 комада	„ 100.—	„ 115.—
Козије хрватске за 50 кила — — —	„ 60.—	„ 65.—
„ мађарске и ердељске за 50 кила	„ 65.—	„ 67.—
„ српске — — — — — — —	„ 60.—	„ 65.—

све без ногу и рогова са 2% шконто.

Храна. Ове недоље отпочео је рад са пшеницом са чврстим правцем, али је на брзо исти олабавио, и то услед опће кише, која је од неколико дана почела непрестано падати, као и због повољних извештаја о стању усева; на ту лабавост имао је малог уплива и уступајући правац код страних пијаца. Уз над цена од 15 нов. показује се понуда све журнијом, а куповна воља је на против ослабила. Готов кукуруз остаје при своме чврстом правцу и партије, које амо приспеју, узимају се нагло по непромењеним ценама, но могуће је, да ће и цене кукуруза бити јефтиније, чим постану довози истог јачим. Јечам је непромењено чврст у цени. Цена зоби је ослабила.

Продукти. Због неколико иноземских налога учврстила се је термин-радња са шљивама и то тако, да је скочила цена српске робе за октобар, новембар од ф. 11.75; босанске пак бележе непромењено ф. 12. Готова роба узима се у малим поштама по ф. 14.50. Од свињу варива само је пасуљ мало боље тражен и налази приличну пројђу за северну Немачку. Бикеј је јако нуђен, и то с тога, што је већ време за сејање, те тако цене истог уступају.

Курс бечке берзе 2. (14.) априла.

Ц. кр. дукати — — — — — — — — — —	5.63
Наполеони — — — — — — — — — —	9.48
Немачке марке — — — — — — — — —	58.50
Лондон — — — — — — — — — — —	119.60

Изјава.

На захтевање певачке дружине у Даљу, којим жели, да се изјави, да допис у овоме листу, у коме је беседа у Даљу описана, није потекао из крила певачке дружине, — дајемо радо овоме захтевању
је допис потекао из
и госта на поменуто

Колика је вода у Д

Петак	1.
Субота	2.

Одговори

С. А. у Будапеш
шем листу да уск
стварном расправљан
односија, који поред
мео осим оних, којих
штати у лист, јер нам
према читалачкој пуб.
рукописа немамо виш

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

СРПСКА КЊИЖАРА БРАЋЕ М. ПОПОВИЋА У
КОД СВЕТОГ САВЕ.

НАЈВЕЋЕ И НАЈУГЛЕДНИЈЕ ИЗДАЊЕ КЊИЖАРСК

Довршена је сасвим и подпуна изишла је и увезана је у богато и

ПЕВАНИЈА
ЦЕЛОКУПНА ДЕЛА КЊИЖЕВНА ЗМАЈ-ЈОВАНА

у двојаком издању по 80 табака највећег кварт-формата. Овим монум и најмонументалнијим до сад у Српству издањем књижарским хтедоем читалачком свету у нас, да у целини има умотворине песника над вановића, да се Певанијом овом забави и подичи пред светом напред

Монументално дело ово само се собом својски препоручује који уме, хоће и треба да цени и набави овај **ремек-производ песн** **књижевности српској.** Неће нам се замерити, мислимо, што и о ког Србина и Српкињу а нарочито **нашу родољубиву интелигенцију** се родољубиво подухвати ширења Певаније Змај-Јованове што даље и етране. Завор је, и млоги нам пријатељи Змајеви примећују, и право **српску кућу а особито имућнију кућу и породицу — у којој досад** **ове ремек-књиге, дике и поноса песништва српског.**

Великан песник највећма је цењен и поштован, кад му се набављају, шире и читају — и тим народ ужива их и оплемењује се.

Цена је Певанији Змај-Јована Јоване

I.

ИЗДАЊУ ЗА НАРОД у десет свезака — — — — — — —

увезаном у дивот-корице богато израђене златним шарама укра

II.

ДИВОТ-ИЗДАЊУ у десет свезака — — — — — — — —

увезаном у дивот-корице израђене и златним шарама украшен

Ово исто са златним обрезом (Goldschnitt) — — — —

Ко је пак Певанију у свескама набавио и жели још и корице и

Цена је самим корицама — —

Сретно дакле, целокупна Певанија Змај-песникова, пошла по богатих двора — до најсиромашније куће и колебе српске.

У Новом Саду, пред Ускрс 1883. **Српски књ**

БРАЋА

Понављамо и овом приликом: ко год купи Певанију потпун издања — добија као премију за 25% књига наших изда избору по каталогу.

НАЈНОВИЈА ИЗДАЊА КАО УСКРШН
ШТАМПАРИЈЕ А. ПАЈЕВИЋА У НОВО

сад су баш угледала света, и нека су што топлије препоручена с

ПРИПОВЕТКЕ ИЗ ИСТОРИЈЕ СВЕГА СВЕТА

за школу и народ написао Х. Херцог,
превео Владимир Красић.
I. ДЕО: СТАРИ ВЕК.
(Ово је дело наградила „Матица Српска.")

Књига броји 259 страна са 170 најодабранијих прича, а укоричена је у тврде корице. Цена јој је 80 но ч. или 1 динар 75 пара.

СТАРИ И
РОМАН ИЗ ЗА
од Јаш
(Ово је дело наградила
Цена 1 фор.
Књига је штампан
хартији. Има

ЖИВИЦА
У ЈУНАЧКИМ СРПСКИМ НАРОДНИМ ПЕСМАМА
прибрао и пропратио
СТЕВАН В. ПОПОВИЋ.

У књизи је 25 најкраснијих песама, које заузимају 338 страна и предговор као књижевна оцена ове дивне ките одабраног мирисавог цвећа наше народне поезије.
Цена је књизи само 60 новч. или 1 динар 35 пара.

САВЕТИ МОЈОЈ КЋЕРИ
од J. Н. БУЉА
превод с француског
СВЕСКА ПРВА.

Књига је штампана читким писменима на лепој углађеној хартији, 224 стране 8-не, а у њојзи је десет врло лепих приповедака, које су кроз и кроз чедне и поучне.
Цена је књизи 60 новч. или 1 динар 35 пара.

Ко поручи већи број ових књига, добија, према избору и количини наручбине 20—35% рабат.
Овом приликом јављамо, да ће за кратко време изићи у нашем издању и следеће књиге:
1. Друга свеска „Савети мојој кћери", величина и цена исто као прва свеска. — 2. „Јагода", дивот-издање, са 68 врло лепих слика разних врста јагода, од проф. дра Ђорђа Радића. Цена 60 нов. — 3. Минералогија, од К. Петерса, са 46 слика у тексту, тврдо укоричена. (Ово је 10-та свеска почетница природних науки.) Цена 30 новчића. (Још се могу добити и првих девет свезака истих почетница.)
За поједине књиге, кад нам се новац унапред пошље, плаћамо поштарину и шаљемо их у крстоплету. Наруџбине обављамо уредно и брзо. Ценовник књига, које се могу добити на књижарском стоваришту нашем, шаљемо на захтевање бесплатно. Примамо узгред наручбине и на трће књиге.

СРПСКА ЗАДРУГА
ЗА МЕЂУСОБНО ПОМАГАЊЕ И ШТЕДЊУ
у Новом Саду.

Промет са готовином у 1-ој четврти г. 1883.

Примање.		ф.	н.
Пренешена готовина од 31. децембра 1882.	—	7,427	72
Улози на књижице — — — — — — —	—	87,048	64
Уплате на честице III. кола — — — — —	—	11,285	50
Враћена главница по разним зајмовима	—	161,296	18
Враћена главница по разним предујмовима	—	19,404	—
Камате по разним зајмовима — — — —	—	7,430	35
Камате по разним предујмовима — — —	—	711	16
Менице вересионе дружине — — — —	—	21,740	—
Конта центр. штедионе у Будимпешти — —	—	10,000	—
Конта кредитне банке у Будимпешти — —	—	45,000	—
Камате од горњих завода — — — —	—	661	30
Писарине — — — — — — — — —	—	486	22
Најамнина по купљ. непокрети. — — —	—	109	—
Јамчевина вересијоне дружине — — —	—	151	50
Конта разних доходака — — — — — —	—	629	89
		ф. 378432	46

Издавање.		ф.	н.
Враћена главница улагачима — — — —	—	66,676	78
Камате на то — — — — — — —	—	140	[illegible]

ОГЛАС.

Јављам поштованој публици како у Новом Саду, тако исто и у околини, да сам своју новоотворену кројачку радњу сместио **у кући гђе Обреновићке у лебарској улици.** Уздам се, да ћу сваку моју муштерију што се кројачке работе тиче знати потпуно задовољити, а тако исто да ћу свакој наруџбини са стране знати потпуно одговорити.

Препоручујући се поштованој публици, остајем с поштовањем

Глиша Сремац,
1—3 мушког одела кројач у Н. Саду.

ОГЛАС. 1—3

Властелинска управа даје на знање, да ће се властелинске гостионице и крчме у Илоку, Ириг и Сусеку, за тим вашарска права у Бачкој и

пи. Од Г. Мјур Макензијеве и А. П. Ирбијеве. С енглеског Ч. Мијатовић 1·40

САМОГЛЕД или погледи на свет и на Бога од Хајнриха Чокеа, у српском преводу од А. Павловића пароха 1·—

ШКОЛЕ у Црној Гори. Написао прота Милан Костић. Од Срп. ученог друштва у Београду са 60 дуката награђено —·80

ЦРКВЕНИМ ОПШТИНАМА ПРЕПОРУЧУЈЕМО

Євангеліє	ф. 40	у фином кожњем повезу са златним обрезом, златом исписано		у кожњем повезу и с бојадисаним обрезом.
«	« 34		20	
Тріодіонъ	« 35		18	
Ѧндологіонъ	« 32		16	
Октоихъ I. д.	« 31		15	
« II. д.	« 30		15	
Пентикостаръ	« 28		14	
Слѹжебникъ мањи	« 16		9	
— на великом колу	« —		16	
Требникъ мањи	« 12		8	
—на великом колу	« —		16	

Часословъ од ф 2—8.— } Цене се управљају по повезу
Ѱалтиръ « « 3—9.— }

Апостолъ. Вел. коло. Повез у кожи фор. 16·—
« « « « сафијан-кожи са златним обрезом 20·—
Ирмологіѧ. Сред. « « « кожи « 16·—
Минеѧ общаѧ. Вел. коло. Повез у кожи 16·—
— празнични. Велико коло, у кожи ф. 16·—
— месечни. У 12 свезака. Велико коло. Повез у кожи « 120·—
— — Мало коло. Повез у кожи « 60·—
Послѣдованіє оусопшихъ на скѧтѹю пасхѹ. У платну « 2.50
Проскомидіѧ « —·40
Сербѧкъ. Велико коло. Повез тврд укожи « 15·—
Типиконъ. Велико коло. Повез тврд у кожи « 18·—
Требникъ. За ручну употребу свећеника сасвим мали у кожи финој « 6·—
Слѹжебникъ. Сасвим мали, за приватну употребу свећеника фини повез « 6·—
Чиновникъ архиерейскаго сѧшченослѹженіѧ. Средње коло. Повез у кожи са златорезом « 32·—
Тріодіонъ постни у кожи « 34·—

ЦРКВЕНЕ ТИСКАРИЈЕ.

Протокол крештајемих	24 табака	ф.	1·50
„ венчајемих	„ „	„	1·50
„ умирајуштих	„ „	„	1·50
Изводи из протокола крештајемих	„ „	„	1·—
„ „ „ венчајемих	„ „	„	1·—
„ „ „ умирајуштих	„ „	„	1·—
Списаније народно	„ „	„	1·20
Душесписаније	„ „	„	1·—0
Домовни протокол	24 табака	ф.	1·20
Позивнице у скупштине или одборе	„ „	„	—·50
Протокол преко прихода и расхода	„ „	„	1·20
Главни каса-журнал	„ „	„	—·80
Записник доставни о зван. актима	„ „	„	—·65
„ уруџбени (ексибит)	„ „	„	—·80
Пуномоћија (ради власти или суда)	„ „	„	—·50
Обвезница	„ „	„	—·50

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА

отпоче са 49. свеском своје III. коло

Свеска 49 до 72.

Под овим насловом издајемо и надаље најбоље књижевне производе српских писаца, старијих и новијих.

„Библиотека" излази сваких **14 дана** у свескама од 4 табака из петит-слова а са ценом од **16** нов. или **35** дин. пара.

Претплата на III. коло са 24 свеске (свеска 49 до 72) износи ф. 3·50 или 7 динара и шиље се у напред у потпуно наплаћеном писму или пошт. упутницом издавачима у Панчево. Коме је угодније може се код сваке српске књижаре претплатити. Под истим условима добија се и I. коло (св. 1—24.) и II. коло (25—48. свеске).

Скупљачи добијају на 8 примерака 1 комад на дар.

Претплатницима разашиљемо сваку свеску о нашем трошку. Ко поједине свеске наручи, нека изволи уз новац **напред** и поштарину за 1 св. 2 н. а за више свезака 5 нов. послати.

Без новца не ће се никоме „Библиотека" слати. Због маленкости не могу се поједине свеске с платом у наточ (per Nachnahme) слати. **Зато молимо новац у напред.**

Поједине свеске има свака српска књижара по 16 н. или 35 д. п. на продају.

ТРАЖИМО

ОВЕ СТАРЕ КЊИГЕ: 1) Од **БОГОБОЈА АТАНАЦКОВИЋА**, Дарак Српкињи, **САМО ПРВУ** књигу. 2) Од **Јов. Стерије Поповића:** Симпатија и антипатија. — Превара за превару. — Која је добра жена. — 3) Од **А. Стојковића**; Кандор. — 4) «Забавник» **Д. Давидовића:** за 1815, 1834, 1835. — 5) Од **Ст. Живковића:** Благодјетелна муза. — 6) Од **Д. П. Тирола:** «Банатски алманах» за 1829. — «Уранија», забавник за 1838. — 7) Од **Спиридона Јовића** «Срп. Зора», забавник за 1836. — 8) Српски далматински магазин, књига 1 до 8, 10 и 11, 16 до 20, 22 до 26. — 9) Од **Вукашина Радишића:** «Знаменитости Ксенофонтове». — 10) «Вила» забав. лист за 1866. — 11) «Даница», забавни лист за 1868.

Понуде молимо да се **што пре** нами пошљу, а свака књига пек се тачно означи по њеном насловном листу и са ценом, која се за њу тражи.

Свака српска, словенска, француска, немачка или мађарска књига **ма где она штампана била,** (ако није распродата) може се преко наше књижаре набавити.
Само нека се тачно обележи потпун наслов књиге.

Наруџбине извршујемо тачно и брзо с платом у наточ (per Nachnahme).
ГЛАВНИ СПИСАК са свима додатцима шаљемо на захтевање бесплатно.

Штампарија Браће Јовановића у Панчеву.

Одбијам свакоме ко с томе воде каква год рачуна, да са листом „Српско Коло" не стојим више ни у каквој свези.
Стеван Поповић Вацки.

С поштовањем
Jok. Georg Kothe,
Hof-Lieferent.
2—3

!!! ПРОЛЕТЊИ ТЕЛЕГРАМ !!!
БЕЛОГА ЛАВА У НОВОМ САДУ.

Потписани препоручује у богатом избору по најновијој направи шешире (цилиндре), фине, меке и круте шешире (**Filz-Hüte**) за одрасле и децу, ћелепуше, поповске шешире, као и по најновијем начину зготовљене флорентиноке сламње шешире за одрасле и децу, уз то још и солидно израђену обућу од телеће коже и иберлаштина, као и остале фине ципеле за госпе, за господу и децу, а тако исто и кошуље од финог белог платна (**Creton u. Oxford-Hemden**). Даље препоручује потписани елегантне навратнике (краватле), запонце (Manchetten), огрлице, сапињаче на чакширама (Hosenträger), чарапе, господске штапиће, кишобране како од обичне материје тако и од свиле, огртаче од каучука, који се носе на киши, доколенице (Kamaschen), путничке торбе, путничке сандуке и осталу галантеријску робу, а све најјефтинијом ценом.

2—10

МОРИЦ ЛЕДЕРЕР,
код „белог лава" у Новом Саду.

Одговорни уредник Ниша Димитријевић.

Српска штампарија дра Светозара Милетића.

„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком, недељом, на целом табаку, а уторком на по табака

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 8 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у сребру)
на годину 35 дин. на пола године 17½ дин
на четврт године 9 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, за жиг плаћа се по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 53. У Новом Саду у уторак 5. (17.) априла 1883. ГОДИНА XVIII.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Почетком овога месеца настаје нова претплата за оне наше поштоване претплатнике, који су се на једну четврт године претплатили.

Позивајући их, да понове претплату,

Политички преглед.

Угарски сабор доспео је у специјалној расправи, која је на дневном реду, до §. 72. Живље дебате је било при §-у 49. који овлашћује владу, да конфесијоналне средње школе затворити може, ако би се у њима од стране професора или ђака

сле крунисања пољском народу даровати, у томе састојати, што ће се варошима њихова автономија повратити и порота завести.

ДОПИСИ.

Р Т У Р Кинчић“ (Слово у Темишвару.)
еж приредила је 19.
ијама „Фабрикехофа“
којим је била и пово-
у корист српског пе-
. На селу је суделло-
о и дилетантско друш-
аке су важности пе-
узикалан живот, онда
споди приређивачима
ела, кога је чист при-
ње певачког друштва.
алношћу споменути и
елоцрквенско певачко
деловало; оно је имало
, те је тиме стекло себи
не можемо довољно

ветовар Димитри-
оме је нагласио велику
народни живот. Го-
публика је своје допа-
м изразила. На другом
„Даница“ коју је от-
ева, на гласовиру је
. Били смо изненађени
Растићева ју је доста
гицију отпевала је на
„валцер-аријету.“ Осо-
у г. др. М. Павловић.
за нас најважнија пи-
прве наше и, као што
, драматичне опе-
од ***. О самом овом
ућих бројева овога ли-
ћемо само да јавимо о
оцрквенског певачког
авивали, са свим су пот-
адаћи, како у музикал-
погледу, и ми им овде
што се одликовао са сво-
оложају сигурним гла-
ик белоцрквенског пе-
рикавивао Милоша Обр-
Крестић декламовао
са тако фино нијанси-
авао опште допадање.
том са текстом и музи-
пере „Милош Обилић.“
и на опште задовољство
ког певачког друштва,
ишвару.
ећено, уследчега ће за
а знатан бити, да се ис-

ОВОСТИ.

их костију.) Из За-

уштво у Загребу од-
орист пренашања костију
чког гробља у Карловце
игранком. У ту сврху се
ади и спрема, само да
ије и сјајније испадне.
сврху, да што више уз-
за пренос костију бран-
, да се обратимо на по-
олних већих мјеста, нпр.
етриње итд., те да их
ри, за коју ево и ми од
више можемо, да се за-
га за бесједу, што ћемо
мо, да ће се ти честити
наше буде писмено обра-
те истина тешке, али
да ће и одзив са свију
е одиста настала хора, да
ари, те да му побра Змај
не узмора кликнути опет: „Србадијо, не било ти просто“!

— Први прилог из унутрашњости Србије за пренос костију Бранка Радичевића стигао је београдском одбору 31. пр. мес. од гђе Персиде, супруге дра Станишевског, лечника у Јагодини. Послала је 6 динара. Слава јој!

(Бранково веће.) Београдски листови доносе оглас тамошњег одбора за пренос бранкових костију, којим се оглашује забава за пренос бранкових костију. У огласу стоји:

Коло домаћих песника приређује 9. априла 1883. године у корист преноса костију Бранка Радичевића у народном позоришту Бранково веће са овим програмом: 1. Бранкова жеља од З. Ј. Јовановића, декламује уз пратњу хармонијума г. М. Цветић, редитељ народног позоришта. 2. Путу крај, од Бранка Радичевића, композиција Јосифа Маринковића, пева збор београд. певачког друштва. 3. Одзив на Бранкову тугованку „Кад млидијах умрети“, од Драгомира Брзака, декламује Ђ. Рајковић, редитељ нар. позоришта. 4. Народни збор, од С. В. Кађанског, композиција Јосифа Маринковића, пева збор певач. друштва „Корнелије“. 5. „Гусле моје“ пева *** уз брујање кора. 6. Вабило, од Јенка, пева друштво „Даворје“. 8. Бранково коло, композиција Јосифа Маринковића, певају у збору чланови београдског певачког друштва, са члановима певачког друштва „Корнелије“. 8. Представа: „Трње и лаворика или Незнано уметничко дело“. Драма у два чина. По Лафону од Фридриха. Превео П. Ј. Мостић. Редитељ Цветић. Добровољни прилози примају се са благодарношћу и обзнаниће се доцније преко новина. Почетак тачно у 7½ часова у вече.

(† Сава Павишевић, архимандрит.) Дознајемо, да је прекјуче у Сегедину после дужег боловања преминуо архимандрит Сава Павишевић, бивши настојатељ манастира Крушедола. Покојник је био човек од дара и науке. Радио је и на пољу наше књижевности. У забавном часопису „Седмици“ изишле су многе његове песме под песничким именом „Предраг“. Превео је Шилерову песму о „звону“. Преводио је и Гетеовог „Фауста“, од ког су превода неки одломци и саопштени били. Да ли га је пак целог превео, није нам познато. Штета, што је покојник у последње време свој дар и свој положај пренебрегао. Нека му је лака земља и спомен међу књижевницима!

(На корист Српском Новинарском Друштву) држао је председник истог друштва и уредник „Срп. Независности,“ др. Лаза Костић, 31. марта у грађанској касини у Београду јавно предавање „О карактерима српских жена у народним песмама.“

Политичке вести.

— Из Прага брзојављају, да је тамошња полиција наишла на тајни социјалистички збор, и да је том приликом осим разних списа нађено још и оружја и џебане. Уапшено је пет особа.

— Из Предора јављају, да је варошко веће тамошње босанског адлатуса Федора Николића за почасног грађанина изабрало.

— Старој „Преси“ брзојављају, да се је митрополит Михајло тек услед савета, што је од руског посланика у Београду, Персијанија, добио, решио, да Србију напусти и у Русију до бољих времена одпутује.

— Преговори око пруског црквеног питања као да неће уродити пожеланим плодом. По најновијим вестима није Бизмарк вољан да укине мајске законе, него би се највише приволео на нека дискрецијона повлашћења према католичком свештенству, но курија неће тим никако да се задовољи.

— У вароши Корку у Ирској открила је полиција једну тајну убилачку лигу, која је прошле године многа политичка аграрска убијства починила Апсење чланова њених још траје.

— У Дублину је порота Јосифа Бредија прогласила кривим у убијству Бурковом, услед чега је Бреди на смрт осуђен.

Народна просвета.

(Школа.— Књижевност.— Уметност.— Позориште.)

Земун, 21. марта. (Забава у корист преноса костију Бранка Радичевића.) Како је стигао позив академ. друштва „Зоре“ да задруге певачке приређују у корист преноса бранкових костију забаве, таки је председништво наше задруге сазвало скупштину у којој је једногласно решено, да се дана 20. марта о. г. одржи село са позоришном представом у ту циљ. И збиља ми имадосмо јуче забаву, какву до данас још није певачка задруга приредила, забаву скопчану са дилетантском представом. Нека је част земунцима, који се одазваше позиву пев. задруге у тако обилатој мери, јер дворана је била дупком пуна. Док се посвршују рачуни, објавиће задруга тачно сав рачун, а за сад у напред смемо тврдити, да ће бити две ста фор. чисте добити, што ће у циљ преноса бранкових костију Земун дати. Евала земунцима! А и како не би, кад се они могу понајвише да поносе Бранком, јер је тај геније српски овде у Земуну провео прво доба своје младости, учећи се шест година у основним школама; још има доста садругова његових, који га се живо сећају.

Забава је испала на опште задовољство. Пролог

ф. н.

Свеска 44. *Феризадина писма.* Приповетка Алиберте Ејнода. Превод с француског . . . 16
Свеска 45. *Смрт Стефана Дечанског.* Жалосно позорје у 5 дејства Јована Ст. Поповића 16
Свеска 46. *Невољница.* Приповетка Ивана Тургењева. Превод с руског. — *Приповетка* како се свадио Иван Ивановић са Иваном Пикифоровићем. Од Николе В. Гоља. Превод с руског 16
Свеска 47. *Скупљени списи* Михаила Витковића . 16
Свеска 48. *Кармена.* Приповетка Проспера Меримеја, с француског 16
Свеска 49. *Слободијада.* Епски спјев у десет пјесама владике црногорског Петра II. Петровића Његуша 16
Свеска 50. *Уљана.* Приповетка Ј. И. Крашевскога. Превод с пољскога I. 16
Свеска 51. *Слободијада.* Епски спјев П. II. Петровића II. 16
Свеска 52. *Емилија Галота.* Трагедија Г. Ј. Лесинга 16
Свеска 53. *Слободијада.* Епски спјев П. II. Петровића. III. (свршетак) 16

Поезија.

БАНОВИЋ СТРАХИЊА у народним песмама. Са сликом његовом 15
ВИСОКИ Стеван у народним песмама. Са сликом његовом 15
ВОЈВОДЕ ЈАКШИЋИ у народним песмама Са сликом 15
ГОРСКИ ВИЈЕНАЦ. Историјско збитије при почетку XVIII. вијека. Сачинио Петар Петровић Његуш. Са протумаченим мање познатим речима 32
ДАВОРЈЕ Ј. Ст. Поповића. (Потпуно) 32
ДЕКЛАМАТОР. Збирка срп. и хрв. песама за декламовање, с упутством како ваља декламовати. II. умножено издање. 60
ДЕСПОТОВИЋИ БРАНКОВИЋИ у нар. песмама са сликом 15
ЂУРЂЕ СМЕДЕРЕВАЦ и проклета Јерина у народним песмама. Са сликом 15
КРАЉЕВИЋ МАРКО у народним песмама. Са сликом „Сан Краљевића Марка“ и протумаченим турским и другим мање познатим речима. II. умножено издање 50
КРАЉ Лир. Трагедија у 5 чинова од В. Шекспира. С енглеског за срп. позорницу удесио А. Хаџић . 32
КАРАЂОРЂЕ у народним песмама, са сликом његовом 15
КАРАЂУРЂЕВКА. Спјевао Медо Пуцић Дубровчанин 30
ЛАЖНИ ЦАР ШЋЕПАН мали. Историјско збитије XVIII вијека. Сачинио Петар Петровић Његуш. (Потпуно) 32
ЉУТИЦА БОГДАН у народ. песмама. Са сликом његовом 15
МИЛОШ Обилић у народ. песмама. Са сликом његовом . 15
НАЈНОВИЈА мала песмарица с одабраним јуначким, ратним, бачванским и банатским песмама 20
ПЕВАНИЈА. По избор песме што се најрадије певају. Треће умножено издање 60

ПЕСМЕ Бранка Радичевића. Најновије и попуњено седмо издање с предговором Јов. Бошковића проф. у Београду, са сликом бранковом и факсимилом потписа бранкова 50

ПЈЕСМЕ Мите Поповића 80
— — српске народне из Срема 60
ПЕСМА косовског боја 1389. године. Четврто издање. Трошком С. П. Которанина 24
ПЈЕСМЕ Меда Пуција, са сликом песниковом и четири мушка збора у ноте стављена . . . . . 1·—
ПРОПАСТ царства српског на Косову у народним песмама са сликом „Бој на Косову“ 15
РАТНА ПЕВАНИЈА о најновијој борби српско-црногорској против Турака 20
СЕЊСКИ УСКОЦИ у народним песмама. Са сликом 15
СЕРДАР Јанковић Стојан у народним песмама. Са сликом 15
СИБИЊАНИН ЈАНКО у народним песмама. Са сликом његовом 15
СКУПЉЕНЕ песме Ст. Владислава Кађанског. Са сликом песниковом 80

ф. н.

СЛОБОДИЈАДА. Епски спјев у десет пјесама владике црногорског П. П. Петровића Његуша 48
СРПСКЕ народне пјесме старијег и новијег времена. Скупио Владимир Красић . . . . . 1.—
СРПСКИ ХАЈДУЦИ у народним песмама. Са сликом . 15
СТАРИНА НОВАК у наодним песмама. Са сликом његовом 15
ЦАР ДУШАН у народним песмама. Са сликом његовом 15
ЦАР ЛАЗАР у народним песмама. Са сликом његовом 15
ЦАР КОНСТАНТИН и Царица Јелена у народ. посмама 15
ЦРНОГОРСКА вила или пјесме о најновијит црногорским бојевима у Херцеговини и Арбанији (од 1876. до 1878. год. Спјевао С. Ј. Ш. 20
ЦРНОГОРЦИ у народним песмама. Сасликом 15
ЦРНОЈЕВИЋИ у народним песмама. Са сликом . . . 15

Елегантно везане књиге.

ДЕКЛАМАТОР. Збирка срп. и хрв. песама за декламовање, с упутством како ваља декламовати . . . 1·60
КУЋЕВНИ лекар у фином платненом повезу . . . . 1·80
ОТМЕН СВЕТ. Упутство како треба да се влада отмен свет у друштву. По припознатим страним изворима, а према нашим приликама саставио П. Димитријевић . . . . . 1·80
ПЕСМЕ Бранка Радичевића . . . . . 1·50
ПЕСМЕ Мите Поповића . . . . . 1·80
— — српске нар. из Срема . . . . . 1·60
— — Ст. Вл. Кађанског . . . . . 1·80
— — Меда Пуција . . . . . 2·—
ПЕВАНИЈА, највећа и најновија песмарица . . . . . 1·—
ПРИПОВЕТКЕ М. П. Шапчанина I. и II, по . . . . 2·—
— — Владана Ђорђевића I. . . . . 1·50
ПРИПОВЕТКЕ Владана Ђорђевића II, III, и IV по . 2·—
ПУТ око света. Роман Јулија Верна . . . . . 2·—

МОЛИТВЕНИК

на потребу православних Српкиња, са 2 челикореза, чисто српски зборник, наше дивот издање. Елегантно везан у финој кожи са позлатом . . . . 4·50
— — у кадифи са сребрним крстом . . . . . 6·—
— — у финој кадифи са сребрним крстом и оквиром 10·—
— — са позлаћеним корицама . . . . . 12·—
— — са посребреним „ . . . . . 12·—
— — у *правој* слоновој кости са шарама . . . . . 14·—

РАЗНА ДЕЛА.

БАШТОВАН, кратка настава о обделавању зелени и дрва, понајвише из сопственог искуства. Написао Павле Бибић. Треће издање 80
ВЕЛИКА православна катавасија, којом се може недељом и празником вечерње, јутрење и служба правилно обавити. С благословом Њ. Светости патријарха Ивачковића . . . . . 1·—
ВЕЛИКИ српски кувар с обзиром на нове мере за српске домаћице и оне, које желе то бити као и за све гостионичаре. Саставила Хр. Л. Друго попуњено и умножено издање . . . . . 1·—
— — тврдо укоричен . . . . . 1·30
ВЛАДАЛАЦ од Николе Макијавела. Превод с талијанског 32
ГАЈЕЊЕ КРТОЛЕ. Написао М. Д. Дејановић. С више слика 40
ДЕЛА ДОСИТЕЈА ОБРАДОВИЋА. I. књига: Живот и приключења 48
— — II. књига: Буквице Доситеја Обрадовића . . . 32
— — III. књига: Савети здравог разума 32
— — IV. књига: Басне 64
ДУХОВНЕ беседе. Написао Јефтимије Вукадиновић прота земунски . . . . . 1·20
ЖИВОТ ИСУСОВ од Ернеста Ренана . . . . . 1.—
ЖИТИЈЕ Исуса Христа. Написао Алекс. Павловић парох 20
ЖИТИЈЕ св. великомученика Димитрија. Написао Александар Павловић 15
ЖИТИЈЕ св. оца Николаја. Написао по црквеним изворима и предањима Ал. Павловић 20
ЗЛАТОУСТОВЕ Беседе у српском преводу од Александра Павловића пароха самошког . . . . . 3·—
ИСТОРИЈА руске књижевности. Најновије доба. С руског од Јов. Поповића 50

---

76. Горњи Будачки, 77. Доњи Будачки, 78. Рума, 79. Шиклуш, 80. Пешта, 81. Ириг, 82. Сврад, 83. Томашевци, 84. Сланкамен, 85. Топуско, 86. Дубица, 87. Ст. Врбас, 88. Госпић, 89. Дивосело, 90. Вребац, 91. Радуча, 92. Почитељ, 93. Могорић, 94. Островица, 95. Кула, 96. Јазак, 97. Срп. Итебеј.

— Црквена скупштина у Јаску закључила је 31. марта, да пошље представку саборском одбору ради сазива сабора. Уједно нам се председник тамошње црквене општине, Божа Нешковић жали на доставу оданде, да је као он „страшивица“, саопштену у 43. бр. нашег листа, велећи да он „као народњак, Србин и родољуб“ није се никад „страшио, глас свој народа ради дати,“ што ми овде са задовољством бележимо.

дена су сваки на 2000 динара глобе. Осим тога очекује се, да ће исти бити збачени са својих звања, и да ће у првој седници, која буде, нови епископи за Шабац и Неготин изабрани бити, које ће уз припомоћ темишварског владике, који је у прошлу суботу у Београд стигао, посвећени бити. Тиме ће формалан атак на православну цркву у Србији довршен бити и ред ће доћи на посљедице.

Митрополит Михајло решио се је, као што исти лист јавља, да за неко време напусти Србију. Околина његова мисли, да ће пре свега у Кијев, а одавде у Москву и Петроград путовати.

При крунисању руског цара учествоваће у свечаности сви римокатолички бискупи пољски, у знак, да је католичко свештенство подпуно одано цару руском. Још се по руској Пољској разносе гласови, да ће се прва концесија, која ће се по-

---

не узмора кликнути опет: „Србадијо, не било ти просто“!

— Први прилог из унутрашњости Србије за пренос костију Бранка Радичевића стигао је београдском одбору 31. пр. мес. од гђе Персиде, супруге дра Станишевског, лечника у Јагодини. Послала је 6 динара. Слава јој!

(Бранково веће.) Београдски листови доносе оглас тамошњег одбора за пренос бранкових костију, којим се оглашује забава за пренос бранкових костију. У огласу стоји:

Коло домаћих песника приређује 9. априла 1883. године у корист преноса костију Бранка Радичевића у народном позоришту Бранково веће са овим програмом: 1. Бранкова жеља од З. Ј. Јовановића, декламује уз пратњу хармонијума г. М. Цветић, редитељ народног позоришта. 2. Путу

Мед оцеђен — — — — — — — —	„ 37.—	„ 39.—
„ **воћчан** — — — — — — — —	„ 36.—	„ 37.—
„ **за октобар-новембар оцеђен** — —	„ —.—	„ —.—
Восак рожнавски — — — — — — —	„ 134.—	„ 137.—
„ **славонски** — — — — — — —	„ 136.—	„ 140.—
Шљиве сриске гот. роба нова у бурадма	„ 14.—	„ 14.50
„ „ „ „ у џакови — —	„ 14.—	„ 14.25
„ „ уванц роба за нов. у бурадма	„ —.—	„ —.—
„ „ „ „ у џакови — —	„ 11.50	„ 11.75
„ босанске гот. роба нова у бурадма	„ 14.—	„ 15.50
„ „ „ „ у џакови —	„ 14.—	„ 15.50
„ „ уванц роба за нов. у бур.	„ —.—	„ —.—
„ „ „ „ у џакови —	„ 12.—	„ —.—
Пекмез, готова роба, славонски — —	„ 20.—	„ —.—
„ за септембар-октобар славонски	„ —.—	„ —.—
„ „ „ „ банатски	„ 17.—	„ 20.—
Свињска маст варошка — — — —	„ 76.50	„ 77.50
„ „ сеоска роба — — —	„ —.—	„ —.—
Сланина сољена варошка — — — —	„ 67.—	„ 68.—
„ „ сеоска роба — — —	„ 64.—	„ 65.—
Шпикарке прима мађарске — — —	„ 16.—	„ 17.—
„ прима 1881 славонске — —	„ 16.—	„ 16.50
„ секунда „ „ — —	„ 10.—	„ 13.—
„ прима сриске 1881. — —	„ 13.50	„ 16.—
„ прима босанске 1881. — —	„ 14.25	„ 15.50
Овчије коже сриске по 56 кила — —	„ 40.—	„ 42.—
„ „ босан. и хрв. по 56 кила	„ 40.—	„ 42.—
„ „ македонске по 56 кила	„ —.—	„ —.—
Јањеће за табаке 102 ком.	„ 90.—	„ 105.—
„ ново за ћурчије по 102 комада	„ 100.—	„ 115.—
Козије хрватске за 50 кила — — —	„ 60.—	„ 65.—
„ мађарске и ердељске за 50 кила	„ 65.—	„ 67.—
„ сриске — — — — — — — —	„ 60.—	„ 65.—

све без ногу и рогова са 2% шконто.

Храна. Ове недоље отпочео је рад са пшеницом са чврстим правцем, али је на брзо исти олабавио, и то усљед опће кише, која је од неколико дана почела непрестано падати, као и због повољних извештаја о стању усева; на ту лабавост имао је малог уплива и уступајући правац код страних пијаца. Уз над цена од 15 нов. показује се понуда све журнијом, а куповна воља је на против ослабила. Готов кукуруз остаје при своме чврстом правцу и партије, које амо приспеју, узимају се нагло по непромењеним ценама, но могуће је, да ће и цене кукуруза бити јефтиније, чим постану довози истог јачим. Јечам је непромењено чврст у цени. Цена зоби је ослабила.

Продукти. Због неколико иноземских налога учврстила се је термин-радња са шљивама и то тако, да је скочила цена сриске робе за октобар, новембар од ф. 11.75; босанске пак бележе непромењено ф. 12. Готова роба узима се у малим поштама по ф. 14.50. Од свију варива само је пасуљ мало боље тражен и налази приличну продају за северну Немачку. Бикеђ је јако нуђен, и то с тога, што је већ време за сејање, те тако цене истог уступају.

Курс бечке берзе 2. (14.) априла.

Ц. кр. дукати — — — — — — — — — —	5.63
Наполеони — — — — — — — — — —	9.48
Немачке марке — — — — — — — — —	58.50
Лондон — — — — — — — — — — —	119.60

Изјава.

На захтевање певачке дружине у Даљу, којим жели, да се изјави, да допис у овоме листу, у коме је беседа у Даљу описана, није потекао из крила певачке дружине, — дајемо радо овоме захтевању
је допис потекао из
и госта на поменуто

Колика је вода у Д

Петак	1.
Субота	2.

Одговори

С. А. у Будапеш
шем листу да уск
стварном расправљан
односија, који поред
мео осим оних, којих
штати у лист, јер нам
према читалачкој пуб.
рукописа немамо виш

СРПСКА ЗАДРУГА
ЗА МЕЂУСОБНО ПОМАГАЊЕ И ШТЕДЊУ
у Новом Саду.

Промет са готовином у 1-ој четврти г. 1883.

Примање.	ф.	н.
Пренешена готовина од 31. декембра 1882. —	7,427	72
Улози на књижице — — — — — — —	87,048	64
Уплате на честице III. кола — — — — — —	11,285	50
Враћена главница по разним зајмовима — —	161,296	18
Враћена главница по разним предујмовима —	19,404	—
Камате по разним зајмовима — — — — —	7,430	35
Камате по разним предујмовима — — — —	711	16
Менице вересионе дружине — — — — —	21,740	—
Конта центр. штедионе у Будимпешти — — —	10,000	—
Конта кредитне банке у Будимпешти — — —	45,000	—
Камате од горњих завода — — — — —	661	80
Писарине — — — — — — — — — —	486	22
Најамнина по купљ. непокрети. — — — —	109	—
Јамчевина вересијоне дружине — — — —	151	50
Конта разних доходака — — — — — —	629	89
	ф. 373432	46

Издавање.	ф.	н.
Враћена главница улагачима — — — — —	66,676	78
Камате на то — — — — — — —	140	[illegible]

ОГЛАС.

Јављам поштованој публици како у Новом Саду, тако исто и у околини, да сам своју новоотворену кројачку радњу сместио **у кући гђе Обреновићке у лебарској улици.** Уздам се, да ћу сваку моју муштерију што се кројачке работе тиче знати потпуно задовољити, а тако исто да ћу свакој наруџбини са стране знати потпуно одговорити.

Препоручујући се поштованој публици, остајем с поштовањем

Глиша Сремац,
1—3 мушког одела кројач у Н. Саду.

ОГЛАС. 1—3

Властелинска управа даје на знање, да ће се властелинске гостионице и крчме у Илоку, Ириг и Сусеку, за тим вашарска права у Бачској и

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

СРПСКА КЊИЖАРА БРАЋЕ М. ПОПОВИЋА У
КОД СВЕТОГ САВЕ.

НАЈВЕЋЕ И НАЈУГЛЕДНИЈЕ ИЗДАЊЕ КЊИЖАРСК

Довршена је сасвим и подпуна изишла је и увезана је у богато и

ПЕВАНИЈА

ЦЕЛОКУПНА ДЕЛА КЊИЖЕВНА ЗМАЈ-ЈОВАНА

у двојаком издању по 80 табака највећег кварт-формата. Овим монум и најмонументалнијим до сад у Српству издањем књижарским хтедоем читалачком свету у нас, да у целини има умотворине песника над вановића, да се Певанијом овом забави и подичи пред светом напред

Монументално дело ово само се собом својски препоручује који уме, хоће и треба да цени и набави свој **ремек-производ песн** **књижевности српској.** Неће нам се замерити, мислимо, што и о ког Србина и Српкињу а нарочито нашу родољубиву интелигенцију се родољубиво подухвати ширења Певаније Змај-Јованове што даље и етране. Завор је, и многи нам пријатељи Змајеви примећују, и право **српску кућу а особито имућнију кућу и породицу — у којој досад н ове ремек-књиге,** дике и поноса песништва српског.

Великан песник највећма је цењен и поштован, кад му се набављају, шире и читају — и тим народ ужива их и оплемењује се.

Цена је Певанији Змај-Јована Јоване

I.

ИЗДАЊУ ЗА НАРОД у десет свезака — — — — — — — —
увезаном у **дивот-корице** богато израђене златним шарама укра

II.

ДИВОТ-ИЗДАЊУ у десет свезака — — — — — — — —
увезаном у дивот-корице израђене и златним шарама украшен
Ово исто са **златним обрезом** (Goldschnitt) — — — —
Ко је пак Певанију у свескама набавио и жели још и корице и
Цена је самим корицама — —

Сретно дакле, целокупна Певанија Змај-песникова, пошла по богатих двора — до најсиромашније куће и колебе српске.

У Новом Саду, пред Ускрс 1883.

Српски књ
БРАЋА

Понављамо и овом приликом: ко год купи Певанију потпун издања — добија као премију за 25% књига наших изда избору по каталогу.

НАЈНОВИЈА ИЗДАЊА КАО УСКРШН
ШТАМПАРИЈЕ А. ПАЈЕВИЋА У НОВО

сад су баш угледала света, и нека су што топлије препоручена ср

ПРИПОВЕТКЕ ИЗ ИСТОРИЈЕ СВЕГА СВЕТА

за школу и народ написао **Х. Херцог,**
превео **Владимир Красић.**
I. ДЕО: СТАРИ ВЕК.
(Ово је дело наградила „Матица Српска.")

Књига броји 259 страна са 170 најодабранијих прича, а укоричена је у тврде корице. Цена јој је 80 но ч. или 1 динар 75 пара.

СТАРИ И
РОМАН ИЗ ЗА
од Јаш

(Ово је дело наградила
Цена 1 фор.
Књига је штампан
хартији. Има

ЖЕЊИДБЕ
У ЈУНАЧКИМ СРПСКИМ НАРОДНИМ ПЕСМАМА

прибрао и пропратио
СТЕВАН В. ПОПОВИЋ.

У књизи је 25 најкраснијих песама, које заузимају 338 страна и предговор као књижевна оцена ове дивне ките одабраног мирисавог цвећа наше народне поезије.

Цена је књизи само 60 новч. или 1 динар 35 пара.

САВЕТИ МОЈОЈ КЋЕРИ
од Ј. Н. БУЉА

превод с француског
СВЕСКА ПРВА.

Књига је штампана читким писменима на лепој углађеној хартији, 224 стране 8-не, а у њојзи је десет врло лепих приповедака, које су кроз и кроз чедне и поучне.

Цена је књизи 60 новч. или 1 динар 35 пара.

Ко поручи већи број ових књига, добија, према избору и количини наручбине 20—85% рабат.
Овом приликом јављамо, да ће за кратко време изићи у нашем издању и следеће књиге:
1. Друга свеска „Савети мојој кћери", величина и цена исто као прва свеска. — 2. „Јагода", дивот-издање, са 68 врло лепих слика разних врста јагода, од проф. дра Ђорђа Радића. Цена 60 нов. — 3. Минералогија, од К. Петерса, са 46 слика у тексту, тврдо укоричена. (Ово је 10-та свеска почетница природних науки.) Цена 30 новчића. (Још се могу добити и првих девет свезака истих почетница.)
За поједине књиге, кад нам се новац унапред пошље, плаћамо поштарину и шаљемо их у крстоплету. Наруџбине обављамо уредно и брзо. Ценовник књига, које се могу добити на књижарском стоваришту нашем, шаљемо на захтевање бесплатно. Примамо узгред наручбине и на трће књиге.

ф. н.

КРАТКО ПЧЕЛАРСТВО за почетнике с више слика. Написао М. Д. Дејановић 50
КУЋЕВНИ лекар или најважнија упутства при лечењу свију болести као и за очување здравља. Према приликама у којима срп. народ живи а по најновијим медецинским делима и своме вишегодишњем искуству саставио др. Н. Сремац прак. лекар . 1·20
ОПШТА и посебна наука о пољоделству од Гаје М. Матића у 3 свеске 60
ОТМЕН СВЕТ. Упутство како треба да се влада отмен свет у друштву. По припознатим страним изворима, а према нашим приликама саставио П. Димитријевић 80
ОМИРОВ Бој жаба с мишеви и Продромов Бој мишева с мачком. С јелинскога 16
ПАНЧЕВАЦ. Календар за народ, са сликама. За год. 1883. 30
ПОГЛЕДИ у прасвет и у историју живота на земљиној површини 50
ПРАВИЛА православне цркве. Српски превод с тумачењима од Н. Милаша. I. Правила светих Апостола Друго поправљено и попуњено издање . . . . 1·40
— — II. Правила васионских сабора I. . . . . 1·60
РАЗГОВОРИ српско-мађарски за учење мађарског језика Намењени онима, који не морају знати читати мађарским словима. Саставио Ј. Радосављевић . . 20
РАЗГОВОРИ српско-немачки за учење немачкога језика намењени онима, који не морају знати читати немачким словима. Саставио Радован Велимировић. Друго поправљено и знатно попуњено издање . . 20
РЕЧНИК страних речи које се употребљују у нас у говору, у новинама, повременим списима и књигама. Друго знатно умножено издање 80
СЕЉАК. Уредио др. Ђ. Радић са сликама . . . . . 3·—

МУЗИКАЛИЈЕ.

ЛИТУРГИЈА св. Јована Златоустога. Компоновао Корнелије Станковић а за четири мушка гласа приредио Мита Топаловић . . . . . 4·—
МАРИНКОВИЋ Јос. Звучна даворија. С напевом црногорске песме „Онам онамо". Композиција за гласовир 1·—
ТОПАЛОВИЋ Мита. Песме у два гласа за ученике народних школа 30
ЧИЖЕК Др. Миленин кадрил за гласовир. Посвећен Њ. Св. Милени кнег. Црне Горе . . . . . 1·—
— — Независност Србије. Марш за гласовир. Њ. В. краљу Милану Обреновићу посвећен . . . . . 1·—
— — Николин марш за гласовир. Посвећен Њ. Св. Николи кнезу Црне Горе . . . . . 1.—
— — Ослобођење Славена на истоку. Марш за гласовир, вел. кнезу Николи посвећен . . . . . 1·—
ЦЕ Јосиф. Песма Милетићу. С варијацијама за гласовир 1·—
— — Смеса српских песама. За гласовир . . . . . 1·—

КЊИГЕ ЗА ШКОЛУ И ПОУКУ.

АПОСТОЛИ и ЕВАНГЕЛИЈА недељна и празничка . . 75
БИБЛИЧНЕ ПОВЕСТИ нов. завета. Н. Ђ. Вукићевић . 40
БУКВАР СЛОВЕНСКИ од вис. школског савета одобрен. . 10
БУКВАР СРПСКИ са сликама од С. Чутурила, тврдо укоричен 13
БУКВАР МАЂАРСКИ од Какујаја за срп. школе од Ј. Поповића I. део, за 2. разред. II. издање 16
— — II. део, за 3. и 4. разред 25
БУКВАР НЕМАЧКИ. Израдио М. Средојевић 15
ГИМНАСТИКА за мушку и женску децу у српским основним школама, по Ј. Нигелеру израдио Владимир Красић. Са сликама 50
ГРАМАТИКА срп. мала за основне школе Ј. Павловића 18
ГРАМАТИКА српска. За средње заводе и више разреде народних школа. Написао Владимир Вујић професор. Пето поправљено издање 50
ГРАМАТИКА српска за учитеље III. и IV. разреда. Израдио Мита Нешковић. 50
ГРАМАТИКА стара словенска за гимназије и богословије од проф. Ј. Живановића. III. издање 80
ЗБИРКА народних песама за школску младеж 10
ЗЕМЉОПИС за срп. нар. школе по Кутнеру од Поповића управитеља, II. издање са сликама 30

ф. н.

ЗЕМЉОПИС за срп. нар. школе у Угарској по најновијим мађарским изворима израђен. II. издање са сликама 40
ЗЕМЉОПИС општи и отачаствени за III. и IV. разред. Написао Н. Ђ. Вукићевић 40
ИЗЈАШЊЕЊЕ св. литургије од Н. Ђ. Вукићевића. Ново поправљено издање 50
Изъ Часослова, оупражненіе въ чтеніи церковныхъ книгъ 9
Изъ Псалтира 22
ЈЕСТАСТВЕНИЦА од Фрачковића, IV. најновије издање 30
КАКО се састављају питања. Српски удесио Д. Јосић . 50
КРАТАК НАУК мађарског језика. I. део. Написао Милован Јанковић. Пето поправљено издање 36
— — II. део од Ј. Поповића управитеља 30
— — III. део: Мађарска читанка с речником од Ј. Поповића управитеља 50
КРАТАК НАУК о глобусу. III. издање 10
КРАТКИ КАТИХИЗИС за III. разред од Вукићевића . 12
МАЛА ЗЕМЉОДЕЛСКА читанка. За српске нар. школе написао др. Ђ. Радић. Са сликама. Друго издање . 30
МАЛА КАТАВАСИЈА за школску младеж. II. издање. . 16
МАЛА СВЕШТЕНА историја за српске народне школе . 6
НАСТАВА у земљопису за други раз. основне школе од Св. Милетића 35
— — за трећи и четврти раз. осн. школе од Св. Милетића 45
НАСТАВА у српском језику за други раз. од С. Милетића 20
— — за трећи разред осн. школа од Св. Милетића . 25
— — за четврти разред осн. школа од Св. Милетића 35
НАСТАВА у женским ручним радовима. *Упутство* за учитељице и матере српске. С више слика. Израдио П. Деспотовић . . . . . 1·—
НАУКА о геометријским облицима од М. Петровића за 4. разред. IV. сасвим прерађено издање 40
НАУКА о чувању здравља за школе, Карла Реклама. Превео Д. Јосић. III. прегледано издање 20
НАША ЗЕМЉА. Читанка за народ. Посрбио Ст. В. Поповић. I. део: Читанка за 5. разред 50
— — II. део: Читанка за 6. разред 50
ОСНОВИ ФИЗИКЕ за више разреде народних школа, више девојачке школе и сродне заводе. Написао Мита Петровић проф. са 70 слика II. прерађ. издање 65
ОЧЕЊЕ или каламљење од др. Ђ. Радића са сликама . 10
О ЧОВЕКУ. Спомоћна књига за учитеље и ученике основ. народ. школа. Написао М. Т. Фрачковић. II. издање 30
ПИСМЕНИ САСТАВИ за српске школе. II. издање . . 14
ПОСТУПАК при настави у обичним разломцима за 4. разред нар. школе од Св. Милетића учитеља . . 40
— — при настави у десетичним разломцима за основне школе од Св. Милетића 40
ПОУКА О КУЋАРСТВУ написао пр. М. Петровић II. изд. 45
ПРАКТИЧАН ПОСТУПАК при настави у рачуну за I. разред нар. школе. Израдио Св. Милетић учит. . . 45
— — при настави у рачуну за 2. разред нар. школе од Св. Милетића учитеља 70
— — при настави рачуну за 3. разред нар. школе од Св. Милетића 40
ПРАВА И ДУЖНОСТИ грађана од Ј. Поповића . . . 20
ПРВА НАСТАВА у вери (мали катихизис) за I. и II. разред од Вукићевића 10
ПРИПОВЕТКЕ из стар. и нов. завета. Од Ђ. Даничића 50
ПРИРОДОПИС А. Либена. Приредио П. Деспотовић
I. Зоологија. II. прерађ. издање 30
II. Ботаника „ „ „ 20
III. Минералогија „ „ „ 25
ПРОСТРАНИ КАТИХИЗИС правосл. цркве од Вукићевића I. део: за 4. и 5. разред народних и 1. и 2. разред средњих школа 30
ПРОСТРАНИ КАТИХИЗИС II. део: за 6. и остале разреде народних и 3. и 4. разред средњих школа . 30
РАЧУНИЦА за срп. нар. школе I. књига 10 н. II. 12 н. III. 16 н. IV. 20 н. V. 50 н. VI. са сликама 55
РЕЧНИК српскога и немачкога језика. I. део: Немачко-српски ф. 3·— у платну фино везан . . . . . 4·—
— — II. део: Српско-немачки ф. 3·60, у платну фино везан . . . . . 4·60
СЛИКЕ из историје српске за 3. разред нар. школе . . 20

Јављам свакоме ко с тоже воде каква год рачуна, да са листом „Српско Коло" не стојим више ни у каквој свези.

Стеван Поповић Вацки.

С поштовањем
Jok. Georg Kothe,
2—3 Hof-Lieferent.

!!! ПРОЛЕТЊИ ТЕЛЕГРАМ !!!
БЕЛОГА ЛАВА У НОВОМ САДУ.

Потписани препоручује у богатом избору по најновијој направи шешире (цилиндре), фине, меке и круте шешире (**Filz-Hüte**) за одрасле и децу, ћелепуше, поповске шешире, као и по најновијем начину зготовљене флорентинске сламње шешире за одрасле и децу, уз то још и солидно израђену обућу од телеће коже и иберластина, као и остале фине ципеле за госпе, за господу и децу, а тако исто и кошуље од финог белог платна (**Creton u. Oxford-Hemden**). Даље препоручује потписани елегантне навратнике (краватле), запонце (Manchetten), огрлице, сапињаче на чакширама (Hosenträger), чараше, господске штапиће, кишобране како од обичне материје тако и од свиле, огртаче од каучука, који се носе на киши, доколенице (Kamaschen), путничке торбе, путничке сандуке и осталу галантеријску робу, а све најјефтинијом ценом.

2—10

МОРИЦ ЛЕДЕРЕР,
код „белог лава" у Новом Саду.

Одговорни уредник Никша Димитријевић.

Српска штампарија дра Светозара Милетића.